

Drammen kommunekasse

Årsberetning og regnskap 2024

Konsolidert regnskap 2024

- et godt sted å leve

Årsberetning til regnskap 2024

Innhold

1. Innledning	3
2. Finansielle handlingsregler	6
3. Driftsregnskapet	7
3.1 Økonomisk resultat	7
3.2 Økonomisk resultat i programområdene	11
3.3 Sentrale inntekter	12
3.4 Sentrale utgifter	15
3.5 Finansielle poster	17
3.6 Årsoppgjørdisposisjoner	19
4. Investeringsregnskapet	21
4.1 Investeringsutgifter	21
4.2 Øvrig finansieringsbehov	23
4.3 Finansiering av investeringsregnskapet	23
5. Balanseregnskapet	25
5.1 Likviditet	26
5.2 Langsiktig gjeld og utlån	27
5.3 Fondsreserver	28
6. Budsjettpremisser	30
6.1 Budsjettpremisser for barnevern: plasseringer i fosterhjem og institusjoner	30
6.2 Budsjettpremisser basistilskudd for fastleger	30
6.3 Årsverk og pleiefaktor i hjemmetjenester og institusjon	31
6.4 Budsjettpremisser sosialstønad: bo- og livsoppholdsutgifter	32
6.5 Budsjettpremisser anlegg for andre (investering)	33
6.6 Budsjettpremisser rammeinvestering vann og avløp	33
7. Diverse forhold	35
7.1 Kommunens internkontroll	35
7.2 Etikk og verdier mv.	35
7.3 Selvkostberegninger i 2024	36
7.4 Usikre forpliktelser	36
7.5 Likestilling og mangfold	36
7.5.1 Planlagte og iverksatte tiltak	36
7.5.2 Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering	37
7.5.3 Alders- og kjønns sammensetning i 2024	38
8. Garantiforpliktelser	41

1. Innledning

Drammen kommunekasses årsregnskap 2024

Kommunedirektørens årsberetning til Drammen kommunekasses regnskap for 2024 tar utgangspunkt i bestemmelsene i Kommunelovens § 14-7 og er ment å gi utfyllende informasjon til årsregnskapets talloppstillinger og noter.

Drammen kommunekasses regnskap for 2024 er avlagt i samsvar med bestemmelsene ny *Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.*¹, gjeldende fra regnskapsåret 2020. I samsvar med forskriftens bestemmelser er regnskapet splittet i driftsregnskap og investeringsregnskap – jfr. forskriftens kapittel 2 om skillet mellom drift og investering, samt balanseregnskap – jfr. forskriftens kapittel 3. Driftsregnskapet omfatter alle utgifter og inntekter som vedrører den løpende drift, mens investeringsregnskapet omfatter alle investeringer og den finansiering som er knyttet til disse. Årsregnskapet er avsluttet i samsvar med de bestemmelser som følger av forskriftens kapittel 4.

Årsberetningen følger som en del av dokumentasjonen til kontrollutvalgets, formannskapetets og kommunestyrets behandling av årsberetning og regnskap 2024 for Drammen kommunekasse. Kommunestyrets behandling av årsregnskapet skal etter kommunelovens bestemmelser skje innen 1. juli.

I tillegg til kommunedirektørens årsberetning er det utarbeidet obligatoriske oversikter for drifts-, investerings- og balanseregnskapet samt noteopplysninger i henhold til forskriftens kapittel 5.

Konsolidert årsregnskap 2024

I tillegg fremgår det av kommunelovens § 14-6 første ledd bokstav d at det fra og med regnskapsåret 2020 utarbeides konsolidert regnskap som skal vise kommunen som én økonomisk enhet. Det konsoliderte årsregnskapet for Drammen kommune for 2024 omfatter følgende fire enheter:

1. Drammen kommunekasse
2. Drammen Eiendom KF
3. Drammensbadet KF
4. Drammen kommunes lånefond

Forskriftens kapittel 10 angir nærmere retningslinjer for det konsoliderte regnskapet, som skal utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjoner og mellomværendene mellom de enkelte enhetene skal ikke tas med. Årsregnskapet til enheter som fører regnskap etter regnskapsloven (Drammensbadet KF), er omarbeidet etter kommunal forskrift før konsolideringen, så langt det har vært nødvendig etter god kommunal regnskapsskikk.

Det er utarbeidet obligatoriske regnskapsoppstillinger for det konsoliderte regnskapet i samsvar med forskriftens § 10-2.

---

¹ Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 7. juni 2019 [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.](#)

Forskriften er fastsatt med hjemmel i lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 14-3, § 14-4, § 14-6, § 14-8, § 14-9 og § 31-4.

Det konsoliderte regnskapet for Drammen kommune i 2024 viser et netto driftsoverskudd på 63,1 millioner kroner, tilsvarende 0,6 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er 67,3 millioner kroner bedre enn kommunekassens negative netto driftsresultat på 4,2 millioner kroner, og må først og fremst ses i sammenheng med Lånefondets (se omtale nedenfor). Det vil imidlertid være større forskjeller mellom konsolidert balanse og kommunekassens balanse, da både anleggsposter og gjeldsposter eksempelvis er vesentlig høyere for førstnevnte.

Konserntallene omtales ikke ytterligere i årsberetningen.

Drammen kommunes lånefond

Tidligere Drammen kommune har hatt eget lånefond siden regnskapsåret 2004. Ved etableringen av ny kommune ble det besluttet å videreføre ordningen med lånefond i nye Drammen kommune. Det fremgår av pkt. 7.1 i Drammen kommunes reglement for finans- og gjeldsforvaltning at alle låneopptak, med unntak av formidlingslån (startlån) i Husbanken, skal gjøres i regi av Lånefondet. Lånefondet er et budsjett- og regnskapsmessig mellomledd for kommunens innlån fra eksterne långivere og kommunekassen og kommunale foretak som låntakere, og er del av kommunen som rettssubjekt. Lånefondets oppgave er å forestå felles opptak og betjening av langsiktige lån på vegne av de interne låntakerne.

Det føres eget regnskap for Lånefondet. Årsbudsjett og årsregnskap utarbeides i henhold til budsjett- og regnskapsforskriftens § 1-1 bokstav d og kapittel 9. Lånefondets driftsregnskap for 2024 viser et positivt resultat før årsoppgjørdisposisjoner på 57,5 millioner kroner, etter at det i samsvar med revidert budsjett er overført 36,8 millioner kroner til kommunekassen. Årsresultatet er i sin helhet avsatt til Lånefondets disposisjonsfond.

I samråd med Viken Kommunerevisjon IKS legges det opp til at årsregnskapet for Drammen kommunes lånefond behandles som egen sak i kommunestyret. Det er utarbeidet egen årsberetning for Lånefondets regnskap, og det er derfor kun gitt en begrenset omtale av Lånefondet i kommunekassens årsberetning del 2.5 Finansielle poster og 4.2 Langsiktig gjeld og utlån.

Kommunale foretak

De kommunale foretakene Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF har utarbeidet egne årsberetninger, og foretakenes regnskap for 2024 omtales ikke nærmere i denne årsberetningen. I Drammen kommunes årsmelding 2024 er det imidlertid gitt en nærmere omtale av regnskapsresultatet for Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF.

Drammen Eiendom KF hadde i fjor et positivt netto driftsresultat på 10,8 millioner kroner etter utgiftsføring av vedtatt eieruttak til kommunekassen på 111,9 millioner kroner. Det positive resultatet er avsatt til foretakets disposisjonsfond.

Årsregnskapet for Drammensbadet KF for 2024 viser et underskudd på 7,9 millioner kroner. Av det samlede underskuddet sto Eknes svømmehall for 1,1 millioner kroner og Svelvik svømmehall for 0,1 millioner kroner. Det samlede underskuddet føres mot foretakets egenkapital, som etter dette er negativ med om lag 17,7 millioner kroner.

Foretaket har mottatt totalt 32,4 millioner kroner i driftstilskudd fra kommunekassen i 2024. I tillegg har foretaket mottatt 2,3 millioner kroner i tilskudd til dekning av underskudd i 2022 (negativ egenkapital).

For ytterligere informasjon vises til foretakenes årsberetninger som følger vedlegg Drammen kommunes årsmelding 2024, og som i tillegg blir lagt fram i egne regnskapssaker som skal behandles av kommunestyret.

Hovedstørrelser i de kommunale foretakens resultatregnskap for 2024

Tusen kroner	Drifts- inntekter	Drifts- kostnader	Nto. finans	Netto driftsresultat	Årsoppgj. disposisjoner	Årsresultat	Overføring til/fra kommune- kassen
Drammen Eiendom KF 1)	-1 177 311	803 159	363 334	-10 818	10 818	0	111 913
Drammensbadet KF 2)	-75 662	83 036	541	7 915	0	7 915	-32 389
Sum kommunale foretak	-1 252 973	886 195	363 875	-2 903	10 818	7 915	79 524

1. Drammen Eiendom KF fører regnskap etter kommunelovens regler. Negativt netto driftsresultat på 10,8 millioner kroner er i samsvar med regnskapsforskriften avsatt til disposisjonsfond. Ordinært eieruttak til kommunekassen på 111,9 millioner kroner inngår i driftsutgiftene.

2. Drammensbadet KF fører regnskap etter regnskapslovens regler. Regnskapstall for 2024 inkluderer drift av Eknesbadet og Svelvik svømmehall. Foretaket har mottatt driftstilskudd fra kommunekassen på totalt 32,4 millioner kroner som inngår i driftsinntektene. I tillegg har foretaket mottatt 2,3 millioner til dekning av underskudd fra 2022 som er ført rett mot egenkapital.

2. Finansielle handlingsregler

Kommunelovens § 14-2 stiller krav om at det skal utarbeides finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. Finansielle handlingsregler for Drammen kommune er innarbeidet i pkt. 6 i vedtatt økonomireglementet, og omfatter både drifts-, investerings- og balanseregnskapet:

1. Bærekraftig utvikling

- a. Fondsreserve (disposisjonsfond) på minimum 3 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter
  - b. Rentesikringsfond som inngår i disposisjonsfondet som til enhver tid utgjør minimum 1 prosent av kommunens samlede lånegjeld, eksklusiv gjeld til Husbanken knyttet til ordningen med startlån.
2. Drammen kommune skal ha en egenfinansiering av investeringer i Drammen Eiendom KF og Drammen kommunekasse på minimum 15 prosent av ikke-rentable investeringer korrigert for tilskudd og merverdiavgift. Det forventes at dette måltallet justeres til minimum 20 prosent innen en 10 årsperiode.
  3. Drammen kommune skal ha et eier-risikofond på minst 20 millioner kroner.
  4. Det er også et uttalt mål at netto driftsresultat bør utgjøre minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Handlingsreglene viser følgende resultat for 2024:

- **Netto driftsresultat** viser underskudd på 4,2 millioner kroner, tilsvarende 0,04 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er svakt resultat som er langt unna målkravet om positivt netto driftsresultat på 1,75 prosent.

Merknad

Som omtalt under «Hendelser etter balansedagen mv.» i kapittel 3.1 Økonomisk resultat er det påvist forhold som tilsier at kommunekassens resultat for 2024 skulle vært i størrelse 44 – 48 millioner kroner bedre enn regnskapet viser. Dette tilsvarer en resultatgrad på om lag 0,4 prosent, og er fortsatt langt under målkravet.

- **Disposisjonsfond**, inklusiv rentesikringsfond og eier-risikofond, er redusert med 130,1 millioner kroner og utgjør 475,6 millioner kroner per utgangen av 2024. Dette er om lag 65 millioner kroner over det vedtatte minstekravet. Per utgangen av 2024 utgjør disposisjonsfondet 5,0 prosent av brutto kommunekassens driftsinntekter.
- **Egenfinansiering av ikke-rentable investeringer** i kommunekassen og Drammen Eiendom KF er 130,7 millioner kroner, tilsvarende 17,3 prosent. Dette er noe høyere enn handlingsregelens minstekrav på 15 prosent.

Merknad

I kommunekassens regnskap er det overført 130,7 millioner kroner fra drifts- til investeringsregnskapet. Av dette er 124,5 millioner kroner vedtatt av kommunestyret ved behandlingen av handlings- og økonomiplan 2024-2027, mens 6,2 millioner kroner er omdisponert fra programområdenes driftsbudsjett i henhold til pkt. 3.2.5 i kommunens økonomi-reglement. Inntekter fra salg av eiendom i regi av Drammen Eiendom KF for 46,3 millioner kroner er ikke tatt med i beregningen, da inntektene er benyttet til nedbetaling av gjeld og inngår i innsparingstiltaket FRI70.

3. Driftsregnskapet

3.1 Økonomisk resultat

Drammen kommune gikk inn i 2024 med et utfordrende økonomisk bakteppe. Vedtatt handlings- og økonomiplan 2024-2027 viste at kommunen ville ha et stort behov for omstilling de nærmeste årene. I vedtatt budsjett for 2024 ble det lagt til grunn et ufordelt innsparingsbehov på 30 millioner kroner, stigende til 150 millioner kroner fra 2025.

Vedtatt budsjett for 2024 viste et netto driftsunderskudd på 33,4 millioner kroner. Driftsunderskuddet samt budsjettert overføring fra drifts- til investeringsbudsjettet på 124,5 millioner kroner ble vedtatt finansiert med bruk av disposisjonsfondet. Det budsjetterte resultatet ble ytterligere forverret gjennom året og viste i revidert årsbudsjett 110,3 millioner kroner i netto driftsunderskudd.

I 2. tertialrapport varslet kommunedirektøren at driftsresultatet i 2024 kunne bli historisk svakt med anslått underskudd i overkant av 200 millioner kroner. Bakgrunnen for dette var i stor grad en betydelig svikt i skatteinntektene samt behovet for styrking av flere programområder. Regnskapet endte med et negativt netto driftsresultat på 4,2 millioner kroner. Dette er 106,1 millioner kroner bedre enn revidert budsjett, og vesentlig bedre enn fryktet i 2. tertialrapport. Det må likevel erkjennes at dette er et svakt resultat langt unna målsettingen om netto driftsoverskudd på 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Forbedringen i netto driftsresultat er i stor grad påvirket av ubrukte øremerkede tilskudd i programområdene på 84,6 millioner kroner. I henhold til forskrift om regnskaps mv. er disse midlene avsatt til bundet driftsfond i forbindelse med regnskapsavslutningen. Når driftsregnskapet fortsatt viser et mindreforbruk etter at budsjetterte årsoppgjørdisposisjoner og avsetning og bruk til/fra bundne fond (øremerkede midler) er ført, skal mindreforbruket avregnes mot redusert bruk av eller økt avsetning til disposisjonsfond. Som følge av forbedret resultat i 2024 er bruk av disposisjonsfond redusert med 24,6 millioner kroner i forhold til budsjett. Etter dette viser regnskapet en netto bruk av disposisjonsfond på 130,1 millioner kroner.

Forhold som har påvirket kommunekassens driftsresultat i 2024 er nærmere omtalt nedenfor.

Reell nedgang i frie inntekter

Kommunens frie inntekter (skatt og rammetilskudd) økte i 2024 med 3,9 prosent. Kommunal deflator for 2024 ble ved fremleggelsen av statsbudsjett 2025 oppjustert til 4,4 prosent. Det innebærer at frie inntekter i 2024 er reelt redusert med 0,5 prosentpoeng. I forhold til revidert budsjett viser skatt og rammetilskudd en mindreinntekt på 19 millioner kroner etter en kraftig nedskrivning av skatteanslaget i budsjettjusteringssaken i desember.

Den svake utviklingen i frie inntekter skyldes betydelig svikt i skatteinntektene i 2024, tilsvarende en mindreinntekt på nesten 222 millioner kroner i forhold til opprinnelig budsjett. Skattesvikten oppveies delvis av økt inntektsutjevning på 87 millioner kroner samt ekstra rammetilskudd fra staten på nesten 81 millioner kroner etter Stortingets nysaldering av statsbudsjett 2024. De frie inntektene er likevel 38 millioner lavere enn opprinnelig forutsatt.

Ekstraordinært utbytte

Det ble mottatt 361,9 millioner kroner i utbytte fra aksjeselskap i 2024. Dette er 170 millioner kroner mer enn forventet i opprinnelig budsjett. Merinntekten kommer som følge av ekstraordinære utbytter fra Å Energi AS og Vardar AS på til sammen 167,5 millioner kroner som ble utbetalt i desember. I forhold til revidert budsjett viser utbytte en merinntekt på 33,9 millioner kroner.

Høyere finansutgifter enn budsjettert

Kommunekassens finansposter ekskl. utbytte viser et netto merforbruk på 37,7 millioner kroner. Merutgiftene skyldes blant annet høyere renteutgifter til Husbanken (startlån), høyere interne renteutgifter (til Lånefondet) og lavere renteinntekter enn forutsatt. På den annen side viser Lånefondets regnskap for 2024 et driftsoverskudd på 57,5 millioner kroner, slik at finansområdet viser positivt resultat når dette ses i sammenheng med kommunekassens finansresultat.

Mindreforbruk i programområdene

Flere av programområdene har gjennom året varslet om utfordrende økonomi, og i 2. tertialrapport varslet kommunedirektøren et merforbruk på 86 millioner kroner. I budsjettjusteringssaken i desember ble programområdene som hadde varslet merforbruk tilført til sammen 101,6 millioner kroner. Programområdenes resultat før avsetninger mv. viser en mindreutgift på nesten 135 millioner kroner. Resultatforbedringen kan i stor grad henføres til ubrukte øremerkede tilskudd som er avsatt til bundet fond. Etter avsetninger og bruk av fond samt overføring til investeringsregnskapet har programområdene en mindreutgift på 62 millioner kroner.

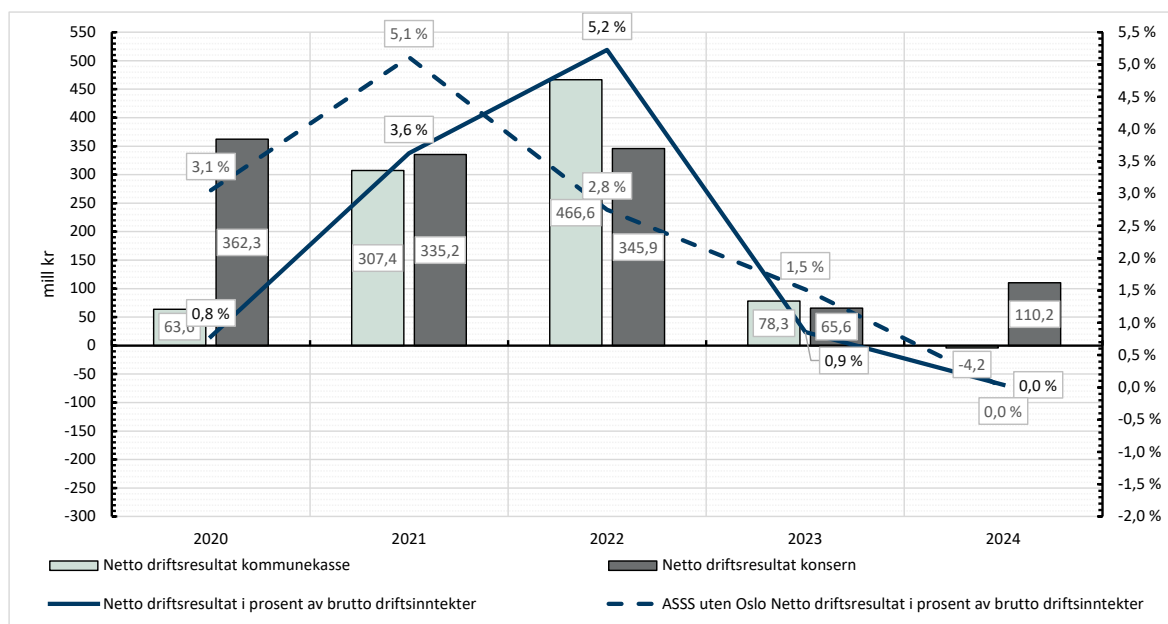
Øvrige forhold av betydning for årsresultatet

- Inntekter fra integreringstilskudd mv. ble 10,6 millioner kroner høyere enn budsjettert, som følge av noen flere bosatte og tilflytting fra andre kommuner.
- Sentrale utgifter eksklusiv avskrivninger viser et merforbruk på 18,5 millioner kroner. De største avvikene gjelder lønnsreserven som står til rest med 13,8 millioner kroner mens sentrale pensjonsutgifter viser et merforbruk på 27,7 millioner kroner.

Figuren nedenfor viser utviklingen netto driftsresultat for Drammen kommunekasse og Drammen kommune konsern i perioden 2020-2024. I tillegg vises netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (resultatgrad) for Drammen og ASSS-kommunene uten Oslo i samme periode.

Som det fremgår av figuren, hadde ASSS-kommunene uten Oslo en resultatgrad på null prosent i 2024. Dette er tilsvarende Drammen kommunekassens resultat. Figuren viser også at resultatene i 2024 er klart svakere enn i 2023, og vesentlig svakere enn i årene 2021 og 2022 som var påvirket av svært store ekstraordinære skatteinntekter.

Resultatutvikling i perioden 2020-2024

Hendelser etter balansedagen mv.

Det er ikke foretatt beløpsmessige korreksjoner som har påvirket kommunekassens netto driftsunderskudd på 4,2 millioner kroner etter at regnskapet for 2024 ble avsluttet. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at det i Viken kommunerevisjon IKS sitt arbeid med årsregnskapet er avdekket at internrenten som kommunekassen betaler til lånefondet er har vært om lag 25,8 millioner kroner for høy. Dette skyldes at det er benyttet for lav inngående balanse for kommunekassens gjeld til lånefondet. Dette innebærer at kommunekassens driftsresultat skulle være tilsvarende bedre og lånefondets resultat tilsvarende svakere. Dette har også påvirket størrelsen på disposisjonsfondene i de to regnskapene. Kommunedirektøren vil følge opp dette 1. tertialrapport 2025, slik at midler foreslås overføres fra lånefondets til kommunekassens disposisjonsfond.

Fra 2024 benyttes Momentums modell for beregning av refusjon for ressurskrevende tjenester. På grunn av overgang til nytt system er beregningen noe forsinket, og avsatt inntekt i regnskapet for 2024 er beheftet med større usikkerhet enn normalt. Det vises i denne forbindelse til omtale av refusjonen i note 19 Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet. Ut fra forsiktighetsprinsippet er det avsatt en forventet inntekt på 145 millioner kroner, som er 12,5 millioner kroner lavere enn mottatt tilskudd for 2023. Det foreløpige kravet indikerer at refusjonsbeløpet kan være i størrelse 18 – 22 millioner kroner for lavt, men søknadsgrunnlaget er ennå ikke endelig avklart med kommunerevisjonen.

De to nevnte forholdene innebærer en samlet resultatforbedring i størrelse 44 – 48 millioner kroner for kommunekassen. Korrigert for disse forholdene ville kommunekassens netto driftsresultat gått fra minus 4,2 millioner kroner til et positivt resultat på 40 – 44 millioner kroner. Dette ville også gitt tilsvarende redusert bruk av disposisjonsfondet i 2024.

I etterkant av regnskapsavleggelsen har det vist seg at budsjettert bruk på 8,0 millioner kroner av bundet avsetning til utvidet periode for introduksjonsprogram under koronapandemien ved en forglemmelse ikke har blitt regnskapsført. Dette har ikke påvirket kommunekassens driftsresultat i 2024, men har som konsekvens at disposisjonsfondet har blitt belastet tilsvarende for mye. Kommunedirektøren vil korrigere dette i 2025-regnskapet.

I tillegg gjøres oppmerksom på at det i samsvar med tidligere praksis er ført avsetning på 5,2 millioner kroner for påløpte variable lønnsutgifter for 2024, men som først har kommet til utbetaling i 2025. Dette er 0,3 millioner kroner mer enn tilsvarende avsetning i 2023.

Drammen kommunekasse – driftsregnskap 2024

Tusen kroner	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Oppr. budsjett	Politisk vedtatt	Rev. budsjett 2024	Awik 2024
Sentrale inntekter						
Integreringstilskudd	-215 075	-227 548	-187 522	-201 422	-218 390	9 158
Rente og inv. kompensasjon fra staten	-26 903	-30 817	-29 120	-29 120	-29 120	1 697
Skatt på inntekt og formue	-3 584 884	-3 576 352	-3 798 000	-3 625 963	-3 625 963	-49 611
Rammetilskudd	-3 230 176	-3 507 462	-3 323 413	-3 457 578	-3 476 855	30 607
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-32 864	-38 438	-28 929	-36 281	-37 035	1 403
Overføring fra kommunale foretak	-106 651	-111 913	-111 463	-111 463	-111 913	0
Vertskommunetilskudd	-4 741	-3 812	-3 400	-3 400	-3 400	412
Sum Sentrale inntekter	-7 201 295	-7 496 342	-7 481 847	-7 465 227	-7 502 676	-6 334
Sentrale utgifter						
Lønnsreserve	0	0	145 345	159 345	13 835	13 835
Husleie og renhold	777 903	852 264	853 000	836 000	849 870	-2 394
Gjeldsbrevkraft	-6 269	-1 619	-2 000	-2 000	-2 000	-381
Diverse fellesutgifter (netto)	960	215	0	0	0	-215
Bygningsrelaterte utgifter	1 880	2 099	0	2 000	2 000	-99
Ufordelt innsparingskrav	0	0	-30 000	0	1 218	1 218
Avskrivninger	326 650	341 433	330 000	330 000	330 000	-11 433
Avsetninger flyktninger	0	0	112 200	112 200	161	161
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	8 655	6 641	3 327	3 327	3 327	-3 314
Avsetning priskompensasjon	0	0	0	0	0	0
Pensjon	157 187	195 555	156 438	168 238	168 238	-27 317
Sum Sentrale utgifter	1 266 966	1 396 588	1 568 311	1 609 111	1 366 650	-29 939
Driftsutgifter per tjenesteområde	6 126 297	6 427 335	6 066 718	6 208 459	6 562 206	134 871
Brutto resultat (KOSTRA)	191 968	327 582	153 182	352 342	426 180	98 598
Netto finansutgifter og inntekter						
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	105 181	155 892	106 016	134 506	134 506	-21 386
Konserninterne renteutgifter	167 877	218 625	210 100	210 100	210 100	-8 525
Konserninterne avdrag	247 315	232 000	262 228	232 028	232 028	28
Renteinntekter	-166 130	-177 851	-161 406	-186 130	-186 130	-8 279
Overføring fra lånefondet	-36 389	-51 900	-13 600	-51 900	-51 900	0
Overføring til lånefondet	0	4 534	0	4 534	4 534	0
Utbytte	-260 184	-361 882	-192 000	-328 021	-328 021	33 861
Finansutgifter i tjenesteområdene	-1 315	-1 384	-1 071	-1 071	-995	389
Sum Netto finansutgifter og inntekter	56 355	18 034	210 267	14 046	14 122	-3 912
Motpost avskrivninger	-326 650,25	-341 433	-330 000	-330 000	-330 000	11 433
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	0	0	0	0	0	0
Netto resultat	-78 327	4 183	33 449	36 389	110 302	106 119
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner						
Avsetning til disposisjonsfond	11 070	0	0	0	0	0
Overføringer til investeringsregnskapet	284 438	124 500	124 500	124 500	124 500	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	-8 000	-8 000	-8 000
Avsetning bundne fond	428	263	0	0	0	-263
Bruk av disposisjonsfond	-249 106	-130 106	-157 949	-152 889	-154 673	-24 566
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	31 497	1 161	0	0	-72 129	-73 290
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	78 327	-4 183	-33 449	-36 389	-110 302	-106 119
Årsoverskudd / underskudd	0	0	0	0	0	0

3.2 Økonomisk resultat i programområdene

Etter bruk av og avsetning til fond, samt overføringer til investeringsregnskapet, viste årsresultatet for programområdene et samlet mindreforbruk på 62,0 millioner kroner. Det er viktig å presisere at programområdene ble tilført 101,6 millioner kroner i budsjettjusteringssaken i desember. Uten dette ville resultatet for programområdene endt med et merforbruk.

Totaloversikt drift 2024 - fordelt på rammeområder

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Tjenesteområder					
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	2 592 220	2 764 696	2 755 429	9 267	0,3 %
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	1 562 161	1 614 534	1 608 983	5 551	0,3 %
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	314 746	348 179	347 648	532	0,2 %
Hovedutvalg for tekniske tjenester	-41 954	-19 003	-48 590	29 587	155,7 %
Formannskap	569 118	582 260	566 777	15 484	2,7 %
Hovedutvalg for arbeid, aktivitet og inkludering	1 069 335	1 198 415	1 196 867	1 549	0,1 %
Totalsum	6 065 647	6 489 082	6 427 113	61 970	1,0 %

Mindreforbruket tilsvarer et avvik på 1,0 prosent. Programområdene knyttet til hovedutvalg for tekniske tjenester er de største bidragsyterne til det positive avviket, med et mindreforbruk på 29,6 millioner kroner, hvor det meste er knyttet til programområdet Vann, avløp og renovasjon på 22,6 millioner kroner. Resultatet for de to andre programområdene, Utbygging og samferdsel, samt Arealplan, klima og miljø, endte begge med et merforbruk på 3,5 millioner kroner.

Programområdene knyttet til formannskapet viser et samlet mindreforbruk på 15,5 millioner kroner, hvor programområdet Ledelse, styring og administrasjon har et mindreforbruk på 14,5 millioner kroner. Hovedutvalget for oppvekst og utdanning viste årsresultat for programområdene et samlet mindreforbruk på 9,3 millioner kroner. Det er derimot noe variasjon blant programområdene i dette utvalget. Resultatet for programområde Skole viser et mindreforbruk på 11,7 millioner kroner. Her kan det være forhold som tyder på at dette programområdet fikk overført noe mer enn nødvendig i budsjettjusteringssaken fremlagt i desember. Programområde Barnehage hadde et merforbruk på 4,5 millioner kroner, mens programområde Forebyggende tjenester endte på 2,0 millioner kroner i mindreforbruk.

Mindreforbruket på 5,5 millioner kroner knyttet til hovedutvalg er i sin helhet relatert til mindreforbruk hos programområde Helse. Resultater for hovedutvalget for arbeid, aktivitet og inkludering viste også et mindreforbruk på 1,5 millioner kroner. Her er det igjen noe variasjon blant de ulike programområdene. Programområde Mennesker med nedsatt funksjonsevne endte med et lite merforbruk på -1,0 millioner kroner, programområde Sosialtjeneste, etablering og bolig endte derimot med et mindreforbruk på 2,2 millioner kroner, mens programområde Rus og psykisk helse hadde et lite mindreforbruk på 0,3 millioner kroner. Hovedutvalg for kultur, idrett og byliv endte på et lite mindreforbruk lik 0,5 millioner kroner, her har programområde Kultur, idrett og frivillighet et merforbruk på 0,3 millioner kroner, mens programområde Medvirkning og lokaldemokrati endte på 0,8 millioner kroner i merforbruk.

Tabellen nedenfor viser regnskap for programområdene i 2024 med resultat (avvik) inklusiv avsetning til og bruk av fond samt overføring til investeringsregnskapet sett i forhold til budsjetttrammene i revidert årsbudsjett.

Regnskapsstatus 2024 for programområdene

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Rev. bud. 2024	Avvik 2024 i kr	Avvik 2024 i %
P01 Skole	1 216 746	1 292 490	1 198 158	1 211 358	1 304 221	11 732	0,90 %
P02 Barnehager	923 382	997 455	937 766	972 766	992 951	-4 504	-0,50 %
P03 Forebyggende tjenester	445 281	465 484	456 297	456 297	467 523	2 040	0,40 %
P04 Helse	378 956	294 237	374 627	377 727	294 293	56	0,00 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	458 460	518 195	469 130	509 790	517 292	-902	-0,20 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	1 175 936	1 314 746	1 187 534	1 188 180	1 320 242	5 495	0,40 %
P07 Rus og psykisk helse	158 430	175 952	163 550	161 250	176 236	284	0,20 %
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	507 902	502 720	436 675	457 675	504 887	2 167	0,40 %
P09 Kultur, idrett og frivillighet	326 217	344 762	310 809	319 058	344 463	-300	-0,10 %
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	3 425	2 885	3 936	3 936	3 716	831	22,40 %
P11 Utbygging og samferdsel	138 129	135 337	119 527	131 527	138 807	3 470	2,50 %
P12 Vann, avløp og renovasjon	-195 953	-235 972	-210 104	-210 104	-213 335	22 637	10,60 %
P13 Arealplan, klima og miljø	48 074	52 045	48 623	53 623	55 525	3 481	6,30 %
P14 Ledelse, styring og administrasjon	403 054	404 106	413 590	413 590	418 641	14 535	3,50 %
P15 Samfunnsikkerhet	99 028	101 870	99 696	102 382	102 382	512	0,50 %
P16 Næringsutvikling	15 024	-61	15 316	15 376	66	66	0,40 %
P18 Politisk styring	54 584	101	45 517	45 416	379	379	0,80 %
P19 Sentrale poster	-198	-2 509	-2 500	9	-9	-9	0,00 %
Sum netto rammer	6 156 479	6 427 113	6 065 647	6 207 388	6 489 082	61 970	1,0 %

Rapportering i 2024

Det har i 2024 vært lagt opp til samme rapporteringsfrekvens for virksomhetene og programområdene som i 2023. Virksomhetene har i 2024 vært pålagt å rapportere økonomisk status per utgangen av tertialene samt for tre mellomliggende måneder (februar, juli og oktober) – til sammen seks rapporteringer i løpet av året.

I samsvar med punkt 2.1 i kommunens økonomireglement har rådmannen lagt fram rapporter til behandling i kommunestyret per 1. og 2. tertial samt årsmelding som legges fram til behandling i juni i år. I tillegg er det publisert offentlige økonomirapporter på kommunens hjemmeside for månedene februar, juli og oktober. Disse rapportene er også sendt per e-post til kommunestyrets medlemmer.

Tilbakeføring av mer-/mindreforbruk

Økonomireglementets pkt. 5.4 gir nærmere retningslinjer for tilbakeføring av mer-/mindreforbruk. Som hovedregel skal mer-/mindreforbruk i driftsregnskapet innenfor +/- 2 prosent av brutto driftsutgifter godskrives eller belastes det enkelte programområde påfølgende budsjettår. Ordningen forutsetter at kommunekassens regnskap viser positivt netto driftsresultat.

I lys av kommunens krevende økonomi med behov for betydelige innsparinger ble ikke ordningen benyttet for regnskap 2023. Kommunedirektøren vil vurdere bruk av ordningen for regnskap 2024 i forbindelse med 1. tertialrapport 2025.

3.3 Sentrale inntekter

Beløp i tusen kroner	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Skatt på inntekt og formue	-3 798 000	-3 625 963	-3 576 352	-49 611	-1,4 %
Rammetilskudd	-3 323 413	-3 476 855	-3 507 462	30 607	0,9 %
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-28 929	-37 035	-38 438	1 403	3,8 %
Integreringstilskudd	-187 522	-218 390	-227 548	9 158	4,2 %
Rente og inv. kompensasjon fra staten	-29 120	-29 120	-30 817	1 697	5,8 %
Overføring fra kommunale foretak	-111 463	-111 913	-111 913	0	0,0 %
Vertskommunetilskudd	-3 400	-3 400	-3 812	412	12,1 %
Sum frie disponible inntekter	-7 481 847	-7 502 676	-7 496 342	-6 334	-0,1 %

Sentrale inntekter viser for 2024 en mindreinntekt på 6,3 millioner kroner i forhold til budsjett. Dette skyldes i hovedsak lavere frie inntekter enn forutsatt. Øvrige sentrale inntekter kompenserer noe for dette.

Skatt på inntekt og formue

For nesten hele kommune-Norge var skatteinntekter i 2024 en utfordring. Hovedårsaken til dette var at regjeringen bommet betydelig med sitt nasjonale anslag på skatt på inntekt og formue. I revidert nasjonalbudsjett for 2024 ble anslaget på 220,4 milliarder kroner opprettholdt, mens det endelige resultatet ble kun 213,3 milliarder kroner. Målt mot regnskap 2023 er det kun en vekst på 1,4 prosent, hvor det opprinnelige estimatet la til grunn en vekst på 4,7 prosent.

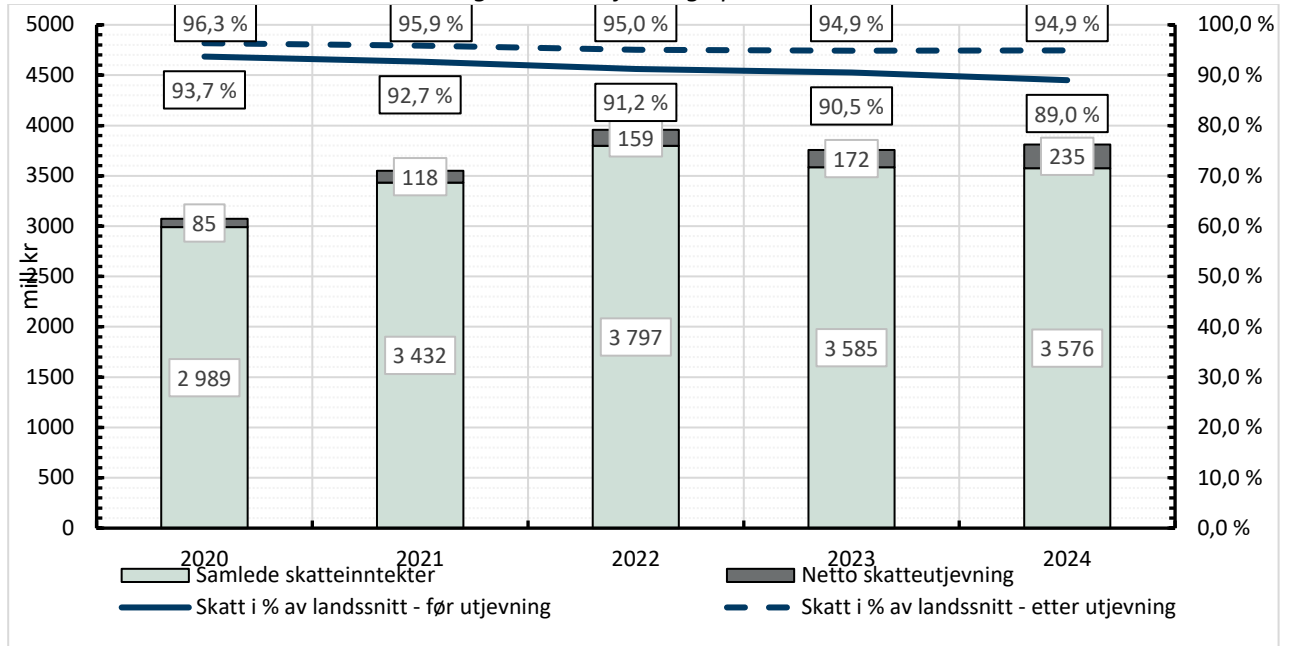
Resultatet for Drammen viser at, målt mot regnskap 2023, er skatteinntektene i 2024 redusert med 0,2 prosent. Til sammenligning, ble det i vedtatt handlings- og økonomiplan 2024-27, lagt til grunn en vekst på 5,9 prosent. På landsbasis var den budsjetterte skatteveksten 4,7 prosent, mens endelig resultat ble en vekst på 1,4 prosent. Den lave skatteveksten i Drammen, førte til at skatt per innbygger i prosent av landsgjennomsnittet i 2024 kun er på 89,0 prosent. Dette er det klart laveste nivået siden oppstarten av ny kommune. Til sammenligning var skatt per innbygger på 93,7 prosent av landsgjennomsnittet i 2020. Det er anslått at nytt inntektssystem vil bedre dette noe, men det er allikevel en urovekkende trend. Ettersom Drammen kommune nå er på et såpass lavt nivå, innebærer dette at en ytterligere nedgang i stor grad vil kompenseres av inntektsutjevningen.

I budsjettjusteringssaken ble budsjettet for skatteinntekter nedjustert og rammetilskudd justert opp. Dette for å ta bedre høyde for den forventede nedgangen i skatteinntekter og da medfølgende økt inntektsutjevning, som kommer som en del av rammetilskuddet. I tillegg inkluderer dette ekstra bevilgningen fra regjeringen på 80,9 millioner kroner som kom sent på høsten 2024. Med denne bevilgningen var justert budsjett samlet for skatt og rammetilskudd 18,6 millioner lavere enn opprinnelig budsjett.

Mindreinntektene i forbindelse med skatt på 49,6 millioner kroner skyldes, at den faktiske skatten i november og desember ble svakere enn antatt i budsjettjusteringssaken. Per 2. tertial var Drammen kommunes skatteinntekter ca. 89,6 prosent av landsgjennomsnittet, hvilket var grunnlaget for den nevnte saken. Realiteten ble som nevnt tidligere 89,0 prosent. Etter inntektsutjevning endte skatt per innbygger i prosent av landsgjennomsnittet i 2024 på 94,9 prosent. Til sammenligning var dette på 96,3 prosent i 2020.

Figuren nedenfor viser utviklingen i Drammen kommunes skatteinntekter og inntektsutjevning i perioden 2020-2024. Til tross for flere år med høye skatteinntekter viser figuren at skatteutviklingen i Drammen likevel har vært svakere enn landsgjennomsnittet. I perioden 2020 til 2024 er skatt per innbygger i Drammen redusert fra 93,7 til 89,0 prosent av landsgjennomsnittet. Samtidig viser figuren at Drammens inntekter fra skatteutjevningen har vært økende, og at dette har bidratt til å dempe den negative effekten av fallende skatteandel. Når det tas hensyn til inntektsutjevningen, har Drammen hatt inntekt per innbygger som i perioden 2020-2024 har falt fra 96,3 til 94,9 prosent av landsgjennomsnittet.

Drammen kommunes skatteinntekter og inntektsutjevning i perioden 2020-2024

Rammetilskudd

Som følge av at skatteinntektene i årets to siste måneder ble svakere enn antatt i budsjettjusteringssaken, økte også inntektsutjevningen. Denne kommer som en del av rammetilskuddet, og forklarer det positive avviket på 30,6 millioner kroner.

Satt opp mot justert budsjett for 2024, endte Drammen kommune opp med til sammen 19 millioner kroner i mindreinntekter, sett skatt og rammetilskudd under ett. Det er 37,6 millioner kroner lavere enn opprinnelig budsjett. Dette inkluderer også regjeringens ekstrabevilging på 80,9 millioner kroner. Uten den hadde resultatet vært betydelig forverret. Kommunedirektøren vil følge økte inntekter som følge av nytt inntektssystem tett fremover.

Det har vært flere større endringer i rammetilskuddet i løpet av 2024. De største endringene er:

- Kompensasjon på 15,5 millioner kroner for innføring av gratis SFO for 3. klassetrinn fra skoleåret 2024/2025, ref. vedtatt statsbudsjett 2024.
- Trekk på 3,5 millioner kroner for avregning av negativt rammetilskudd i Frøya kommune (fordelt på alle landets kommuner, ref. RNB-2024).
- Ekstraordinært rammetilskudd på 80,9 millioner kroner som kompensasjon for sviktende skatteinntekter, ref. bevilgning ved Stortingets nysaldering av statsbudsjett 2024 i desember.
- Kompensasjon for utgifter til vaksinasjon covid-19 med til sammen 3,4 millioner kroner

Øvrige sentrale inntekter

Integreringstilskudd mv.

Det er i 2024 mottatt 227,5 millioner kroner i integreringstilskudd. Dette er 9,1 millioner kroner mer enn budsjettet. Flere bosatte personer på familiegjengeforening og etterslep i tilskudd for bosatte i 2023 har bidratt til at integreringstilskudd år 1 ble 5,9 millioner kroner høyere enn budsjettet. Merinntekten inkluderer også 1,1 millioner kroner i belønningstilskudd for bosatte flyktninger ut over opprinnelig anmodning i 2023. Tilskudd for år 2-5 viser en merinntekt på 3,2 millioner kroner i forhold til revidert budsjett, blant annet som følge av netto innflytting av personer som er innenfor tilskuddsperioden.

Tilskudd til enslige mindreårige flyktninger

Det er i 2024 mottatt 38,4 millioner kroner i tilskudd til enslige mindreårige flyktninger. Dette er 1,4 millioner kroner mer enn budsjettet. Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble tilskuddet oppjustert med 7,4 millioner kroner som følge av flere bosatte enslige mindreårige i 2023 enn forutsatt i budsjettet for 2024.

Vertskommunetilskudd

I forbindelse med den økte flyktningstrømmen etter utbruddet av krigen i Ukraina ble det etablert asylmottak i Blå Kors sine lokaler i Drammen. Kommunen har i 2024 mottatt 3,8 millioner kroner i vertskommunetilskudd. Dette er 0,4 millioner kroner mer enn budsjettet. Asylmottaket ble avviklet fra september i fjor.

Rentekompensasjon fra Husbanken

Kompensasjonstilskudd fra Husbanken er inntektsført med 30,8 millioner kroner i 2024. Dette er 1,7 millioner kroner mer enn budsjettet, som følge av at kompensasjonsrenten ble om lag 0,4 prosentpoeng høyere enn forutsatt.

3.4 Sentrale utgifter

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sentrale utgifter					
Lønnsreserve	145 345	13 835	0	13 835	100,0 %
Husleie og renhold	853 000	849 870	852 264	-2 394	-0,3 %
Gjeldsbrevkraft	-2 000	-2 000	-1 619	-381	-19,1 %
Diverse fellesutgifter (netto)	0	0	215	-215	0,0 %
Bygningsrelaterte utgifter	0	2 000	2 099	-99	-5,0 %
Ufordelt innsparingskrav	-30 000	0	0	0	100,0 %
Avskrivninger	330 000	330 000	341 433	-11 433	-3,5 %
Avsetninger flyktninger	112 200	1 379	0	1 379	100,0 %
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	3 327	3 327	6 641	-3 314	-99,6 %
Pensjon	156 438	168 238	195 555	-27 317	-16,2 %
Sum Sentrale utgifter	1 568 311	1 366 650	1 396 588	-29 939	2,2 %

Sentrale utgifter viser et merforbruk på 29,9 millioner kroner i 2024. Korrigeret for avskrivninger (som nøytraliseres i driftsresultatet) viser sentrale utgifter et merforbruk på 18,5 millioner kroner. Mindreforbruket kan først og fremst henføres til høyere pensjonsutgifter enn forutsatt, samtidig som ubenyttede midler i den sentrale lønnsreserven trekker i motsatt retning.

Pensjonskostnader

Kommunen betaler pensjonspremie til Drammen kommunale pensjonskasse (DKP), KLP (sykepleiere) og Statens pensjonskasse (lærere) gjennom året. I 2024 betalte kommunen 438,5 millioner kroner i ordinær pensjonspremie, inkludert arbeidsgiveravgift.

I andre halvår betalte kommunen også reguleringspremie på 315,3 millioner kroner som beregnes på grunnlag av lønnsvekst og G-regulering. I tillegg kom ekstra premie på 42,3 millioner kroner til DKP som følge av endringer i NAVs levealderforutsetninger. Satsene for ordinær pensjonspremie var for lave, og differansen ble belastet sentralt ansvar. Premiebelastning på sentralt ansvar utgjør etter dette 459,8 millioner kroner inkl. arbeidsgiveravgift, som er 55,3 millioner kroner mer enn budsjettet. Totalt betalte kommunekassen 898,3 millioner kroner i pensjonspremier i 2024.

Reguleringspremie, premieavvik, amortisering av tidligere års premieavvik og bruk av premiefond føres på sentralt ansvar. Kommunen brukte 273,2 millioner kroner fra DKPs og KLPs premiefond for å delvis finansiere reguleringspremien og tilleggspremien fra DKP. Dette reduserer framtidige amortiseringskostnader.

I år med høy premiebetaling blir det også høyt premieavvik, som føres som inntekt og reduserer pensjonskostnadene. For 2024 var premieavviket 213,9 millioner kroner, som er 28,3 millioner kroner mer enn budsjettet. Dette dekker delvis høyere utgifter til reguleringspremie og avregninger, men ikke hele merforbruket. Premieavvikene skal dekkes inn over de neste 7 årene. I 2024 ble kommunen belastet med 193,2 millioner kroner i amortisering av tidligere års premieavvik, en økning på 9,9 prosent fra 2023.

Kommunens faktiske pensjonskostnad i 2024 var 634,1 millioner kroner, en økning på 9 prosent fra 2023, og betydelig høyere enn lønnsveksten.

Pensjonskostnader 2023 og 2024

Tusen kroner	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2024	Avvik 2024
Reguleringspremie og avregninger	603 023	459 831	404 547	-55 284
Bruk av premiefond	-170 062	-273 243	-273 250	-7
Premieavvik	-478 982	-213 874	-185 535	28 339
Amortisering tidl. Premieavvik	200 655	220 476	220 475	-0
Diverse pensjon (F172)	2 186	2 365	2 000	-365
Sum sentrale pensjonsposter	156 820	195 555	168 238	-27 317
Ordinær pensjonspremie i programområdene	426 289	438 502	424 755	-13 747
Sum pensjonskostnad kommunekassen	583 109	634 057	592 993	-41 064

Akkumulert premieavvik for Drammen kommune utgjør 1 037 millioner kroner inklusiv arbeidsgiveravgift. Det er en reduksjon på 7 millioner kroner fra 2023.

Øvrige sentrale poster

Lønnsreserven ble økt med 14 millioner kroner i 1. tertialrapport for å dekke høyere lønnsvekst i 2024. Etter lønnsoppgjør og ekstra arbeidsgiveravgift er det 13,8 millioner kroner igjen.

Tilskudd til Kirkelig fellesråd til renter og avdrag på lån med kommunal garanti samt dekning av 65 prosent av årlig reguleringspremie for pensjon ble 6,6 millioner kroner i 2024. Dette er 3,3 millioner kroner mer enn budsjettet på grunn av høyere renteutgifter.

Netto inntekt fra gjeldsbrevkraft var budsjettet til 2 millioner kroner, men forholdsvis lave kraftpriser i 2024 ga en mindreinntekt på 0,4 millioner kroner etter skatt.

Utgifter til husleie og renhold ble nedjustert med 15 millioner kroner i 2. tertialrapport. Regnskapet for 2024 viser et merforbruk på 2,5 millioner kroner.

Bevilgning til **utgifter ved økt bosetting av flyktninger** i årene 2022-2024 var på 126,4 millioner kroner. Beløpet tilsvarer merinntekter fra integreringstilskudd. Etter årsavslutningen står 1,4 millioner kroner igjen.

3.5 Finansielle poster

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	106 016	134 506	155 892	-21 386	-15,9 %
Konserninterne renteutgifter	210 100	210 100	218 625	-8 525	-4,1 %
Konserninterne avdrag	262 228	232 028	232 000	28	0,0 %
Renteinntekter	-161 406	-186 130	-177 851	-8 279	-4,4 %
Overføring fra lånefondet	-13 600	-51 900	-51 900	0	0,0 %
Overføring til lånefondet	0	4 534	4 534	0	0,0 %
Utbytte	-192 000	-328 021	-361 882	33 861	10,3 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	211 338	15 117	19 418	-4 301	28,5 %

Tabellen ovenfor viser kommunekassens finansielle poster. Tallene gjelder hovedsakelig betjening av renter og avdrag på kommunekassens interne gjeld til lånefondet, finansutgifter og -inntekter knyttet til låneopptak i Husbanken for videreformidling av startlån. I tillegg gjelder tallene avkastning av plassert overskuddslikviditet, renteinntekter på kommunens ordinære driftskonto og renteinntekter fra andre utlån, samt utbytte fra selskaper.

I 2024 var kommunekassens finansutgifter samlet sett 4,3 millioner kroner mer enn revidert budsjett. Finansposter hadde i opprinnelig budsjett en kostnad på 211,4 millioner kroner for 2024. Regnskapet viser en kostnad på 19,4 millioner kroner, noe som er vesentlig bedre enn opprinnelig budsjett. Økte renteutgifter på lån og reduserte renteinntekter har i hovedsak blitt motvirket av økte utbytter.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Finansutgiftene er i hovedsak knyttet til renter på Husbankens startlån og renter relatert til konsernkontoløsningen.

I 2024 var revidert budsjett på renteutgifter til startlån 134,5 millioner kroner og regnskapet endte ved årets slutt på 143,7 millioner kroner. Dette er 9,2 millioner kroner mer enn budsjettet. Avsatte og påløpte, men ikke forfalte renter ved årsslutt 2024 var på 32,6 millioner kroner. Fjorårets avsetning av påløpte, men ikke forfalte renter ved årsslutt var på 23,4 millioner kroner. Endring i avsetning mellom to år utgjør 9,2 millioner kroner og utgjør hele avviket. På grunn av mange sammenslåtte lån som har fått endret forfallstidspunktene fra tidligere år, er det en endring i periodisert kostnader mellom to årsavslutninger.

I forhold til konsernkontoløsningen, tas lån opp i lånefondet og kommunekassa tar opp lån i lånefondet for å finansiere årets investeringer ved årsslutt. Teknisk sett står pengene på lånefondets konto og lånefondet mottar renteinntekten på ubrukte lånemidler i løpet av året. På samme tid kan kommunekassa ha en underdekning (minus) på sine kontoer i løpet av året. Når bankkontiene avstemmes månedlig, så belastes det rentekostnader på kommunekassa sin side, tilsvarende det som er minus på konsernkontoløsningen. Totalt utgjorde rentekostnaden i kommunekassa 11,3 millioner kroner i 2024 og vil teoretisk sett oppveies av økte renteinntekter i lånefondet.

Konserninterne renteutgifter

Renter på konserninterne lån, er renter som kommunekassa betaler til lånefondet. Budsjett var 210,1 millioner kroner og regnskap viser en kostnad på 218,6 millioner kroner ved årets slutt. Tidligere år ble konserninterne renter beregnet tertialvis. Etter revisorkontroll av 2023- regnskapet, har man gått over til å beregne dette månedlig. For 2024 ga dette 8,5 millioner kroner mer i beregnede konserninterne renteutgifter enn budsjettet, grunnet endringer i beregningsmetode.

Konserninterne avdrag

For kommunekassen ble det nedbetalt avdrag i henhold til budsjettet med 232 millioner kroner.

I desember ble budsjett for avdrag i kommunekassen justert, i sak 198/24 i kommunestyret. Basert på oppdatert anslag for årets avskrivningskostnad i kommunekassen ble avdrag justert ned med 30,2 millioner kroner.

Minste tillatte avdrag beregnes ut fra den enkelte enhetens lånegjeld, totale avskrivninger og avskrivbare anleggsmidler for den juridiske enheten (kommunekassen og kommunale foretak). For 2024 er minimumsavdraget beregnet i regnskapsnote 10, slik at betalt avdrag er innenfor minimumsavdraget.

Renteinntekter

Renteinntekter er knyttet til mottatte renter på Husbankens startlån og renter på øvrige plasseringer.

Revidert budsjett på renteinntekt startlån var 117,9 millioner kroner og regnskapet endte på 119,5 millioner i inntekt. Dette er 1,6 millioner i inntekt mer enn budsjettet. I tillegg kommer ca. 1 millioner kroner inntektsført som renter på disse formidlingslånene. Dette er netto effekt av endret avsetning mellom to års avsetning av påløpte renter ved årsslutt og reversering av fjorårets avsetning. Dette ble ført etter Lindorfs anordningsrapport i 2023 og Intrums anordningsrapport i 2024. Samlet merinntekt for renteinntekt på startlån i 2024 blir da 2,6 millioner kroner.

For øvrige plasseringer, som i hovedsak er renteinntekter på innskudd i bank, var det noe lavere inntekt enn forventet. Det lå også inne en budsjettpost på 4,26 millioner kroner, som er inntekt fra pengemarkedsfond. Denne plasseringen ble avvirket og overført til driftskonto i 2023, så budsjettposten på inntekt skulle ikke vært videreført i 2024.

Overføringer til lånefond

Merforbruk i lånefondet for 2023 ble vedtatt inndekket i forbindelse med 1. tertialrapport 2024, i henhold til Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, § 9-5. Resultatet for lånefondet ved årsslutt 2023, etter overføring av 36,4 millioner kroner til kommunekassa og bruk av lånefondets disposisjonsfond på 2,7 millioner kroner, endte med ett merforbruk på 4.53 millioner kroner.

Overføringer fra lånefond

Budsjettet overføring til kommunekassa fra lånefondet med 51,9 millioner kroner er ført i regnskapet.

Lånefondets regnskap for 2024 blir nærmere omtalt i egen årsberetning.

Akkumulert, samlet oversikt over resultatet fra kommunekassa, lånefondet, Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF vil fremkomme i konsolidert regnskap.

Utbytte

Det var opprinnelig budsjettet med et forventet utbytte på 192 millioner kroner i 2024. I revidert budsjett til 2. tertialrapport var det kun mindre endringer. I sak 198/24 ble budsjett for utbytte justert opp i desember med 133,8 millioner kroner på grunn av ekstraordinært utbytte fra Å Energi AS, til 328 millioner kroner. Regnskapsført utbytte i driftsregnskapet for 2024 er etter dette på 361,9 millioner kroner, noe som er 33,9 millioner kroner høyere enn budsjettet. Merinntektene kommer fra ekstraordinært utbytte fra Vardar AS som ble mottatt i desember.

Mottatt utbytte 2021-2024

Tusen kroner	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2024	Revidert budsjett 2024	Avvik 2024
Å Energi AS fra 2023 (tidl. Glitre Energi AS)	-65 802	-96 224	-213 758	-278 181	-140 600	-277 821	360
Glitre Energinett Holding AS	-5 070	-2 591					
Vardar AS	-7 824	-32 599	-40 426	-71 501	-36 400	-38 000	33 501
Lindum AS	-23 650	-10 200	0	0	-5 000	0	0
Eidra AS	-15 000	-6 000	0	-5 000	-5 000	-5 000	0
Drammen Kino AS	0	0	0	0	-1 000	0	0
D-Park AS	-2 000	0	-6 000	-4 000	-4 000	-4 000	0
Drammen Havn AS			0	-3 200	0	-3 200	0
Sum utbytte	-119 346	-147 614	-260 183	-361 882	-192 000	-328 021	33 861

3.6 Årsoppgjørdisposisjoner

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Bruk av disposisjonsfond	-157 949	-154 673	-130 106	-24 566	-15,9 %
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0,0 %
Overføringer til investeringsregnskapet	124 500	124 500	124 500	0	0,0 %
Bruk av bundne fond	0	-8 000	0	-8 000	-100,0 %
Avsetning til bundne fond	0	0	263	-263	0,0 %
Netto avsetninger	-33 449	-38 173	-5 344	-32 829	-86,0 %

Som nevnt tidligere har Drammen kommunekasse et netto driftsunderskudd på 4,2 millioner kroner i 2024. Tabellen ovenfor viser de regnskapsførte årsoppgjørdisposisjonene. Negativt driftsunderskudd innebærer budsjettetert overføring til investeringsregnskapet i sin helhet må dekkes av disposisjonsfond. Det har derfor vært behov for betydelig bruk av disposisjonsfondet i 2024, selv om resultatforbedringen har bidratt til å redusere bruken med 24,6 millioner kroner i forhold til budsjett.

Overføring fra drifts- til investeringsregnskapet

Kommunens finansielle handlingsregler legger til grunn en egenfinansiering på minimum 15 prosent av ikke-rentable investeringer korrigert for momskompensasjon og eventuelle tilskudd. For 2024 vedtok kommunestyret 124,5 millioner kroner i overføring fra drifts- til investeringsregnskapet. I tillegg har programområdene omdisponert 6,2 millioner kroner fra driftsutgifter til finansiering av anskaffelser i investeringsregnskapet. Samlet overføring til investeringsregnskapet ble etter dette på 130,7 millioner kroner.

Disposisjonsfond - bruk og avsetninger

Kommunestyrets vedtok i handlings- og økonomiplan 2024-2027 å bruke 157,9 millioner kroner fra disposisjonsfond i 2024. Dette inkluderer bruk av 2,5 millioner kroner fra Klimafond. I løpet av året har kommunestyret vedtatt justeringer som reduserer bruk av disposisjonsfond med 5,1 millioner kroner. Samtidig er det besluttet bruk av fond til faglig utvikling i skole/barnehage (fullmakt til kommunedirektøren) med 1,8 millioner kroner, slik at samlet budsjettetert bruk av disposisjonsfond var på 154,7 millioner kroner. I samsvar med regnskapsforskriftens bestemmelser ble som nevnt bruk av disposisjonsfond som følge av resultatforbedringen redusert med 24,6 millioner kroner ved årsavslutningen - til 130,1 millioner kroner.

Kommunekassen hadde per inngangen til 2024 disposisjonsfond på 605,7 millioner kroner. Per årets utgang er disposisjonsfondet etter dette redusert til 475,6 millioner kroner. Dette tilsvarer 5 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter og er 65,6 millioner kroner over handlingsreglenes krav til reserveavsetning.

Disposisjonsfond avsetning og bruk i 2024

Beløp i 1000 kroner	2024
Saldo disposisjonsfond per 1.1. *	605 694
Bruk av disposisjonsfond - R2024 og HØP 2025-2028	
Avsetning til disposisjonsfond - forslag HØP 2025-2028	
Bruk av disposisjonsfond vedtatt budsjett 2024	-155 449
Bruk av Klimafond vedtatt budsjett 2024	-2 500
1. tertial 2024: Bruk	-10 571
2. tertial 2024: Bruk	-1 700
KST-sak 198/24 Budsjettjustering 2024 avsetning	17 331
K.dir fullmakt Fond faglig utvikling skole/barnehage - bruk	-1 784
Årsoppgjør: forbedring årsresultat 2024 - redusert bruk	24 566
Saldo disposisjonsfond per 31.12 *	475 587
Generell reserve (tilsv. 3% av bto. driftsinntekter)	286 877
"Rentesikringsfond" (1% av brutto lånegjeld)	103 174
"Eier-risikofond"	20 000
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12	410 051
Avvik fra handlingsreglenes krav	65 536
<i>Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter</i>	<i>5,0 %</i>

*) Inkluderer spesifiserte fondsavsetninger som klimafond (2,5 millioner kroner), fond faglig utvikling i skole og barnehage (3,8 millioner kroner), tvangsmulkt fond byggesak (2,1 millioner kroner), fond planløft for byvekst (1,4 millioner kroner) m.fl.

Bundne driftsfond – bruk og avsetninger

Regnskapet viser netto bruk av bundne driftsfond med 4,8 millioner kroner, mens budsjettet viser netto bruk med 86,4 millioner kroner. Flere kommuner (også innenfor ASSS-samarbeidet) har de senere år vurdert at netto driftsresultat korrigert for netto bundne fondsavsetninger kan være en bedre indikator når man skal belyse økonomisk handlingsrom, dvs. hvor stor andel av driftsinntektene kommunen fritt kan disponere til avsetninger og finansiering av investeringer. Korrigert for netto avsetning til bundne driftsfond endres kommunekassens netto driftsresultat fra underskudd på 4,2 millioner kroner til overskudd på 0,5 millioner kroner.

Det er ført avsetninger til bundne fond med 84,9 millioner kroner. Avsetningene gjelder ubrukte øremerkede tilskudd og prosjektmidler mv. innenfor programområdene Siden beløpet som skal avsettes først blir kjent i forbindelse med årsavslutningen er ikke disse avsetningene budsjetttert. Avsatt beløp er 6,8 millioner kroner lavere enn i 2023.

Samtidig er det inntektsført 89,7 millioner kroner i bruk av bundne driftsfond, mens det ble budsjetttert med 86,4 millioner kroner. Dette gjelder i hovedsak tilbakeføring av ubrukte øremerkede midler som ble avsatt i regnskap 2023.

4. Investeringsregnskapet

Vedtatt investeringsbudsjett for 2024 bygger på innspill og føringer som er gitt fra kommunestyret gjennom behandling av sak 107/23, 14 juni 2023 om rammer for arbeid med handlings- og økonomiplan 2024-27. I den forbindelse ble det vedtatt:

- De finansielle handlingsreglene fastsatt i kommunens økonomireglement videreføres.
- Kommunestyret ber rådmannen legge til grunn Krokstad 2 i det videre arbeidet
- Investeringsrammer til oppgradering og fornyelse videreføres med 400 millioner kroner per år. Det foretas en ny gjennomgang av fordeling av rammene.

Investeringsreglement

Investeringsiltak følger kommunens vedtatte økonomireglement, hvor det kommer frem at investeringer angis som brutto investeringer, inkludert merverdiavgift og ikke fratrasket eventuelle tilskudd og annen finansiering. Finansiering vil komme frem i egne tabeller under kapittelet om finansiering. For enkelte programområder der dette er relevant er årets budsjett og bokførte investeringsmidler også presentert netto i egen tabell (se nærmere forklaring i kapittel om netto investeringsutgifter).

Kommunestyret vedtok i møte 19. mars 2024 (sak 30/24) revidert reglement for investeringsprosjekter. Det reviderte reglementet erstatter tidligere reglement vedtatt av kommunestyret 10. desember 2021. Endringene i revidert reglement er basert på erfaringer fra ekstern kvalitetssikring som er gjennomført i kommunen siden tidligere reglement ble vedtatt. Formålet med endringene i reglementet er at det skal stilles tydelige krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekter. Dette for å sikre at kommunens investeringsprosjekter er tilstrekkelig utredet og at beslutningstakerne har nødvendig informasjon når de skal fatte beslutninger om kommunale investeringer.

4.1 Investeringsutgifter

Kommunestyret vedtok i budsjettet for 2024 kun en mindre reduksjon i budsjettet for prosjekt KK P11 Sykkelplass sammenlignet mot kommunedirektørens forslag til vedtak.

I investeringsbudsjettet for 2024 vedtok kommunestyret å bevilge 337 millioner kroner til ny bybru. Dette er den største investeringsutgiften for året og prosjektet løper fram til 2026.

Kommunestyret vedtok også midler til utbedring av Veiavangen ungdomsskole, da denne skolen er den eneste ikke godkjente skolen i kommunen.

Investeringsbudsjettet ble justert i 1. tertial og 2. tertial. For nærmere omtale henvises det til tidligere publiserte dokumenter – herunder Handlings og økonomiplan 2024-2027 og 1. tertialrapport og 2. tertialrapport 2024.

Investeringer gjennomføres av kommunekassen og Drammen Eiendom KF. Prosjekter i regi av Drammen Eiendom KF vil være nærmere omtalt i egen årsmelding fra Drammen Eiendom KF.

Innenfor kommunekassen har det påløpt investeringsutgifter på 1 245,3 millioner kroner i 2024. Dette er 134,2 millioner kroner mer enn revidert budsjett.

Merforbruket skyldes i hovedsak prosjekter knyttet til P11 Utbygging og samferdsel og P12 Vann, avløp og renovasjon samt P14 Ledelse, styring og administrasjon, som utlignes av et mindreforbruk knyttet til P06 Hjemmetjenester og institusjon og P09 Kultur, idrett og frivillighet.

- Merforbruket knyttet til P11 Utbygging og samferdsel skyldes i hovedsak prosjekt KK P11 Bybru og KK P11 Anlegg for andre netto.
- Merforbruk på bybru skyldes i hovedsak to forhold:
  - Periodisering: Det er utført noe mer arbeid enn stipulert i 2024. Dette fører til at man har tatt igjen noe etterslep i arbeidet i 2024, og er i rute med fremdriften. Dessuten er prosjektrengskap i forhold til årsregnskap utfordrende å stipulere, og i år kom det inn større regninger fra entreprenør rett før årsskiftet.
  - Merverdiavgift fra den delen av bybrua Bane NOR bygger og som kommunen skal overta. Det har i lengre tid vært uavklart hvor mva. belastes for denne delen. Det er i 2024 avklart at det er mest hensiktsmessig at Drammen kommune betaler mva. for at beløpet med sikkerhet blir refundert. Dette betyr en økt midlertidig utgift for kommunen, men dette beløpet vil refunderes fra staten, og ikke utgjøre et behov for ekstra permanent låneopptak.

Det fremgår av ovennevnte punkter at prosjektet fortsatt styrer mot budsjett avsatt i HØP, men det påpekes at det fortsatt er en betydelig usikkerhet i forhold til gjestående arbeid og sluttoppgjør med entreprenør.

- Merforbruket knyttet til KK P11 Anlegg for andre netto skyldes høy aktivitet og etterslep i mva-avklaringer. For 2024 er de største prosjektene Ryddinggangen, nytt sykehus Drammen, Sundlandsveien og Holmen vei. Bevilgningen er opprettet for å holde oversikt over momskompensasjonen (mva) i prosjektene som gjennomføres i P11. Det inngås spesifikke avtaler om merverdiavgift for å sikre at mva på kommunal infrastruktur ikke blir en varig kostnad for utbygger.
- Merforbruket knyttet til P12 Vann, avløp og renovasjon skyldes i hovedsak avvik i fremdrift/periodisering, men også at kostnader i enkelte prosjekter har vært større enn lagt til grunn i opprinnelig budsjett. Merforbruket vil bli tatt hensyn til ved igangsetting av nye prosjekter.
- Merforbruket knyttet til programområde P14 Ledelse, styring og administrasjon skyldes i hovedsak avvikling av avtale med Sopra Steria. Prosjektutgiftene inkluderer bokføring av omtvistede utgifter. Bokføringen er gjort for å sikre både anordnings- og forsiktighetsprinsippet etter God kommunal regnskapsskikk. Anordningsprinsippet innebærer at utgiftene regnskapsføres den perioden de er påløpt. Dette gjøres for å sikre et riktig bilde av kommunens økonomiske situasjon. Forsiktighetsprinsippet betyr at kommunen skal være forsiktig med å ta med inntekter og verdier som ikke er sikre, og at man skal ta høyde for mulige tap og kostnader. Dette gjøres for at regnskapet ikke gir et for optimistisk bilde av kommunens økonomi. Avtalen med leverandør er terminert og fakturaer som kommunen mener er feil er ikke utbetalt til leverandør. Det er ved rapporteringstidspunktet innledet forhandlinger med leverandør, og de faktiske prosjektutgiftene forventes å være betydelig lavere enn bokført beløp.
- Mindreforbruket knyttet til programområde P09 Kultur, idrett og frivillighet skyldes i hovedsak prosjekt KK P09 Kjøleannlegg Vassenga og KK P09 Sikring av friluftsdammer. Kjøleannlegg Vassenga er i planleggingsfase. Anbud lyses ut vår 2025 med mål om ferdigstilling før sesongstart samme år. Prosjekt sikring av friluftsdammer er også i planleggingsfase og estimert ferdigstilling er i 2028.

4.2 Øvrig finansieringsbehov

- I tillegg til investeringer i varige driftsmidler så viser vedlegg «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd» at kommunekassen har hatt andre investeringsutgifter, samt utgifter til blant annet videreutlån.
- Det er i 2024 lånt ut 615,4 millioner kroner i nye startlån, som er finansiert med tilsvarende lån i Husbanken samt mottatte avdrag på videreutlån. Dette er 44,3 millioner kroner mindre enn kommunestyrets vedtatte budsjett på 650 millioner kroner.
- Det har i kommunekassens investeringsregnskap for 2024 påløpt 34,7 millioner kroner til kjøp av aksjer og andeler. 11,86 millioner kroner av dette er ført som aksjeinnskudd i Eidra AS (tidl. Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS).
- Egenkapitalinnskudd i Drammen kommunale pensjonskasse økt med 20,0 millioner kroner og KLP med 2,9 millioner kroner. Det var budsjettert 22,5 millioner kroner til dette.
- Av tilskudd til andres investeringer utgjør 10 millioner kroner overføring til Drammen kirkelige fellesråd, mens overføring på 1,7 millioner kroner gjelder utbyggingsavtaler med merverdiavgifts fradrag eller momskompensasjon.
- Det er ført utlån av egne midler på 6,4 millioner kroner. Dette gjelder forskuttering av spillemidler.

4.3 Finansiering av investeringsregnskapet

Investeringsregnskapets har et samlet finansieringsbehov på 1 550,5 millioner kroner når videreutlån (startlån) holdes utenfor. Utgiftene finansieres i stor grad av eksterne lånemidler, tilskudd fra staten og andre bidragsytere, kompensasjon for merverdiavgift, mottatte avdrag og egenfinansiering.

Mindreinntekten skyldes i hovedsak følgende:

- Merinntekt salg av varige driftsmidler: Drammen Eiendom KF har solgt eiendommer. For kommunekassa er det solgt eiendom overtatt fra Drammen Eiendom KF i forbindelse med tingsinnskudd i Eidra AS (tidl. Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS)
- Merinntekt tilskudd fra andre og bruk av lån: Merinntektene må sees opp imot merutgift på prosjekt KK P11 Anlegg for andre netto og KK P11 Samarbeid med andre utbyggere.
- Merinntekt kompensasjon for merverdiavgift: merutgiftene over utlignes mot en merinntekt knyttet til kompensasjon for merverdiavgift. For 2023 var det også en mindreinntekt knyttet til en pågående konflikt mellom Bane Nor og Drammen kommune. Bane NOR fakturerte kommunen uten å spesifisere mva. på fakturaen, slik at kommunen ikke fikk momskompensasjon. For fakturaer i 2023 utbetalte Drammen kommune kun nettobeløpet til Bane NOR, og holdt tilbake penger tilsvarende mva-beløpet. For 2023 utgjorde dette 44,8 millioner kroner. I 2024 er problemstillingen løst, og det har generert en merinntekt i 2024.
- Mindreforbruk bruk av lån: Drammensbadet KF og kommunekassa har brukt sin lånebevilgning fullt ut i 2024. Drammen Eiendom KF hadde store ubrukte lånemidler. KF-er kan ikke ha ubrukte lånemidler ved årsslutt og tilbakebetalte ubrukte lånemidler til lånefondet ved årsslutt.

Som det framgår av tabellen nedenfor er kommunekassens investeringsregnskap for 2024 avsluttet med udekket beløp på 12,4 millioner kroner. Kommunedirektøren vil følge opp den underdekningen i forbindelse med behandling av årsregnskapet for 2024.

Kommunekassens investeringsregnskap 2024 (etter § 5.5 første ledd)

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig Budsjett 2024	Regnskap 2023
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	1 262 582	1 111 037	1 256 047	942 860	1 218 931
Tilskudd til andres investeringer	11 728	10 000	10 000	10 000	11 659
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	34 749	22 500	22 500	22 500	483 448
Utlån av egne midler	6 426	6 426		0	2 440
Avdrag på lån	0	0		0	0
Sum investeringsutgifter	1 315 484	1 149 963	1 288 547	975 360	1 716 478
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	-218 591	-149 125	-182 921	-128 620	-147 469
Tilskudd fra andre	-116 638	-82 324	-99 651	198	-162 136
Salg av varige driftsmidler	-20 225	-2 700	-2 700	0	-3 710
Salg av finansielle anleggsmidler	-303	0	0	0	-523 322
Utdeling fra selskaper	0	0	0	-26 000	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-7 556	-7 760	-1 100	-1 100	-5 252
Bruk av lån	-834 051	-834 051	-1 080 815	-696 437	-526 029
Sum investeringsinntekter	-1 197 364	-1 075 959	-1 367 187	-851 960	-1 367 919
Videreutlån					
Videreutlån	605 703	650 000	650 000	650 000	615 374
Bruk av lån til videreutlån	-605 703	-650 000	-650 000	-650 000	-615 374
Avdrag på lån til videreutlån	49 170	115 000	115 000	115 000	49 092
Mottatte avdrag på videreutlån	-195 701	-115 000	-115 000	-115 000	-146 416
Netto utgifter videreutlån	-146 532	0	0	0	-97 324
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift	-130 733	-130 734	-124 501	-124 501	-295 846
Avsetninger til bundne investeringsfond	150 748	0		0	138 663
Bruk av bundne investeringsfond	-48 462	-20 252	-20 252	0	-15 965
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	7 760	1 100	1 100	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 426	-6 426		0	-2 440
Dekning av tidligere års udekket beløp	75 648	75 648	75 648	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	40 775	-74 004	-68 005	-123 401	-175 587
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	12 364	0	-146 644	0	75 648

5. Balanseregnskapet

Balansen viser forholdet mellom kommunens bokførte eiendeler på den ene siden, og summen av gjeld og egenkapital på den andre siden per 31. desember hvert år. Balansen gir blant annet grunnlag for å vurdere utviklingen i kommunens likvide stilling og finansielle balanse. I det etterfølgende er enkelte forhold knyttet til Drammen kommunekasses balanse ved utgangen av 2024 nærmere omtalt. Kommunekassens balanse er tatt inn oversikt etter § 5-8 i vedlegg Årsregnskap 2024.

Drammen kommunekasse – balanse per 31. desember 2023 og 2024

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		24 402 289	22 068 977
I. Varige driftsmidler	4	7 775 979	6 872 261
1. Faste eiendommer og anlegg		7 063 769	6 209 274
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		712 210	662 988
II. Finansielle anleggsmidler		6 383 012	5 938 471
1. Aksjer og andeler	5	2 777 324	2 742 403
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	3 605 688	3 196 067
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	11	10 243 298	9 258 245
B. Omløpsmidler		2 922 259	3 205 798
I. Bankinnskudd og kontanter		220 337	860 476
II. Finansielle omløpsmidler		0	0
1. Aksjer og andeler	7	0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		2 701 922	2 345 322
1. Kundefordringer		271 998	237 082
2. Andre kortsiktige fordringer		1 392 688	1 064 403
3. Premieavvik	11	1 037 236	1 043 837
Sum eiendeler		27 324 548	25 274 775
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-6 395 751	-5 995 279
I. Egenkapital drift		-591 873	-726 789
1. Disposisjonsfond		-475 587	-605 694
2. Bundne driftsfond	13	-116 286	-121 096
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-383 607	-224 463
1. Ubundet investeringsfond		-3 118	-9 544
2. Bundne investeringsfond	13	-392 854	-290 567
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		12 364	75 648

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
III. Annen egenkapital		-5 420 270	-5 044 026
1. Kapitalkonto	2	-5 473 048	-5 096 804
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		52 778	52 778
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-19 157 853	-17 156 488
I. Lån	9	-8 971 467	-7 768 586
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-8 970 767	-7 768 586
2. Obligasjonslån		-700	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	11	-10 186 387	-9 387 902
E. Kortsiktig gjeld		-1 770 943	-2 123 008
I. Kortsiktig gjeld		-1 770 943	-2 123 008
1. Leverandørgjeld		-571 409	-541 034
2. Likviditetslån		-305 069	-524 258
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-894 465	-1 057 716
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-27 324 548	-25 274 775
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		178 923	134 626
II. Andre memoriakonti		99 626	72 355
III. Motkonto for memoriakontiene		-278 549	-206 981
Kontrollsum balanse		0	0

5.1 Likviditet

I gjeldende bankavtale med Sparebank 1 SR-Bank, nå SpareBank 1 Sørøst-Norge etter sammenslåing, har kommunen hatt en fast trekkrettighet på 400 millioner kroner i 2024 knyttet til kommunens ordinære konsernkonto-løsning. Kassekreditt knyttet til kommunens ordinære konsernkonto-løsning ble ikke benyttet i 2024.

Ved årsskiftet var saldoen på konsernkontoen 1 264 millioner kroner. Kommunens likviditet vurderes per 31.12.2024 å være god.

I tillegg kommer eventuell overskuddslikviditet innestående på plasseringskonto hvor uttak må varsles 30 dager på forhånd. Dette er midler med noe høyere rente enn på konsernkontoen, og har i 2024 gitt avkastning som minst er på høyde med pengemarkedsfond med lav risiko. Det har i deler av året vært plassert overskuddslikviditet på plasseringskonto, men ved årets utgang var saldo null.

5.2 Langsiktig gjeld og utlån

Ekstern finansiering av investeringer i kommunekassen og de kommunale foretakene, utover merverdiavgiftskompensasjon og tilskudd, finansieres ved låneopptak i Drammen kommunes lånefond. Figuren nedenfor viser kommunens samlede lånegjeld til investeringsformål tatt opp gjennom lånefondet i 2024. Formidlingslån for videre utlån fra Husbanken (startlån) er ikke inkludert i denne gjelden, da disse ligger i kommunekassens balanse. Formidlingslånene utgjorde 3 522 millioner kroner ved årets slutt.

Lånefondets gjeld økte fra 9 564 millioner kroner ved inngangen av året til 10 317 millioner kroner ved utgangen av året. Lånefondets budsjetterte avdragsutgifter var 402,2 millioner kroner i 2024. Det ble nedbetalt avdrag i henhold til budsjettet.

Tabellen nedenfor viser hvordan lånefondets utlån fordeler seg på de ulike låntakerne ved utgangen av 2024. Samlet langsiktig utlån beløper seg til 9 998 millioner kroner.

Lånefondets samlede netto utlån per 31.12.2024, ref. note 9 til kommunekassens regnskap:

Kommunekassens gjeld til Lånefondet

Tusen kroner	31.12.2024	01.01.2024
Lån til VA investeringer	3 038 472	2 904 330
Lån til øvrige investeringer	2 039 202	1 571 293
Kommunekassens lån i Lånefondet	5 077 674	4 475 623

Lånefondets utlån

Tusen kroner	31.12.2024	01.01.2024
Utlån Drammen Eiendom KF	4 915 718	5 023 573
Utlån Drammensbadet KF	5 479	5 429
Utlån Drammen kommunekasse	5 077 674	4 475 623
Totale utlån fra lånefondet	9 998 871	9 504 625

Tabellene viser anvendelse av gjelden, altså hvordan Drammen kommunes lånegjeld fordeler seg mellom kommunekassens vann- og avløpsrelaterte gjeld, kommunekassens øvrige gjeld til investeringer, Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF. Drammen Eiendom KFs lånegjeld finansieres i stor grad av kommunekassen gjennom virksomhetenes husleier, mens lånegjelden knyttet til investeringer innenfor vann- og avløpsområdet finansieres gjennom VA-gebyrene.

Ved utgangen av 2024 var rentesikringsandelen 41%, etter salg av rentesikringsavtalene, mot 57% ved inngangen til året. Dette er godt innenfor finansreglementets krav, men noe under 50% som er målet i en normalsituasjon. Dette oppfyller sikringskravet i kommunens gjelds- og finansreglement om at minst en tredjedel av lånegjelden skal være rentesikret.

Finansmarkedene i 2024 var preget av stabile renter. Finansmarkedene har fungert bra, og det har ikke vært utfordringer med å refinansiere lån. Nye låneopptak og refinansiering av eksisterende lånegjeld i

lånefondet ble gjort til betingelser som stort sett samsvarte med renteforutsetningene i budsjettet. Drammen kommune har god spredning i låneforfallene, og kapitalrisikoen vurderes som lav.

For mer informasjon, se finansrapporten samt årsberetningen og regnskapet for lånefondet som forelegges kommunestyret som egne saker.

5.3 Fondsreserver

Tabellen nedenfor viser status for bykassens fonds reserver som per utgangen av 2024 utgjør totalt 987,8 millioner kroner. Fondsreservene er redusert med 39,1 millioner kroner i løpet av året. Disposisjonsfondet er redusert med 130,1 millioner kroner i 2024, mens bundne investeringsfond viser betydelig vekst.

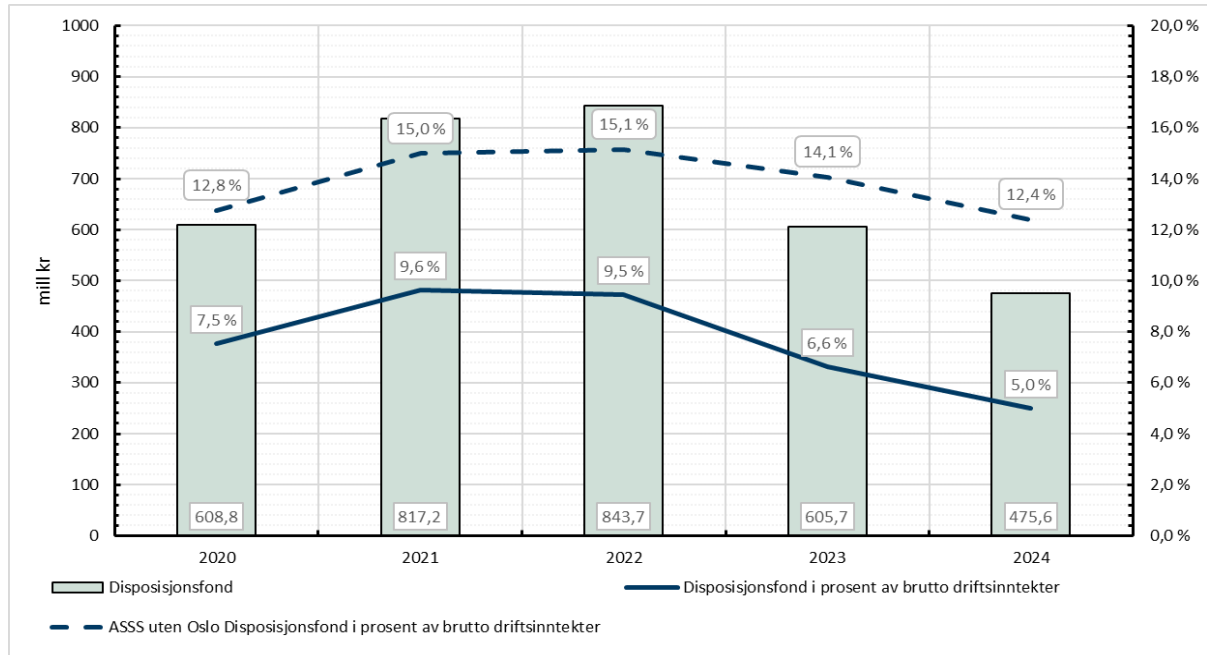
Drammen kommunekasse – fondsreserver 2023-2024

Tusen kroner	2023	2024	Endring 2023-2024
Disposisjonsfond (ubundet drift)	605 694	475 587	-130 106
Bundne driftsfond	120 910	116 286	-4 809
Ubundne investeringsfond	9 544	3 118	-6 426
Bundne investeringsfond	290 567	392 854	102 286
Sum fondsavsetninger	1 026 715	987 845	-39 056

Disposisjonsfondet

Som nærmere omtalt i kapitlet Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner ble kommunekassens disposisjonsfond redusert med 130,1 millioner kroner i 2024, som følge av at det ikke var driftsoverskudd til å finansiere de budsjetterte overføringene til investeringsregnskapet (egenfinansiering).

Figuren nedenfor viser utviklingen i kommunekassens disposisjonsfond fra og med kommunesammenslåingen i 2020. Etter at fondet vokste i 2021 og 2022 er det trukket ned med 368 millioner kroner i 2023 og 2024. Målt i forhold til brutto driftsinntekter er fondet i 2024 redusert fra 6,6 til 5,0 prosent. Til sammenlikning har ASSS-kommunene uten Oslo i gjennomsnitt disposisjonsfond på 12,4 prosent av brutto driftsinntekter per utgangen av 2024.

*Disposisjonsfond Drammen kommunekasse og ASSS – utvikling 2020-2024***Bundne driftsfond**

Bundne driftsfond er redusert med 4,8 millioner kroner. Fondsreserven består i stor grad av ubrukte øremerkede tilskudd i programområdene samt akkumulert årsresultat for ulike interkommunale samarbeid. Sistnevnte inkluderer 5,7 millioner kroner i akkumulert resultat for interkommunale samarbeid som er avviklet etter kommunesammenslåingen. Kommunedirektøren vil foreslå at disse midlene overføres til disposisjonsfond ved behandlingen av 1. tertialrapport 2025.

I tillegg er det satt av 12,2 millioner kroner som kommunen mottok fra IMDi til forlenget introduksjonsprogram og norskopplæring under koronapandemien. Kommunestyret vedtok ved behandlingen av 2. tertialrapport å disponere 8,0 millioner kroner fra disse avsetningene til finansiering av merutgifter til introduksjonsstønad i 2024. Ved en feil har denne bruken av fondet blitt regnskapsført, og saldo er derfor tilsvarende for stor. Feilen vil bli rettet opp i regnskap 2025.

Ubundne investeringsfond

Saldo for denne fondskategorien er redusert med 6,4 millioner kroner tilsvarende bruk av fond for forskuttering av spillemidler i 2024. På grunn av flere år med underdekning i kommunekassens investeringsregnskap har budsjettert avsetning av mottatte spillemidler blitt strøket i samsvar med kommunelovens regler. Til sammen er forutsatte avsetninger på 12,5 millioner kroner strøket i regnskapet for årene 2022-2024. Kommunestyrets vedtak om forskuttering innebærer at summen av utlån (forskuttete beløp) og fondsavsetning skal være på 22 millioner kroner. Forskuttet beløp er utgangen av 2024 på 11,7 millioner kroner. Spillemiddelfondet skulle derfor vært på 10,3 millioner kroner, men på grunn av styrkingene er avsetningen per utgangen av 2024 negativ med 2,2 millioner kroner. Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i 1. tertialrapport 2025.

Bundne investeringsfond

Økningen på 102,3 millioner kroner i bundne investeringsfond er først og fremst at det i 2024 er avsatt inntekter fra ekstraordinære avdrag og innfridde startlån med 147,3 millioner kroner. Midlene er forutsatt benyttet til nye utlån. For øvrig består denne fondskategorien i stor av mottatte anleggsbidrag fra ulike aktører i forbindelse med utbyggingsavtaler mv.

6. Budsjettpremisser

I henhold til kommunelovens § 24-5 Regnskapsrevisjonens innhold skal revisor blant annet «se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene». I samråd med Viken kommunerevisjon IKS er det for 2024 valgt ut seks områder der det ses nærmere på premissene som lå til grunn for budsjettanslagene og hvordan man har kommet ut i forhold til disse.

6.1 Budsjettpremisser for barnevern: plasseringer i fosterhjem og institusjoner

Budsjettet for 2024 er basert på erfaringstall fra tidligere år, med enkelte justeringer. Det er gjort et demografinedtrekk, samt et nedtrekk knyttet til forventet reduksjon i antall barn plassert utenfor egen familie. Samtidig ble budsjettet styrket med 2 millioner kroner for å tilpasse avlønningen av fosterforeldre i tråd med nye nasjonale anbefalinger.

I 2024 ble det færre institusjonsplasseringer enn budsjettet, hovedsakelig grunnet Bufetats brudd på bistandsplikten. Flere barn måtte bli i eksisterende tiltak i påvente av plassering. Samtidig økte antallet fosterhjems plasseringer, blant annet som følge av behovet for alternative løsninger. Dette har påvirket både ressursbruk og økonomiske prioriteringer.

Barnevernet vurderer alltid hvilket tiltak som er til barnets beste. Statlige institusjonsplasseringer er svært kostnadskreven, og det gjøres en grundig vurdering i hvert enkelt tilfelle for å sikre at slike plasseringer kun benyttes når det er nødvendig.

Resultat

Selv om det har vært avvik mellom antall barn i fosterhjem og institusjon sammenlignet med budsjettforutsetningene, har det samlede antallet barn i tiltak vært omtrent i tråd med planen. Kostnadene har imidlertid variert gjennom året, ettersom de faktiske utgiftene påvirkes av individuelle plasseringer og ikke beregnes etter gjennomsnittspriser slik som i budsjettet.

Tiltak	Antall (budsjett)	Gj.snitt kost per år	Budsjett 2024	Faktisk antall (gjennomsnitt)	Faktisk kostnad 2024
Fosterhjem (kommunale)	200	318 000	63 600 000	202,3	67 102 458
Utgiftsdekning	200	98 000	19 600 000	202,3	20 070 485
Institusjon	19	2 192 400	41 655 600	16,5	33 005 248
Statlige fosterhjem	7	477 360	3 341 520	6,5	3 267 031
Beredskapshjem	5	1 096 200	5 481 000	4,75	4 775 328
MST (hjelpetiltak)	3	194 160	582 480	1	141 487
Tiltak kostnad			134 260 600		128 362 037

De faktiske kostnadene avviker fra gjennomsnittsprisen. Dette skyldes dels en høyere kostnad per fosterhjem, dels at antallet fosterhjem har variert gjennom året. Faktiske utgifter beregnes ikke basert på gjennomsnittspriser.

6.2 Budsjettpremisser basistilskudd for fastleger

Basistilskuddet er regulert i avtalen mellom Helse- og omsorgsdepartementet, KS, Regionale helseforetak og Den norske legeforening i det som kalles Statsavtalen. Utbetalingerne beregnes av Helfo, og utbetales av kommunene. Det kommunene utbetaler er styrt av antall innbyggere og kostnad per innbygger.

Tidligere var basistilskuddet per pasient det samme for alle innbyggere i hele landet. Pasienttilpasset basistilskudd ble innført 1. mai 2023. Dette medførte justeringer ned på individnivå, hvor den enkelte

innbyggers alder, kjønn og historisk bruk av fastlegetjenester påvirker tilskuddet fastlegen får. Erfaringene viser at omleggingen har gitt høyere utgifter i kommuner med lav sosioøkonomisk status, og for Drammen kommune medførte endringen betydelig økte kostnader.

Budsjettposten er i utgangspunktet rullert ramme fra fjoråret, tillagt vedtatt kommunal deflator og eventuelle overføringer fra statsbudsjettet. Fra 2023 ble basistilskuddssatsene økt mer enn kommunal deflator og Medisinskfaglig virksomhet ble tilført budsjettmidler fra kommunekassen i 2023 tilsvarende 4,3 millioner kroner og 7,9 millioner kroner i 2024 for å kompensere for dette.

Resultat

For 2024 ble det budsjettert med forutsetning om justering av satsene for basistilskuddet med ordinær kommunal deflator fra 1. juli, og endringen i basistilskuddet holdt seg innenfor disse rammene Resultatet for basistilskuddet i 2024 er fulgt opp kontinuerlig med månedlig rapportering. Budsjetteringen ble i programområdet og virksomheten gjort ved å prioritere risikoen knyttet til basistilskuddet, i lys av erfaringene fra 2023. Det ble gjort innsparinger i øvrige deler av driften for å ha tilstrekkelig budsjetttramme til basistilskuddet. Revidert budsjett for denne utgiftsposten var i 2024 på 98,0 millioner kroner, og resultatet hensyntatt gjesteinnbyggeroppgjør på 1,0 millioner kroner ble et mindreforbruk på 1,2 millioner kroner som utgjør 1,2 prosent av budsjett.

6.3 Årsverk og pleiefaktor i hjemmetjenester og institusjon

Institusjon

Lønnsbudsjettet for institusjoner har vært basert på gitt pleiefaktor for ulike type plasser. For 2024 ble institusjonenes opprinnelige lønnsbudsjetter basert på disse pleiefaktorene:

P06 HJEMMETJENESTER OG INSTITUSJON	I N S T I T U S J O N										
	Totalt plasser		Langtidsplass				Korttidsplass				
	Langtid	Korttid	Somatikk	Psyko-geriatri	Demens	Totalt langtidsp.	Somatikk	Demens	Forsterket (USK)	Rehabiliter.	Lindrende
Pleiefaktor			0,68	0,91	0,74		0,71	0,85	0,91	0,81	0,95

Det ble gjort noen justeringer av pleiefaktor på korttid høsten 2024, med tilsvarende justeringer av budsjettene. Det ble gjort budsjettjusteringer som følge av endret pleiefaktor, for de institusjonene det gjaldt (Bråta og Drammen Helsehus). Eksempelvis ble pleiefaktor for lindrende plass fra oktober økt fra 0,95 årsverk vi til 1,2 årsverk.

Dette er endelig pleiefaktor per utgangen av 2024:

P06 HJEMMETJENESTER OG INSTITUSJON	I N S T I T U S J O N											
	Totalt plasser		Langtidsplass				Korttidsplass					
	Langtid	Korttid	Somatikk	Psyko-geriatri	Demens	Totalt langtidsp.	Somatikk	Demens	Forsterket (USK)	Rehabiliter.	Lindrende	Totalt korttidsp.
Pleiefaktor			0,68	0,91	0,74		0,71	0,85	0,91	0,96	1,20	

Det ble samtidig gjort endringer i antall spesialiserte plasser og hvor disse plassene var, noe som også medførte budsjettjusteringer.

Institusjonene har også nødvendige årsverk som driftsbetjenter, trivsels- og aktivitetskontakter, servicekonsulenter/kontorfaglige og husøkonomer.

Resultat

Virksomhetene samlet (Institusjonstjenester Somatikk, Institusjonstjenester Demens og Drammen Helsehus) har i 2024 et negativt avvik på lønn tilsvarende 0,4 % av budsjettet. Det negative avviket på lønn utgjør 2,1 millioner kroner.

Hjemmetjenester

Lønnsbudsjettet for hjemmesykepleien er styrt av vedtaksvolum. Det gjøres månedlige analyser som gir oversikt over antall timer som produseres av hver enkelt hjemmetjenesteavdeling per mnd. I tillegg har hjemmetjenesten et sykepleierteam som bistår med sykepleieroppgaver på tvers av virksomheter og avdelinger der det er behov. Hjemmetjenesten har også et fagteam med ansatte med høy kompetanse, blant annet demenskoordinatorer og kreftkoordinator, som bistår på tvers av virksomheter og avdelinger.

Resultat

Virksomhetene samlet (Tjenester til hjemmeboende Sør og Tjenester til hjemmeboende Nord) har et positivt avvik på lønn tilsvarende 1,5 % av budsjettet.

Oppfølging og rapportering innenfor P06 Hjemmetjenester og institusjon

Budsjettet i P06 følges opp gjennom hele året. Det har vært månedlig oppfølging av nesten virksomhetene, og det utarbeides også månedlige rapporter med følgende punkter:

- Avvik per virksomhet
- Overtid
- AML-brudd
- Fravær
- Aktivitet og årsverksforbruk
- Turnover, andel heltid og fagdekning
- Leasingbiler

Basert på oppfølging og rapportering gjennomføres nødvendige budsjettjusteringer, ref. eksempel ovenfor vedr. endret pleiefaktor.

6.4 Budsjettpremisser sosialstønad: bo- og livsoppholdsutgifter

Økonomisk sosialhjelp er en midlertidig støtte til innbyggere knyttet til livsopphold og boutgifter. Disse kostnadene har økt betydelig siden 2022, først og fremst som følge av økt bosetting av flyktninger.

Budsjettposten sosialhjelp er i utgangspunktet rullert ramme fra fjoråret, tillagt vedtatt kommunal deflator og prisvekst, samt eventuelle overføringer fra statsbudsjettet. NAV tildeles også en andel av integreringstilskuddet som kommunen mottar. For 2024 utgjorde denne andelen 31,0 millioner kroner. I tillegg ble NAV Drammen kompensert for 13,0 millioner kroner knyttet til varslet merforbruk i 2024 for denne utgiftsposten.

NAV Drammen har ambisjoner om å redusere antall sosialhjelpsmottakere per måned, og ser størst potensiale i målgruppen ungdom. Aktivitetsplikt og tettere oppfølging fra dag én gjennom ekstra ressurser som skal følge opp disse ungdommene er aktuelle tiltak for å nå dette målet.

Resultat

I snitt mottok 133 flere flyktninger sosialhjelp per måned i 2024 enn i 2023, og økningen er særlig stor for aldersgruppen over 67 år. Økningen i størrelsen på den månedlige sosialhjelpen til flyktninger er i snitt på 2000 kroner per måned, noe som er betydelig høyere enn for resten av befolkningen hvor økningen er på 500 kroner per måned. Sammenlignet med nasjonale tall, som viser en økning i utbetalinger på 23 prosent og økning i antall mottakere på 15 prosent har Drammen hatt en økning i utbetalinger på 9,5 prosent og en økning i antall mottakere 6,5 prosent.

Revidert budsjett i 2024 for denne utgiftsposten var, etter de nevnte tilførselene, på 219,5 millioner kroner. Resultatet ble et merforbruk på 1,2 millioner kroner som utgjør 0,6 prosent av budsjett.

6.5 Budsjettpremisser anlegg for andre (investering)

Kommunestyret har vedtatt en netto ramme på 20 millioner kroner (som skal tilsvare anslått momskompensasjon). Bevilgningen er opprettet for å holde oversikt over merverdiavgift og momskompensasjonen (mva) i prosjektene som gjennomføres av andre utbyggere i P11 på hovedprosjekt Samarbeid med andre. Bevilgningen tilsvarer en brutto ramme på om lag 100 millioner kroner. Det inngås spesifikke avtaler for å sikre at merverdiavgift på kommunal infrastruktur ikke blir en varig kostnad for utbygger, og kommunen belastes da merverdiavgift for disse prosjektene, på Anlegg for andre. De største prosjektene i 2024 var Ryddinggangen, nytt sykehus Drammen, Sundlandsveien og Holmen vei.

Årskostnader til hovedprosjekt Anlegg for andre er vanskelig å budsjettere, da fremdrift og aktiviteter styres av andre utbyggere. Budsjettrammen er fastsatt basert på forventet aktivitet og tidligere erfaringstall, og er lagt med antatt 20 millioner kroner årlig.

Prosjektregnskap ble rapportert til kommunestyret i henhold til vedtatt økonomireglement i Drammen kommune. I løpet av året er det ikke vedtatt endringer i rammen. For å sikre bedre løpende prosjektøkonomistyring og best mulig grunnlag for vurdering av årsprognoser ved tertialrapportering vil praksis for internrapporteringen endres kommende år.

Resultat

Merforbruket på 27,1 millioner kroner skyldes høy gjennomføringsaktivitet og etterslep i mva-avklaringer.

6.6 Budsjettpremisser rammeinvestering vann og avløp

Drammen kommune vedtok en investeringsramme på 220 millioner kroner for vann- og avløpssektoren i 2024. På grunn av overføring av merforbruk fra 2023 ble den endelige rammen nedjustert til 213,5 millioner kroner.

Ved inngangen til 2024 prioriterte og besluttet virksomhet Vann og Avløp (VA) hvilke investeringsprosjekter som skulle gjennomføres. Følgende premisser lå til grunn for disponering og prioritering av investeringsmidlene:

- Fornyelse av vann- og avløpsledninger, med mål om å opprettholde et høyt fornyelsestempo.
- Oppgradering av øvrige VA-anlegg, inkludert høydebasseng, pumpestasjoner og skallsikring.
- Gjennomføring av forpliktelser i utbyggingsavtaler og andre samarbeidsprosjekter.
- Sikring av dammer i henhold til forskriftsfestede krav.
- Utredninger og forarbeid for større gjennomføringsprosjekter.
- Tiltak innen klimaarbeid, med fokus på klimatilpasning og bærekraftig infrastruktur.

I tråd med Kommunal regnskapsstandard nr. 4 (GKRS 4) vurderes hvert prosjekt individuelt for å avgjøre om det oppfyller kriteriene for klassifisering som en investering.

I løpet av året ble følgende gjennomført i henhold til opprinnelig plan:

- 92 % av planlagte vannledningsfornyelser.
- 93 % av planlagte avløpsledningsfornyelser.
- 99 % av planlagte fornyelser på overvannsledning.

I 2024 ble Temaplan for vann og avløp vedtatt, og denne setter mål for tjenesteleveransen. Virksomheten jobber med å utvikle taktiske planer og etablere en mer systematisk prioritering for å sikre en målrettet gjennomføring av temaplanen. Dette vil også gi klarere premisser for framtidig budsjettering.

Rapportering

Internrapportering hvor budsjettet er fulgt opp på et overordnet nivå gjennom å lage statusrapporter til virksomhetsledelsen, basert på rapportering fra prosjektlederne på hvert enkelt prosjekt i Framsikt. Prosjektregnskap rapporteres til kommunestyret i henhold til vedtatt økonomireglement i Drammen kommune.

Budsjettendringer

Vedtatt opprinnelig brutto budsjett er 220 millioner kroner, jf. tabell bevilgningsoversikt investering § 5-5, andre ledd.

Budsjettendringer gjennom året:

1. tertial vedtok kommunestyret å redusere rammen til prosjektet med kr 6,692 millioner kroner. Dette inkluderte nedtrekk som følge av merforbruk i 2023.

2. tertial vedtok kommunestyret å øke brutto utgiftsrammen med kr 198 000,-.

Resultat

Prosjektet har en omfattende prosjektportefølje, og prosjektene strekker seg ofte over flere år. Det erfaringsmessig betydelige endringer i plan, omfang og kostnader i løpet av året. Ved utgangen av 2024 var det 56 aktive prosjekter, fordelt slik:

- 14 prosjekter under prosjektering.
- 19 prosjekter under gjennomføring.
- 23 prosjekter i sluttoppgjør.

Årets merforbruk på 47,1 millioner kroner skyldes i hovedsak at enkelte prosjekter har hatt raskere framdrift eller høyere kostnader enn forutsatt i det opprinnelige budsjettet.

7. Diverse forhold

7.1 Kommunens internkontroll

Internkontroll er Drammen kommunes egenkontroll. Kommunen skal ha «internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges», jf. kommunelovens § 25-1. Internkontrollen skal være «systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold».

Drammen kommunes digitale verktøy for internkontroll og kvalitetsarbeid, EQS, er sentralt i arbeid med internkontroll. Alle kommunens virksomheter benytter dette verktøyet til å dokumentere rutiner, registrere avvik og gjennomføre risikoanalyser. Dette gir ledere sammensatte, gode og oppdaterte styringsdata for å sikre kontroll.

Felles mål for satsninger innen internkontroll i 2024, har vært å styrke ledere i lederrollen uten å tillegge ledere uforholdsmessig arbeidsbelastning. Det har dermed vært arbeidet med rutiner og strukturer som gir oversikt og tydelig informasjon for ledere. Dette oppleves som et riktig og viktig fokus, og er en satsning som fortsetter i 2025.

Kommunedirektøren bestemmer satsningsområder for risikovurderinger. Satsningsområder er de områder hvor alle ledere skal vurdere tjenestens risiko. I 2024 var kommunedirektørens satsningsområde tjenesteproduksjon/daglig drift.

Kommuneloven § 25-2 fastslår at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Kommunedirektøren har lagt opp til at den årlige rapporten om kommunens internkontroll innarbeides i årsmeldingen. I tillegg legges det opp til avviksrapporteringer i forbindelse med tertialrapportene.

For nærmere omtale av kommunens internkontroll vises til Årsmelding 2024, som etter planen behandles i kommunestyrets møte i juni.

7.2 Etikk og verdier mv.

Planlagte og iverksatte tiltak for å sikre en høy etisk standard

Kommunen har etablert et eget etikklag som planlegger og iverksetter tiltak. Etikklaget samarbeider med Medisinsk faglig råd i Drammen kommune. Etikklaget er bredt sammensatt med representanter fra kommunikasjon, internkontroller, hovedverneombud, tillitsvalgte og ansatte fra tjenestene og stab.

Etikklaget har tidligere formet etikkplakat og etiske regler, sistnevnte er under revisjon. Senhøsten 2025 skal det være etikk seminar, dette er et samarbeid med etikk rådet. Etikk seminaret skal være for alle ansatte i Drammen kommune. Innholdet er under arbeid og skal ha både eksterne og interne deltagere.

Det er opprettet en side på Viva Engage side som heter Etikk-takk, siden når alle ansatte. Målet med denne siden er å skape refleksjoner, kunnskap om etikk generelt.

Undervisning i etiske regler og etikk gjøres på oppdrag fra tjenestene. Det er også obligatorisk undervisning om etikk for nye ledere og lærlinger.

7.3 Selvkostberegninger i 2024

Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) har fastsatt forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) 11. desember 2019 med hjemmel i §15-1 i kommuneloven. Bestemmelsene i forskriften er lagt til grunn for beregning av selvkost for tekniske tjenester i Drammen kommune. I selvkostkalkylene inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader (for tjenester der dette er aktuelt), samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning som kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + 1/2 prosentpoeng. I 2024 var denne lik 4,35 prosent (4,30 prosent i 2023).

Til tross for forholdsvis høy gebyrøkning viser selvkostregnskapet for vann- og avløpstjenestene underdekning henholdsvis 10,3 og 13,7 millioner kroner i 2024. Dette innebærer at det for disse tjenestene er betydelige akkumulerte fremførbare underskudd per utgangen av 2024 på henholdsvis 24,5 millioner kroner for vann og 66,8 millioner kroner for avløp.

For spesifiserte selvkostberegninger for 2024 for vann-, avløp-, renovasjon- og arealtjenester vises til note 14 Selvkostberegninger.

7.4 Usikre forpliktelser

I note 17 til regnskapet omtales stevninger, prosessvarsler mv. som *kan* innebære økonomiske konsekvenser for Drammen kommune. Eventuelle økonomiske konsekvensene av disse sakene er imidlertid uavklarte, og er derfor ikke ført i regnskapet for 2024.

De aktuelle sakene gjelder ulike forhold som ekspropriasjoner, krav om at vedtak om tilskudd til private barnehager kjennes ugyldig, erstatningskrav mot barnevernet, mot brudd på skolens opplæringsplikt mv. For nærmere omtale vises til den aktuelle noten.

7.5 Likestilling og mangfold

Drammen kommune har stort kulturelt og etnisk mangfold, antallet innvandrere og norskfødte med to innvandrerforeldre er firedoblet i løpet av de siste to tiår, og utgjør i dag 30,3 prosent av Drammens innbyggere. Et av kommunens vedtatte satsingsområder er mangfold og inkludering.

7.5.1 Planlagte og iverksatte tiltak

Forskningsprosjektet Mangfold i ledelse i regi av KS Program for storbyforskning med Drammen som prosjektførende by har resultert i en oppsummerende rapport. Denne identifiserer bla. barrierer for større mangfold i lederstillinger og anbefalinger for å avhjelpe utfordringsbildet. Dette kunnskapsgrunnlaget tas med inn i det videre arbeid med mangfold.

I Handlings- og økonomiplan 2024 – 2027 er følgende satsningsområder trukket frem under kapittelet Mangfold og inkludering:

- Kommunedirektøren vil satse på klart språk. Klart språk er en forutsetning for at ansatte og innbyggere skal forstå hva vi sier og skriver. Dette bidrar til inkludering og deltakelse. Klart språk bidrar også til at ansatte og innbyggere får med seg kommunens budskap, og forstår hva som er deres oppdrag og mandat. I en tid hvor digitalisering blir stadig mer omfattende, er det viktig å begrense opplevelsen av digitalt utenforskap.
- Drammen kommune koordinerer et forskningsprosjekt i de største kommunene som skal undersøke hvordan flere ansatte fra minoriteter kan rekrutteres til ledende stillinger i kommunene.
- Menn i helse er et satsingsområde. Menn i helse er et komprimert utdanningsløp frem til fagbrev som helsefagarbeider for arbeidssøkende menn mellom 25-55+, som er registrert hos NAV. Satsingen er et samarbeid mellom kommunen, NAV, fylkeskommunen, KS og Helsedirektoratet. Med et inntak på 10 lærlinger årlig, er Drammen kommune størst blant nabokommunene. Disse lærlingene er attraktive, og det er ønskelig å øke inntaket.
- Krav til norskspråklig kompetanse er en hovedårsak til at en stor gruppe søkere til lære plass ikke kan få tilbud. Det er satt i gang norskopplæring for lærlinger som ikke er kvalifisert på grunn av manglende språkkompetanse. Ordningen er finansiert med støtte fra Viken fylkeskommune og KS.

7.5.2 Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering

Forbud mot diskriminering i rekrutteringsprosess

Gjennom hele rekrutteringsprosessen, fra utforming av annonse til utvelgelse av kandidater til intervju og endelig valg av kandidat, gjelder forbudet mot direkte og indirekte diskriminering. Forbudet mot diskriminering omfatter kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene er forbudt. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk, jf. likestillings- og diskrimineringslovens § 6. Direkte og indirekte diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon eller alder er forbudt, jf. arbeidsmiljølovens § 13-1 (1).

Positiv særbehandling ved rekruttering

Det kan i enkelte tilfeller være aktuelt med positiv særbehandling, jf. § 6 (1). Følgende kriterier må være til stede for at særbehandlingen skal være i tråd med likestillings- og diskrimineringsloven. jf. § 11.

- Særbehandlingen må være egnet til å fremme lovens formål.
- Det å være et rimelig forhold mellom formål man ønsker å oppnå og hvor inngripende særbehandlingen er for den/de som stilles dårligere.
- Særbehandlingen opphører når formålet med den er oppnådd.

Likestilling i Drammen kommunes lønnspolitikk

Lønnsfastsettelse foregår etter hovedtariffavtalens bestemmelser. Videre har Drammen kommune retningslinjer i sin lønnspolitikk som ivaretar vern mot diskriminering. Lønnspolitikken skal bidra til å:

- motivere til kompetanseutvikling
- motivere til mer heltid
- beholde, utvikle og rekruttere
- sikre kvalitativt gode tjenester
- fremme og ivareta likestilling mellom kjønnene

7.5.3 Alders- og kjønns sammensetning i 2024

Merknad om endringer i statistikk og tallgrunnlag

Drammen kommune arbeider kontinuerlig med å forbedre datakvaliteten i våre systemer. Dette innebærer blant annet retting av feilregistreringer, oppdatering av beregningsmodeller og inkludering av forsinkede registreringer. Som følge av dette kan tidligere, rapporterte tall bli justert over tid.

Våre statistiske uttrekk baserer seg på oppdaterte data per uttakstidspunkt, og endringer i historiske tall skyldes kvalitetsforbedringer i registreringer og beregninger. Dette bidrar til mer presise og pålitelige tall over tid, men innebærer også at tidligere rapporterte tall kan avvike fra senere versjoner.

Det er viktig å være oppmerksom på at statistikken ikke er statisk, men et resultat av en kontinuerlig forbedringsprosess for å sikre best mulig beslutningsgrunnlag.

Fra 2024 vises årsverkstall og ansatte ved siste dagen hver måned. I tabellen brukes samme metode for 2023 og 2024. Dette vil påvirke også noe resultatene for turnover, heltid og likestilling og mangfold, i forhold til tidligere rapporterte tall.

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

1.1 Kjønnsbalansen totalt i virksomheten

Tabellen viser prosentvis fordeling av faste ansatte kvinner og menn i kommunen. Tabellen viser også gjennomsnittlig stillingsprosent fordelt på aldersgruppe og kjønn.

	Kvinner		Gjennomsnitt Stillings%	Menn		Gjennomsnitt Stillings%	Totalt Antall	Totalt Gjennomsnitt Stillings%
Alders- gruppe	Antall	Prosent		Antall	Prosent			
0-19	8	0,13	17,72	1	0,02	20,00	9	17,97
20-29	519	8,25	77,24	114	1,81	72,42	633	76,36
30-39	1 192	18,94	88,03	352	5,59	83,61	1 544	87,02
40-49	1 329	21,12	85,14	324	5,15	89,05	1 653	85,91
50-59	1 345	21,38	84,23	367	5,83	87,78	1 712	84,97
60-69	585	9,30	80,92	156	2,48	85,92	741	81,94
Totalt	4 978	79,12	84,16	1 314	20,88	85,38	6 292	84,41

Kommentar

Per desember 2024 har Drammen kommune 6 292 fast ansatte. Av dette utgjør kvinner 79,12 prosent, menn 20,88 prosent. Dette er en stabil fordeling sammenlignet med tidligere rapporteringer, da det i 2023 var henholdsvis 79,3 prosent kvinner, og 20,69 prosent menn.

Ifølge sysselsettingsstatistikk om kommunal forvaltning fra KS er det ansatt flere kvinner enn menn i kommune-Norge. Nasjonal statistikk for 2024 viser andel menn 25,2 prosent, mens Drammen kommune har andel menn på 22,3 prosent. Statistikken fra sysselsettingsstatistikken baseres på lønnsinntakere per 1. desember 2024. For å øke mangfoldet i kommunen, vil det være hensiktsmessig å ansette flere menn i alle aldre innenfor enkelte stillingskategorier.

Drammen kommune er bevisste på den kjønnsmessige fordelingen i kommunen. Enkelte programområder jobber aktivt med dette, med prosjekter som for eksempel «Menn i helse». I tillegg til ordinære eksterne utlysninger skal det tas et ekstra hensyn til lærlinger som er egnet og har bestått fagprøve i Drammen

kommune, kandidater som har vært i praksisordninger, interne og eksterne kvalifiseringsprogram i kommunen og søkere som står utenfor arbeidslivet.

1.2 Midlertidig ansatte

Tabellen viser kjønns- og aldersmessig fordeling på midlertidig ansatte per desember 2024.

	Kvinner		Menn		Totalt	Totalt
Aldersgruppe	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0-19	22	3,26	6	0,89	28	4,15
20-29	125	18,55	58	8,61	183	27,15
30-39	155	23,00	37	5,49	192	28,49
40-49	122	18,10	28	4,15	150	22,26
50-59	80	11,87	17	2,52	97	14,39
60-69	17	2,52	7	1,04	24	3,56
Totalt	521	77,30	153	22,70	674	100,00

Kommentar

Per desember 2024 har Drammen kommune 674 ansatte i midlertidig stilling. Denne oversikten inkluderer ikke timelønnede i 0 prosent stilling. Blant midlertidige ansatte utgjør kvinner 77,3 prosent, menn 22,7 prosent. Den kjønnsmessige fordelingen er relativt lik på faste og midlertidige ansatte.

Drammen kommune har jobbet bevisst med å gjennomgå ansettelser etter arbeidsmiljølovens § 14-9 (2) i 2023 og 2024. Dette har resultert i at en flere ansatte har blitt tilbudt fast ansettelse etter å ha hatt arbeidsavtale på denne hjemmelen. Det jobbes kontinuerlig med å sikre at ansatte med rett på fast stilling, tilbys dette. Prinsippene for midlertidig ansettelse skal drøftes to ganger i året, jf. Hovedtariffavtalen kap.1, § 2.3.2 Midlertidig ansettelse – innleie.

1.3 Ansatte i deltidstillinger

Tabellen viser fast ansatte i deltidstilling, fordelt på kjønn og alder per desember 2024.

	Kvinner		Menn		Totalt	Totalt
Aldersgruppe	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0-19	8	0,42	1	0,05	9	0,47
20-29	195	10,14	49	2,55	244	12,69
30-39	278	14,46	104	5,41	382	19,86
40-49	391	20,33	63	3,28	454	23,61
50-59	443	23,04	83	4,32	526	27,35
60-69	261	13,57	47	2,44	308	16,02
Totalt	1 576	81,96	347	18,04	1 923	100,00

Kommentar

Ansatte med flere stillingsforhold som totalt utgjør 100 prosent, anses som heltidsansatte. De er ikke med i denne oversikten.

Det er totalt 1 923 ansatte i Drammen kommune som jobber deltid. Kvinner utgjør en vesentlig andel av disse. Av totalt 6 292 fast ansatte, jobber 1 576 kvinner deltid. Dette utgjør 25,05 prosent.

Drammen kommune skal i forkant av utlysning av ledig stilling vurdere om stillingen er ledig eller om det er ansatte med fortrinnsrett. For deltidansatte er dette hjemlet i Hovedtariffavtalen § 2.3. Dersom det er flere

som har fortrinnsrett til utvidelse av deltidsstilling, er det i KS-området kvalifikasjonsprinsippet i Hovedtariffavtalen kap. 1, § 2 punkt 2.2 som gjelder.

Ved ledige ekstravakter og lignende, skal Drammen kommune følge arbeidsmiljøloven § 14-3(2) som sier at deltidsansatte har fortrinnsrett til disse vaktene.

For deltidsansatte som har jobbet jevnlig utover sin stillingsprosent det siste året, følger Drammen kommune arbeidsmiljøloven § 14-4(a) som gir deltidsansatte rett til stilling tilsvarende faktisk arbeid.

Gjennom bevisst arbeid med deltidsansattes rettigheter i henhold til lov- og avtaleverk, har kommunen som mål å øke stillingsprosenten til deltidsansatte og unngå eventuell uønsket deltid. Dette er i tråd med kommunens heltidspolitik.

1.4 Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for kvinner og menn

315 kvinner og 97 menn tok ut foreldrepermisjon i Drammen kommune i 2024. I gjennomsnitt tok menn ut 12,26 uker foreldrepermisjon, mens kvinner i snitt tok ut 21,37 uker i 2024. Foreldrepermisjon tas ut som uker, og uttaket av foreldrepermisjon kan fordele seg over uker mellom kalenderår; det vil si at hvis man tar ut uker i 2024, er det sannsynlig at det også er tatt ut uker i 2023, eller i 2025 i sammenheng med ukene i 2024.

I 2023 rapporterte vi at 308 kvinner og 59 menn tok ut foreldrepermisjon. I gjennomsnitt tok menn ut 15,6 uker foreldrepermisjon, mens kvinner i snitt tok ut 21,9 uker i 2023. I 2022 ble det rapportert at 314 kvinner og 56 menn tok ut foreldrepermisjon, med henholdsvis 18 uker og 15 uker i gjennomsnitt.

Dette viser at en større andel menn har tatt ut foreldrepermisjon i 2024 enn i 2023 og 2022. Gjennomsnittlig antall uker som tas ut er relativt konsistent, og nedgang i antall gjennomsnittlige uker for menn, kan skyldes at det i tidligere rapporteringer også har blitt rapportert på 2 ukers omsorgspermisjon ved fødsel. Fra årsberetningen 2024 er det kun foreldrepermisjon som rapporteres.

8. Garantiforpliktelser

Som note 12 til regnskapet følger en spesifikasjon av Drammen kommunes garantiansvar per 31.12.2024. Denne viser at kommunen per utgangen av 2024 hadde et samlet garantiansvar på 265,6 millioner kroner. Det er i løpet av 2024 iverksatt nye garantier for Vinn Drammen AS og Glitrevannverket IKS, og garantiansvaret har økt med 16,7 millioner kroner. Økningen i garantiansvaret er en netto effekt av nytt/utvidet garantiansvar og redusert/opphørt ansvar.

Solidariske ansvar for Glitrevannverket IKS' lån (rammelån) er økt med 9,4 millioner kroner i 2024 og samlet garantiforpliktelse utgjør etter dette 129,0 millioner kroner. Dette tilsvarer 48,6 prosent av kommunens totale garantiansvar. Utover dette fordeler garantiene seg på ulike formål innenfor kommunekassen med til sammen 136,6 millioner kroner. Av dette utgjør 63,8 millioner kroner garantiansvar for idrettslag og idrettsanlegg, 29,9 millioner kroner garantiansvar for Vinn Drammen AS, 28,6 millioner kroner garantiansvar for Drammen Kirkelige Fellesråds investeringslån og 14,8 millioner kroner garantiansvar for private barnehager.

Det oppgitt garantiansvaret inkluderer 11,1 millioner kroner i vedtatte garantier for lån Mjøndalen IF tidligere har tatt opp. Dette garantiansvaret er ikke effektuert. Garantiene ble vedtatt av kommunestyret i sak 29/23, men siden beløpet var større enn 10 millioner kroner måtte vedtaket overendes Statsforvalteren i Oslo og Viken til godkjenning. Siden Mjøndalen IF ikke har skilt ut toppidretten fra resten av klubben, besluttet Statsforvalteren 16. januar 2025 å avslå søknaden med henvisning til kommunelovens forbud mot å stille kommunal garanti til næringsvirksomhet.

Kommunen er ikke påført tap som følge av garantiansvaret i 2024.

Kommunedirektøren i Drammen, 11. april 2025

Trude Andresen
kommunedirektør

Leif Arne Steingrimsen
Direktør økonomi og virksomhetsstyring

Saksbehandler: Roar Paulsen
fagansvarlig økonomi

Årsregnskap 2024

Drammen kommunekasses

Konsolidert regnskap 2024

Innhold

Drammen kommunekasse – årsregnskap 2024	2
Drammen kommune - konsolidert regnskap 2024	11
Noteopplysninger 2024	16

Drammen kommunekasse

Årsregnskap 2024

Regnskapsoppstillinger

Jfr. kapittel 5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner

§ 5-4	Bevilgningsoversikt drift	3
	Bevilgningsoversikt drift fordelt (per programområde)	4
§ 5-5	Bevilgningsoversikt investering	5
	Bevilgningsoversikt investering per programområde	6
§ 5-6	Økonomisk oversikt drift – etter art	7
§ 5-8	Balanseregnskapet	8
§ 5-9	Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	10

§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift første ledd

Regnskap Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd	-3 507 462	-3 476 855	-3 457 578	-3 323 413	-3 230 176
Inntekts- og formuesskatt	-3 576 352	-3 625 963	-3 625 963	-3 798 000	-3 584 884
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-300 614	-287 945	-270 223	-248 971	-283 340
Sum generelle driftsinntekter	-7 384 429	-7 390 763	-7 353 764	-7 370 384	-7 098 400
Netto driftsutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto	7 323 453	7 439 577	7 328 740	7 179 966	6 964 135
Avskrivninger	341 433	330 000	330 000	330 000	326 650
Sum netto driftsutgifter	7 664 886	7 769 577	7 658 740	7 509 966	7 290 785
Brutto driftsresultat	280 458	378 814	304 976	139 582	192 385
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter	-178 714	-182 367	-182 367	-157 643	-202 497
Utbytter	-362 438	-328 545	-328 621	-192 600	-260 857
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	24	-4 263	-4 263	-4 263	-683
Renteutgifter	374 287	344 635	344 635	316 145	272 660
Avdrag på lån	232 000	232 028	232 028	262 228	247 315
Netto finansutgifter	65 159	61 488	61 413	223 867	55 938
Motpost avskrivninger	-341 433	-330 000	-330 000	-330 000	-326 650
Netto driftsresultat	4 183	110 302	36 389	33 449	-78 327
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	130 733	130 733	124 500	124 500	295 846
Avsetninger til bundne driftsfond	84 905	0	0	0	91 723
Bruk av bundne driftsfond	-89 715	-86 362	-8 000	0	-71 206
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	11 070
Bruk av disposisjonsfond	-130 106	-154 673	-152 889	-157 949	-249 106
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto	-4 183	-110 302	-36 389	-33 449	78 327
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0

§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift andre ledd

Regnskap til fordeling per programområde kommunekassen

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Fra bevilgningsoversikt:					
Til fordeling drift	7 323 453	7 439 577	7 328 740	7 179 966	6 964 135
Netto driftsutgifter pr. programområde					
Skole	1 289 279	1 318 344	1 211 338	1 198 138	1 208 181
Barnehage	998 089	1 000 260	972 766	937 766	921 582
Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	467 344	474 125	456 297	456 297	442 843
Helse	290 071	294 300	377 727	374 627	379 998
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	518 448	518 340	509 790	469 130	459 124
Hjemmetjenester og institusjon	1 314 687	1 324 859	1 188 180	1 187 534	1 174 343
Rus og psykisk helse	174 862	178 271	161 250	163 550	161 223
Sosialtjeneste, etablering og bolig	506 507	509 379	457 675	436 675	501 647
Kultur, fritid og idrett	348 680	357 907	319 058	310 809	323 818
Medvirkning og lokaldemokrati	2 885	4 089	3 936	3 936	3 621
Utbygging og samferdsel	139 425	142 898	131 527	119 527	135 225
Vann, avløp og renovasjon	-235 981	-213 335	-210 104	-210 104	-195 786
Arealplan, klima og miljø	50 107	60 157	53 623	48 623	43 783
Ledelse, styring og administrasjon	400 262	428 992	414 681	414 681	398 233
Samfunnssikkerhet	101 870	102 382	102 382	99 696	99 052
Næringsutvikling	15 376	15 443	15 316	15 316	15 024
Arbeid og inkludering	0	0	0	0	0
Politisk styring	45 416	45 795	45 517	43 017	54 584
Sentrale poster	896 126	877 371	1 117 782	1 110 748	837 639
Netto for alle programansvar	7 323 453	7 439 577	7 328 740	7 179 966	6 964 135

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering første ledd

Regnskap Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig Budsjett 2024	Regnskap 2023
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	1 261 072	1 111 037	1 256 047	942 860	1 218 931
Tilskudd til andres investeringer	11 728	10 000	10 000	10 000	11 659
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	34 749	22 500	22 500	22 500	483 448
Utlån av egne midler	6 426	6 426		0	2 440
Avdrag på lån	0	0		0	0
Sum investeringsutgifter	1 313 974	1 149 963	1 288 547	975 360	1 716 478
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	-218 591	-149 125	-182 921	-128 620	-147 469
Tilskudd fra andre	-99 328	-82 324	-99 651	198	-162 136
Salg av varige driftsmidler	-20 225	-2 700	-2 700	0	-3 710
Salg av finansielle anleggsmidler	-303	0	0	0	-523 322
Utdeling fra selskaper	0	0	0	-26 000	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-7 556	-7 760	-1 100	-1 100	-5 252
Bruk av lån	-834 051	-834 051	-1 080 815	-696 437	-526 029
Sum investeringsinntekter	-1 180 054	-1 075 959	-1 367 187	-851 960	-1 367 919
Videreutlån					
Videreutlån	605 703	650 000	650 000	650 000	615 374
Bruk av lån til videreutlån	-605 703	-650 000	-650 000	-650 000	-615 374
Avdrag på lån til videreutlån	49 170	115 000	115 000	115 000	49 092
Mottatte avdrag på videreutlån	-195 701	-115 000	-115 000	-115 000	-146 416
Netto utgifter videreutlån	-146 532	0	0	0	-97 324
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift	-130 733	-130 734	-124 501	-124 501	-295 846
Avsetninger til bundne investeringsfond	150 748	0		0	138 663
Bruk av bundne investeringsfond	-48 462	-20 252	-20 252	0	-15 965
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	7 760	1 100	1 100	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 426	-6 426		0	-2 440
Dekning av tidligere års udekket beløp	75 648	75 648	75 648	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	40 775	-74 004	-68 005	-123 401	-175 587
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	28 164	0	-146 644	0	75 648
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	-28 164	0	0	0	-75 648
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)					
Inntekter til fordeling	0	0		0	0
Utgifter til fordeling	1 313 974	1 149 963	1 288 547	975 360	1 716 478
Sum til fordeling (netto)	1 313 974	1 149 963	1 288 547	975 360	1 716 478

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering andre ledd

Regnskap til fordeling Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Fra bevilgningsoversikt:					
Sum til fordeling (netto)	1 315 484	1 149 963	1 288 547	975 360	1 716 478
Fordeling på programansvar					
Skole	27 829	28 577	26 000	24 000	34 518
Barnehage	4 286	3 800	3 800	3 800	3 745
Forebyggende tjenester (inkl. barneve	2 629	2 629	1 000	1 000	1 619
Helse	490	545	545	1 000	1 205
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	3 000	1 771	1 771	2 000	3 313
Hjemmetjenester og institusjon	10 285	16 750	16 750	20 000	19 794
Rus og psykisk helse	1 512	1 000	1 000	1 000	1 213
Sosialtjeneste, etablering og bolig	1 360	1 000	1 000	1 000	1 767
Kultur, fritid og idrett	45 756	72 723	70 695	67 800	27 251
Utbygging og samferdsel	808 029	690 020	694 370	520 000	781 556
Vann, avløp og renovasjon	262 734	241 506	241 308	257 360	298 570
Arealplan, klima og miljø	341	1 411	1 411	800	605
Ledelse, styring og administrasjon	82 977	58 807	58 807	53 100	38 951
Politisk styring	322	500	500	0	0
Sentrale poster	63 935	28 926	22 500	22 500	502 371
Sum fordelt	1 315 484	1 149 963	1 141 457	975 360	1 716 478

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Regnskap Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Driftsinntekter					
Rammetilskudd	-3 507 462	-3 476 855	-3 457 578	-3 323 413	-3 230 176
Inntekts- og formuesskatt	-3 576 352	-3 625 963	-3 625 963	-3 798 000	-3 584 884
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-346 729	-315 012	-292 223	-270 971	-303 847
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 219 681	-1 028 823	-771 420	-733 120	-1 145 372
Brukerbetalinger	-263 017	-247 072	-249 491	-249 491	-274 868
Salgs- og leieinntekter	-649 318	-628 782	-662 805	-662 805	-584 150
Sum driftsinntekter	-9 562 559	-9 322 506	-9 059 480	-9 037 800	-9 123 297
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	4 409 176	4 301 095	4 194 378	4 172 378	4 207 180
Sosiale utgifter	1 195 837	1 171 120	1 130 474	1 118 674	1 124 128
Kjøp av varer og tjenester	3 035 449	3 086 797	3 016 954	2 871 562	2 813 768
Overføringer og tilskudd til andre	861 121	812 308	692 650	684 767	843 958
Avskrivninger	341 433	330 000	330 000	330 000	326 650
Sum driftsutgifter	9 843 017	9 701 320	9 364 456	9 177 382	9 315 683
Brutto driftsresultat	280 458	378 814	304 976	139 582	192 385
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter	-178 714	-182 367	-182 367	-157 643	-202 497
Utbytter	-362 438	-328 545	-328 621	-192 600	-260 857
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	24	-4 263	-4 263	-4 263	-683
Renteutgifter	374 287	344 635	344 635	316 145	272 660
Avdrag på lån	232 000	232 028	232 028	262 228	247 315
Netto finansutgifter	65 159	61 488	61 413	223 867	55 938
Motpost avskrivninger	-341 433	-330 000	-330 000	-330 000	-326 650
Netto driftsresultat	4 183	110 302	36 389	33 449	-78 327
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering	130 733	130 733	124 500	124 500	295 846
Avsetninger til bundne driftsfond	84 905	0	0	0	91 723
Bruk av bundne driftsfond	-89 715	-86 362	-8 000	0	-71 206
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	11 070
Bruk av disposisjonsfond	-130 106	-154 673	-152 889	-157 949	-249 106
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 183	-110 302	-36 389	-33 449	78 327
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0

§ 5-8. Balanseregnskapet

Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		24 402 289	22 068 977
I. Varige driftsmidler	4	7 775 979	6 872 261
1. Faste eiendommer og anlegg		7 063 769	6 209 274
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		712 210	662 988
II. Finansielle anleggsmidler		6 383 012	5 938 471
1. Aksjer og andeler	5	2 777 324	2 742 403
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	3 605 688	3 196 067
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	11	10 243 298	9 258 245
B. Omløpsmidler		2 922 259	3 205 798
I. Bankinnskudd og kontanter		220 337	860 476
II. Finansielle omløpsmidler		0	0
1. Aksjer og andeler	7	0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		2 701 922	2 345 322
1. Kundefordringer		271 998	237 082
2. Andre kortsiktige fordringer		1 392 688	1 064 403
3. Premieavvik	11	1 037 236	1 043 837
Sum eiendeler		27 324 548	25 274 775

§ 5-8. Balanseregnskapet

Drammen kommunekasse

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-6 395 751	-5 995 279
I. Egenkapital drift		-591 873	-726 789
1. Disposisjonsfond		-475 587	-605 694
2. Bundne driftsfond	13	-116 286	-121 096
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-383 607	-224 463
1. Ubundet investeringsfond		-3 118	-9 544
2. Bundne investeringsfond	13	-392 854	-290 567
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		12 364	75 648
III. Annen egenkapital		-5 420 270	-5 044 026
1. Kapitalkonto	2	-5 473 048	-5 096 804
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		52 778	52 778
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-19 157 853	-17 156 488
I. Lån	9	-8 971 467	-7 768 586
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-8 970 767	-7 768 586
2. Obligasjonslån		-700	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	11	-10 186 387	-9 387 902
E. Kortsiktig gjeld		-1 770 943	-2 123 008
I. Kortsiktig gjeld		-1 770 943	-2 123 008
1. Leverandørgjeld		-571 409	-541 034
2. Likviditetslån		-305 069	-524 258
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-894 465	-1 057 716
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-27 324 548	-25 274 775
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		178 923	134 626
II. Andre memoriakonti		99 626	72 355
III. Motkonto for memoriakontiene		-278 549	-206 981
Kontrollsum balanse		0	0
Drammen 2.4.2025			
Trude Andresen	Trine Lie Andersen		
Kommunedirektør	Virksomhetsleder regnskap og lønn		

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og års-avslutningsdisposisjoner - Drammen kommunekasse *

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Regnskap 2024	
Drift			
1. Netto driftsresultat		4 183	
2. Avsetninger til bundne driftsfond		84 905	
3. Bruk av bundne driftsfond		-89 715	
4. Overføring til investering iht årsbudsjett og fullmakter	130 733		
5. Avsetning til disp.fond iht årsbudsjett og fullmakter	0		
6. Bruk av disp.fond iht årsbudsjett og fullmakter	-154 673		
7. Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	0		
8. Årets budsjettavvik (årsresultat før strykninger)	-24 567		
9. Strykning av overføring til investering			
10. Strykning av avsetninger til disposisjonsfond		0	
11. Strykning av dekning av tidligere års merforbruk		0	
12. Strykning av bruk av disposisjonsfond		24 567	
13. Mer- eller mindreforbruk etter strykninger		0	
14. Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger		0	
15. Bruk av disposisjonsfond for inndeckning av tidligere års merforbruk		0	
16. Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk		0	
17. Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		0	
18. Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	
Investering			
1. Sum Investeringsutgifter, investeringsinntekter eks bruk av lån		1 411 342	
2. Avsetninger til bundne investeringsfond		150 748	
3. Bruk av bundne investeringsfond		-48 462	
4. Budsjettetert bruk av lån	-1 484 051		**
5. Overføring fra drift iht årsbudsjett og fullmakter	-130 734		
6. Avsetninger til ubundet inv.fond iht årsbudsjett og fullmakt	7 760		
7. Bruk av ubundet inv.fond iht årsbudsjett og fullmakt	-6 426		
8. Dekning av tidligere års udekket beløp	75 648		
<i>Sum budsjetttdisposisjoner</i>			
9. Årets budsjettavvik (resultat før strykninger)	-24 175		
10. Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond		-7 760	
11. Strykning av bruk av lån		44 297	**
12. Strykning av overføring fra drift			
13. Strykning av bruk av ubundet investeringsfond			
14. Udekket eller udisponert beløp etter strykninger			
15. Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond			
16. Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp)	0	12 364	
* Rapporten viser avik mellom regnskap og revidert budsjett, forklart med strykninger og årsavslutningsdisposisjoner etter budsjett- og regnskapsforskriften kap. 4			
** Budsjett og regnskapsforskriften §4-1 tilsier at bruk av lån skal bokføres som budsjettetert, men på bruk av lån til videreutlån begrenser kommunenloven §14-17 bruk av lån til å dekke faktisk utlån. Kommunen har ikke lånt ut like mye som budsjettetert, og kan derfor ikke bokføre bruk av lån som budsjettetert.			

Drammen kommune

Konsolidert regnskap 2024

Regnskapsoppstillinger

Jfr. kapittel 5 og 10 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner

§ 5-5 K	Bevilgningsoversikt investering	12
§ 5-6 K	Økonomisk oversikt drift – etter art	13
§ 5-8 K	Balanseregnskapet	14

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Regnskap konsolidert

Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2024	Konsolidert regnskap 2023
Investeringsutgifter		
Investeringer i varige driftsmidler	1 448 410	1 460 085
Tilskudd til andres investeringer	11 728	11 659
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	34 749	483 448
Utlån av egne midler	6 426	2 440
Avdrag på lån	0	0
Sum investeringsutgifter	1 501 312	1 957 632
Investeringsinntekter		
Kompensasjon for merverdiavgift	-246 621	-173 001
Tilskudd fra andre	-145 095	-160 789
Salg av varige driftsmidler	-71 385	-185 742
Salg av finansielle anleggsmidler	-303	-523 322
Utdeling fra selskaper	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-7 556	-5 252
Bruk av lån	-895 289	-603 923
Sum investeringsinntekter	-1 366 248	-1 652 030
Videreutlån		
Videreutlån	605 703	615 374
Bruk av lån til videreutlån	-605 703	-615 374
Avdrag på lån til videreutlån	49 170	49 092
Mottatte avdrag på videreutlån	-195 701	-146 416
Netto utgifter videreutlån	-146 532	-97 324
Overføring fra drift og netto avsetninger		
Overføring fra drift	-130 741	-295 860
Avsetninger til bundne investeringsfond	154 813	223 082
Bruk av bundne investeringsfond	-69 462	-62 452
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	7 694
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 426	-5 094
Dekning av tidligere års udekket beløp	75 648	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	23 832	-132 630
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	12 364	75 648

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Regnskap konsolidert

Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2024	Konsolidert regnskap 2023
Driftsinntekter		
Rammetilskudd	-3 507 462	-3 230 176
Inntekts- og formuesskatt	-3 576 352	-3 584 884
Eiendomsskatt	0	0
Andre skatteinntekter	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-346 711	-306 945
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 154 989	-1 130 256
Brukerbetalinger	-263 017	-274 868
Salgs- og leieinntekter	-948 297	-864 131
Sum driftsinntekter	-9 796 828	-9 391 260
Driftsutgifter		
Lønnsutgifter	4 514 446	4 312 562
Sosiale utgifter	1 225 193	1 152 035
Kjøp av varer og tjenester	2 755 159	2 567 854
Overføringer og tilskudd til andre	918 065	893 535
Avskrivninger	555 192	538 482
Sum driftsutgifter	9 968 054	9 464 469
Brutto driftsresultat	171 226	73 209
Finansinntekter/Finansutgifter		
Renteinntekter	-232 339	-209 709
Utbytter	-367 990	-265 932
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-72 544	-683
Renteutgifter	591 498	463 516
Avdrag på lån	402 200	421 680
Netto finansutgifter	320 826	408 872
Motpost avskrivninger	-555 192	-538 482
Netto driftsresultat	-63 140	-56 401
Disponering eller dekning av netto driftsresultat		
Overføring til investering	130 741	295 860
Avsetninger til bundne driftsfond	84 905	91 723
Bruk av bundne driftsfond	-89 715	-71 206
Avsetninger til disposisjonsfond	68 276	11 070
Bruk av disposisjonsfond	-130 115	-256 204
Dekning av tidligere års merforbruk	6 883	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	70 976	71 243
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	7 836	14 842

§ 5-8. Balanseregnskapet

Konsolidert

Tall i 1000 kroner	Note	Konsolidert regnskap 2024	Konsolidert regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		31 074 274	28 781 248
I. Varige driftsmidler	4	14 224 627	13 388 523
1. Faste eiendommer og anlegg		13 502 432	12 713 578
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		722 195	674 945
II. Finansielle anleggsmidler		6 443 197	5 998 655
1. Aksjer og andeler	5	2 832 154	2 797 234
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	3 611 042	3 201 421
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	11	10 406 451	9 394 070
B. Omløpsmidler		3 668 526	3 634 139
I. Bankinnskudd og kontanter		1 784 050	1 748 775
II. Finansielle omløpsmidler		0	0
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Certifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		1 884 476	1 885 364
1. Kundefordringer		271 369	237 024
2. Andre kortsiktige fordringer		562 438	593 329
3. Premieavvik		1 050 668	1 055 011
Sum eiendeler		34 742 800	32 415 387

§ 5-8. Balanseregnskapet

Konsolidert

Tall i 1000 kroner	Note	Konsolidert regnskap 2024	Konsolidert regnskap 2023
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-8 173 743	-7 665 714
I. Egenkapital drift		-753 130	-820 802
1. Disposisjonsfond		-654 531	-716 362
2. Bundne driftsfond	13	-116 906	-121 715
3. Merforbruk i driftsregnskapet		18 307	17 275
II. Egenkapital investering		-451 742	-309 533
1. Ubundet investeringsfond		-20 574	-27 000
2. Bundne investeringsfond	13	-443 533	-358 182
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		12 364	75 648
III. Annen egenkapital		-6 968 871	-6 535 379
1. Kapitalkonto		-7 021 648	-6 588 156
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		52 778	52 778
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-24 549 939	-22 386 525
I. Lån		-14 210 493	-12 857 062
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-10 952 793	-9 700 062
2. Obligasjonslån		-2 357 700	-2 257 000
3. Sertifikatlån		-900 000	-900 000
II. Pensjonsforpliktelse	11	-10 339 446	-9 529 463
E. Kortsiktig gjeld		-2 019 118	-2 363 148
I. Kortsiktig gjeld		-2 019 118	-2 363 148
1. Leverandørgjeld		-662 333	-626 936
2. Likviditetslån		-318 336	-683 121
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-1 038 449	-1 053 092
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-34 742 800	-32 415 387
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		522 891	219 083
II. Andre memoriakonti		99 626	72 355
III. Motkonto for memoriakontiene		-622 516	-291 438
Kontrollsum balanse		0	0

Drammen 02.04.2025

Trude Andresen
KommunedirektørTrine Lie Andersen
Virksomhetsleder regnskap og lønn

Noteopplysninger 2024

Noter til Drammen kommunekasse og Drammen kommune konsolidert regnskap

Noter til regnskap 2024

Innholdsfortegnelse	17
Note 0a - Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	18
Note 0b - Organisering av kommunens virksomhet	20
Note 1a - Endring i arbeidskapital	22
Note 1b - Endring i arbeidskapital	23
Note 2 - Kapitalkonto	24
Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp	25
Note 4 - Varige driftsmidler	26
Note 5 - Aksjer og andeler	12
Note 6 – Utlån	30
Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater	31
Note 8 - Rentesikring	16
Note 9 - Langsiktig gjeld.....	32
Note 10 – Avdrag på lån	34
Note 11 - Pensjonsforpliktelser	35
Note 12 - Drammen kommunes garantiansvar	38
Note 13 - Bundne fond	39
Note 14 - Selvkostberegninger Vann, avløp, arealtjenester og renovasjon.....	41
Note 15 – Ytelser til ledende personer	45
Note 16 - Godtgjørelse til revisor	45
Note 17 - Usikre forpliktelser	46
Note 18 – Skatteutgifter	48
Note 19 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet	48
Note 20 - Enheter i det konsoliderte årsregnskapet	50
Note 21 - Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet	50

Note 0a - Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Årsregnskapet omfatter Drammen kommune konsolidert og kommunekassens virksomhet.

Drammen kommune konsolidert viser resultatene av alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet, alle investeringsinntekter og investeringsutgifter, samt finansieringstransaksjoner - samlet for kommunen som én økonomisk enhet i tråd med Kommuneloven (KL) av 22.juni 2018 § 14-6 og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv av 7.juni 2019 § 10-1 første ledd.

Kommunekassens virksomhet omfatter programområdene med sentrale virksomheter og resultatenheter, samt felles sentrale fellesposter.

Regnskapet presenteres i form av obligatoriske oversikter. I tillegg til regnskapstall, viser oversiktene tall for vedtatt og justert budsjett 2024, samt regnskap 2023. Balanseoversikter viser regnskapsførte tall pr 31.12.2024 og UB 2023. Det er i tillegg utarbeidet konsolidert balanseoversikt.

Regnskapsprinsipper

Det konsoliderte årsregnskapet for Drammen kommune er satt opp ihht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv av 7.juni 2019 og god kommunal regnskapsskikk. Transaksjoner og mellomværende mellom regnskapsenheter, dvs. interne transaksjoner og mellomværende, er eliminert i det konsoliderte årsregnskapet. Det er utarbeidet egne noter som beskriver det konsoliderte.

Følgende selskaper inngår i det konsoliderte:

Drammen kommune (kommunekassen)
Drammen Eiendom KF
Drammensbadet KF
Lånefondet

Drammen kommune fører regnskap etter de kommunale regnskapsprinsipper nedfelt i Kommunelovens kapittel 14 og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Årsregnskapet føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk.

Kommuneregnskapet er finansielt orientert og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelig i året, og anvendelsen av disse. Dette prinsippet omtales som arbeidskapitalprinsippet. Periodiseringsprinsippet, som styrer når utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger skal bokføres, kalles anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet innebærer at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke, når årsregnskapet avsluttes.

For lån, er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som en memoriapost. I den grad vesentlige utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

Beregning av selvkost

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014. Det vises for, øvrig til note vedr selvkostområder.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av regnskapsforskriften § 3-1. Eiendeler som er vesentlige og til varig eie eller bruk for kommunen, klassifiseres i balanseregnskapet som anleggsmidler. Andre eiendeler klassifiseres som omløpsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, som definert i forskriften § 3-4. Avskrivningene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert. Utestående fordringer er vurdert til pålydende. Det foretas løpende avskrivninger av uerholdelige krav.

Kommunen følger KRS 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning knyttet til anleggsmidler. Utgifter, som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå, utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter, som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Lån som er tatt opp etter kommuneloven § 14-15 første eller andre ledd, § 14-16, §14-17 første ledd, klassifiseres i balanseregnskapet som langsiktig gjeld. All annen gjeld klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om Merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet, krever kommunen refusjon i henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift.

Note 0b - Organisering av kommunens virksomhet

Kommunene Svelvik, Drammen og Nedre Eiker ble etablert som nye Drammen kommune 1. januar 2020. Drammen er Norges sjuende største kommune med 105 354 innbyggere pr 30. september 2024 og 6 795 ansatte/6 045 årsverk pr 31. desember 2024.

Administrativ organisering

Administrativ organisering av basisorganisasjonen er som hovedregel tre nivåer under rådmannen, men i enkelte av de store tjenestene er fire nivåer vurdert å være hensiktsmessig:

Nivå 0. Kommune – kommunedirektør

Nivå 1. Kommunalområde – direktør

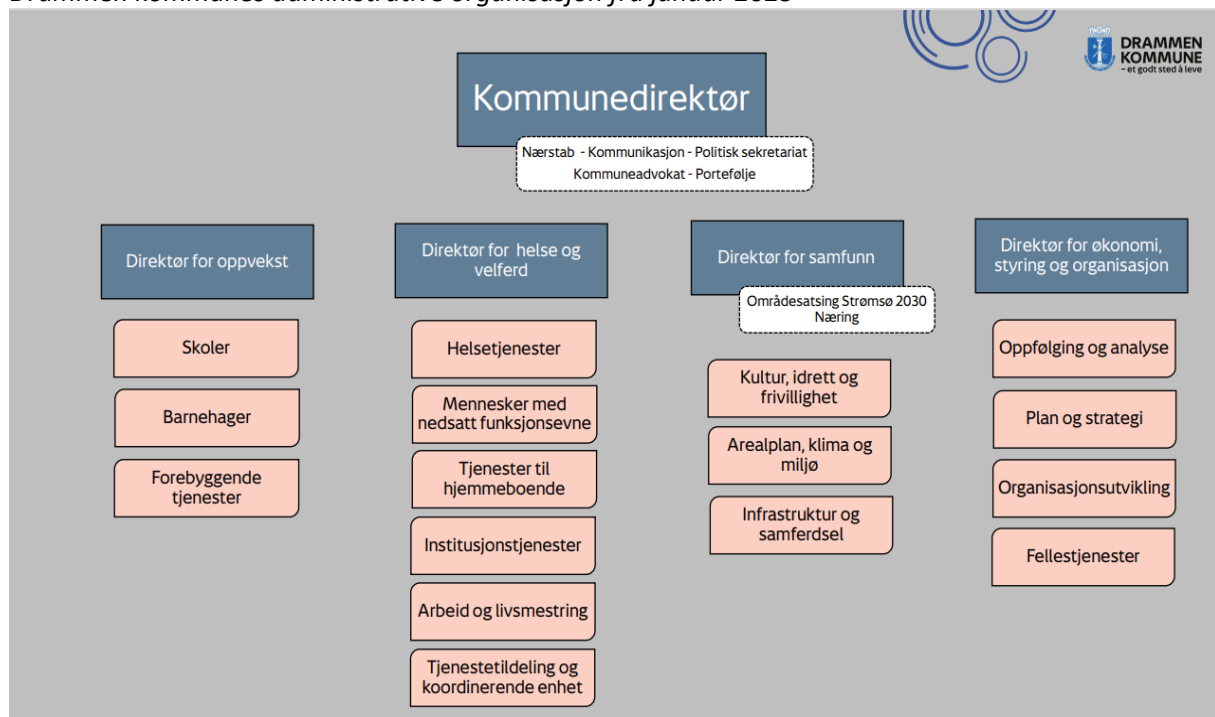
Nivå 2. Tjeneste – kommunalsjef

Nivå 3. Virksomhet – virksomhetsleder

Nivå 4. Avdeling – avdelingsleder i virksomheter med mange ansatte

Etter en periode med midlertidig organisering er det fra januar 2025 etablert en ny administrativ organisering med tydeligere ansvarslinjer fra øverste ledernivå og ut i organisasjonen.

Drammen kommunes administrative organisasjon fra januar 2025

[Oppdaterte organisasjonskart](#) for hele basisorganisasjonen er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Politisk organisering

Drammen kommune er politisk styrt etter formannskapsmodellen. Kommunestyret har 57 medlemmer og er kommunens øverste politiske organ. I tillegg til formannskapet har kommunen fem hovedutvalg, som alle er delegert beslutningsmyndighet. I tillegg kommer blant annet lovpålagte råd etter kommuneloven § 5-12 og øvrige utvalg etter kommuneloven § 5-7.

De fem hovedutvalgene har budsjettmyndighet innenfor de programområdene som inngår i et enkelte utvalgs ansvarsområde:

Utvalg for oppvekst og utdanning

P01 Skole

P02 Barnehage

P03 Forebyggende tjenester

Utvalg for helse, og omsorg

P04 Helse

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Utvalg for arbeid, aktivitet og inkludering

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

P07 Rus og psykisk helse

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

P17 Arbeid og inkludering

Utvalg for kultur, idrett, frivillighet og byliv

P09 Kultur, idrett og frivillighet

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

Utvalg for tekniske tjenester

P11 Utbygging og samferdsel

P12 Vann, avløp og renovasjon

P13 Arealplan og miljø

Formannskapet har rollen som overordnet plan-, økonomi-, eierskapsutvalg - samt utvalg for næring. Formannskapet har i tillegg ansvar for følgende programområder:

P14 Ledelse, styring og administrasjon

P15 Samfunnssikkerhet

P16 Næringsutvikling

P18 Politisk styring

P19 Sentrale poster

Kommunens eierskap

I tillegg er en rekke oppgaver tillagt fristilte virksomheter gjennom eierskap utenfor basisorganisasjonen. Eierposisjonene omfatter blant annet aksjeselskap (hel- og deleide), interkommunale selskap, kommunale foretak mv., og er nærmere spesifisert på kommunens hjemmeside. Eierposisjonene fremgår også av note 5.

Note 1a - Endring i arbeidskapital

Drammen kommunekasse 2024

Balanseregnskapet	31.12.24	01.01.24	Endring
2.1 Omløpsmidler	2 922 259	3 205 798	
2.3 Kortsiktig gjeld	-1 770 943	-2 123 008	
Arbeidskapital	1 151 316	1 082 790	68 526

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	9 843 017
Sum driftsinntekter	-9 562 559
Netto finansutgifter inkl motpost avskrivninger	-276 275
Netto driftsresultat	4 183
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	1 315 484
Sum investeringsinntekter	-1 197 364
Netto utgifter videreutlån	-146 532
Netto utgifter i investeringsregnskapet	-28 412
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	-24 229
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-44 297
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-68 526
Differanse (forklares nedenfor)	0

Forklaring til differanse i arb.kapital	Beløp
	0
	0

Note 1b - Endring i arbeidskapital

Konsolidert regnskap Drammen kommune 2024

Balanseregnskapet	31.12.24	01.01.24	Endring
2.1 Omløpsmidler	3 494 946	3 028 087	
2.3 Kortsiktig gjeld	-1 578 737	-1 549 050	
Arbeidskapital	1 916 209	1 479 037	437 172

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	8 578 139
Sum driftsinntekter	-8 768 470
Netto finansutgifter	404 450
Netto driftsresultat	214 119
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	1 231 292
Sum investeringsinntekter	-1 211 861
Netto utgifter videreutlån	97 786
Netto utgifter i investeringsregnskapet	117 217
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	331 335
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-142 923
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	188 412
Differanse (forklares nedenfor)	248 759

Forklaring til differanse i arb.kapital	Beløp
	-696
	248 063

Note 2 - Kapitalkonto

Saldo 01.01.24 (i hele 1000)	5 096 804
<i>Økning av kapitalkonto (kreditposterings)</i>	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	26 172
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	1 237 266
Kjøp av aksjer og andeler	12 032
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Oppskrivning anlegg	0
Utlån	615 856
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	22 889
Avdrag på eksterne lån	281 170
Økning pensjonsmidler/-forpliktelser	255 625
<i>Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)</i>	
Avgang fast eiendom og anlegg	17 310
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	976
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	341 433
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	204 865
Avskrivning utlån	1 371
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	1 439 754
Reduksjon pensjonsmidler/-forpliktelser	69 056
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12.24	5 473 048

Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Konto 25800001 Periodiseringsprinsipp i Drammen kommunekasses balanse viser virkning av endringer i regnskapsprinsipp, som er ført mot egne egenkapitalkontoer ved tidligere prinsippendringer. Positiv saldo på denne kontoen kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Pr 31. desember 2024 viser kontoen 52,8 millioner kroner i negativ saldo. Av dette kommer 32,7 millioner fra tidligere Drammen kommune, 17,1 millioner kroner fra tidligere Nedre Eiker kommune og 3,0 millioner kroner fra tidligere Svelvik kommune.

Beløpene knytter seg til to tidligere prinsippendringer som ble initiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2001 (periodiseringsprinsipp for feriepengen) og i 2008 (avvikling av likviditetsreserven).

Note 4 - Varige driftsmidler

Drammen kommunekasse 2024

(i hele 1000)	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Program- vare	Trafikksikr, tekn. Anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	188 763	431 928	42 297	433 081	5 672 378	21 108	82 707	6 872 261
Årets tilgang	41 322	98 407	63 745	117 446	916 651	0	26 171	1 262 581
Årets avgang	0	-229	0	0	0	0	-17 310	-17 539
Anskaffelseskost 31.12.	228 924	530 106	106 041	550 527	6 589 028	21 108	91 568	8 117 304
Akk avskrivninger 31.12	-523 163	-523 003	-2 916	-305 995	-2 008 150	-11 060	0	-3 374 288
Netto akk. og rev. nedskrivninger	0	1 420	0	0	81	0	0	1 501
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	-523 163	-521 583	-2 916	-305 995	-2 008 069	-11 060	0	-3 372 786
Bokført verdi pr. 31.12.	150 602	458 483	103 124	519 390	6 432 334	20 478	91 568	7 775 979
Årets avskrivninger	-78 322	-71 623	-2 917	-31 138	-156 695	-631	0	-341 325
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	663	0	0	0	0	0	663
Økonomisk levetid	5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år	Ingen	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	avskrivning	

Anlegg knyttet til den nye bybrua starter avskrivning når den tas i bruk ved ferdigstillelse i 2025. Årets avgang er knyttet til salg av anleggsmidler, som har hatt restverdi i anleggsregisteret.

Tabellen over inneholder også anlegg Drammen Kommune har overtatt vederlagsfritt i forbindelse med justeringsavtaler inngått med private utbyggere.

Følgende justeringsavtaler er inngått:

Utbygger (i hele 1000)	År	Tilgang anlegg	Avskr.tid
Arbeidergata 17 as	2012	3 831	20 år
Evjen/Ørjansen/Tokvam (Berget)	2012	1 024	20 år
JM Norge as	2013	4 982	20 år
Arbeidergata 17 as	2013	2 811	40 år
JM Norge as	2013	3 607	40 år
SRA Invest as	2014	1 633	20 år
Arbeidergata 25 as	2014	1 839	40 år
Cibora Norge as	2014	2 100	40 år
Eknæs (Eknæshagen)	2015	1 258	20 år
JM Norge as	2015	1 795	20 år
Strømm Eiendomsutvikling as	2015	750	20 år
Eknæs (Eknæshagen)	2015	1 419	40 år
JM Norge as	2015	2 194	40 år
Strømm Eiendomsutvikling as	2015	875	40 år
Citycon Buskerud Eiendom as	2017	2 018	20 år
JM Norge as	2017	2 128	20 år
JM Norge as	2017	2 601	40 år
Kniveåsen as	2018	5 851	20 år
Kniveåsen as	2018	2 427	40 år
Bane NOR SF	2019	3 125	20 år
Bane NOR SF	2019	5 607	40 år

HAS Invest as	2020	1 078	20 år
JM Norge as	2020	817	20 år
Svelvigen Brygge 1 as	2020	1 901	20 år
JM Norge as	2020	1 531	40 år
Drammen Stasjon Hotell as	2021	7 411	20 år
Granittlia Utvikling as	2021	4 779	20 år
Granittlia Utvikling as	2021	10 028	40 år
Gråterudveien Næringspark as	2022	2 527	20 år
Svelvigen Brygge 1 as	2022	584	20 år
Gråterudveien Næringspark as	2022	2 123	40 år
Hamborgstrøm as	2023	3 069	20 år
JM Norge as	2023	2 200	20 år
JM Norge as	2023	3 567	40 år
Steinberg Handelseiendom as	2023	892	40 år
OBOS Block Vatne as	2023	5 411	20 år
OBOS Block Vatne as	2023	4 268	40 år
Solberg Spinderi Holding as	2024	2 040	20 år
Solberg Spinderi Holding as	2024	2 639	40 år
		110 739	

Justeringsanlegg regnes ikke med i selvkost.

Konsolidert regnskap Drammen kommune 2024

(i hele 1000)

Antall avskrivningsår	3 år	4 år	5 år	10 år	15 år
Anskaffelseskost pr 01.01.24	238	395	222 689	436 342	42 297
Tilgang i regnskapsåret	0	0	69 926	99 583	63 745
Avgang i regnskapsåret	0	0	0	-229	0
Avskrivninger i regnskapsåret	-85	-320	-80 409	-72 416	-2 917
Nedskrivninger	0	0	0	0	0
Reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	663	0
Bokført verdi pr 31.12.24	153	75	212 206	463 280	103 125

Antall avskrivningsår	20 år	40 år	50 år	Ingen avskr	SUM
Anskaffelseskost pr 01.01.24	438 401	12 001 656	21 108	225 397	13 388 523
Tilgang i regnskapsåret	117 446	1 070 143	0	26 171	1 447 014
Avgang i regnskapsåret	0	-38 288	0	-17 310	-55 827
Avskrivninger i regnskapsåret	-31 669	-366 638	-631	0	-555 084
Nedskrivninger	0	0	0	0	0
Reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	12 872	0	0	13 535
Bokført verdi pr 31.12.24	524 178	12 666 873	20 477	234 258	14 224 626

Note 5 - Aksjer og andeler i selskaper mv.

Drammen kommunekasse 2024

Selskapets navn	Antall aksjer/andeler	i %	Bokført verdi pr. 31.12.2024
Aksje- og andelsselskaper			
Byen Vår Drammen AS	11 500	33,00	115 000
Enter Kompetanse AS	6 614	85,27	661 400
Drammen Kino AS		33,00	2 100 000
Å Energi AS		13,67	961 412 500
Inkubator Sundland AS	80 000	0,50	1000
Lindum AS		100,00	25 000 000
Vinn Industri AS	20	100,00	85 000
Drammen Scener AS	4 000	100,00	14 006 000
Filmparken AS		0,86	140 322
Brageteatret AS	5	50,00	250 000
Eidra AS	22 400 000	100,00	814 612 659
Vardar AS	12 793	26,08	69 338 060
E134 Haukeliveien AS	10	2,43	10 000
Biblioteksentralen	2	1,60	4 200
Andeler i Mykstu Kraftverk		5,00	10 000 000
Aksjer i Eiker Vekst AS	20	50,00	25 000
Andeler i Viken Skog		0,10	120 000
Solberg Sport og Kultursenter	27	54,00	53 000
Aksjer i Mjøndalen Sport & Kultursenter	1 400	50,00	1 400 000
Aksjer i Mjøndalen Sport og Kultursenter overkursfond		50,00	2 600 000
Aksjer Dpark	1 000	100,00	2 000 000
Svelvik Produkter AS	30	100,00	300 000
Studentersamfunnets Hus			300
Drammen Havn AS		64,00	460 536 705
Kommunearkivinstitusjonens Digitale Ressurssenter AS		6,47	100 000
Sum aksje- og andelsselskaper			2 364 871 146
Interkommunale selskaper			
Viken kommunerevisjon IKS		25,60	409 000
Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS		9,00	72 000
Renovasjonsselskapet for Drammensregionen (RfD)		61,10	502 000
Drammensregionens Brannvesen IKS		65,00	11 454 111
Glitrevannverket IKS		70,86	80 961 661
Drammen Havn farvannsforvaltning IKS		79,00	258 000

Selskapets navn	Antall	i	Bokført verdi
Sum interkommunale selskaper			93 656 772
Stiftelser, sameier m.v.			
Drm. Komm. Pensjonskasse, kjernekapitalinnskudd			276 935 753
Egenkapitalinnskudd KLP			41 589 272
Sum stiftelser, sameier m.v.			318 525 025
Andeler i borettslag, boligselskaper m.v.			
Stud.samf. hus	50		5 000
Studenterbyen på Sogn, leierettsbevis	26		208 000
Studenterhjemmet i Bergen, Årstad, leier.bevis			10 000
Studenterhjemmet i Bergen, Fantoft, leier.bevis			24 000
Studenthybler i Trondheim, Berg, leier.bevis			24 000
Sum borettslag, boligselskaper mv.			271 000
SUM AKSJER/ANDELER I SELSKAPER M.V.			2 777 323 943

Konsolidert regnskap Drammen kommune 2024

Aksjer og andeler - selskaper i konsolidert regnskap	Antall	i	Bokført verdi
	aksjer/andeler	%	pr. 31.12.2024
Aksjer og andeler eid av Drammen Eiendom KF			
Grønvold Eiendomsselskap AS		100	9 300 000
Thamsgaten Parkeringshus AS		100	37 023 000
Innskudd Grev Wedel Parkeringshus AS			8 498 000
Aksjer eid av Drammensbadet KF			
Andelslaget Badelandene SA			10 000
Sum aksjer og andeler i kommunale foretak			54 831 000

Note 6 – Utlån

Drammen kommunekasse 2024

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	3 521 989 326	3 112 798 646	0	0	0
Sum lånefinansierte utlån	3 521 989 326	3 112 798 646	0	0	0
Utlån finansiert med egne midler					
Utlån til Drammen Kommunale Pensjonskasse	35 500 000	35 500 000	0	0	0
Lindum - Ansvarlig lån	1 000 000	1 600 000	0	0	0
Lån Konnerud IL - forskuttering av spillemidler	5 057 500	1 475 000	0	0	0
BFK - forskuttering midler tilfartsvei vest del 2 og 3 Konnerud	15 000 000	15 000 000	0	0	0
Utlån u/pantesikkerhet sosiallån	18 183 431	16 623 307	0	0	0
Utlån depositum	64 758	64 758	0	0	0
Lån Solberg Sportsklubb - forskuttering av spillemidler	3 489 250	2 805 000	0	0	0
Utlån Eiker Vekst	1 950 000	2 100 000	0	0	0
Lån Drammen Strong v/Stronghytta - forskuttering av spillemidler	1 500 000	1 500 000	0	0	0
Lån Birkebeineren IF - forskuttering av spillemidler	0	2 129 200	0	0	0
Lån Drammens ballklubb - forskuttering av spillemidler	0	1 466 250	0	0	0
Lån Mjøndalen Idrettsf. - forskuttering av spillemidler	1 661 750	977 500	0	0	0
Utlån Fontenehuset Drammen	292 200	438 300	0	0	0
Lån Mjøndalen sport og kultursenter AS- forskuttering av spillemidler	0	1 589 500	0	0	0
Sum egenfinansierte utlån	83 698 889	83 268 815	0	0	0
Sum	3 605 688 215	3 196 067 461	0	0	0

Konsolidert 2024

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	3 521 989 326	3 112 798 646	0	0	0
Sum lånefinansierte utlån	3 521 989 326	3 112 798 646	0	0	0
Utlån finansiert med egne midler					
Utlån til Drammen Kommunale Pensjonskasse	35 500 000	35 500 000	0	0	0
Lindum - Ansvarlig lån	1 000 000	1 600 000	0	0	0
Lån Konnerud IL - forskuttering av spillemidler	5 057 500	1 475 000	0	0	0
BFK - forskuttering midler tilfartsvei vest del 2 og 3 Konnerud	15 000 000	15 000 000	0	0	0
Utlån u/pantesikkerhet sosiallån	18 183 431	16 623 307	0	0	0
Utlån depositum	64 758	64 758	0	0	0
Lån Solberg Sportsklubb - forskuttering av spillemidler	3 489 250	2 805 000	0	0	0
Utlån Eiker Vekst	1 950 000	2 100 000	0	0	0
Lån Drammen Strong v/Stronghytta - forskuttering av spillemidler	1 500 000	1 500 000	0	0	0
Lån Birkebeineren IF - forskuttering av spillemidler	0	2 129 200	0	0	0
Lån Drammens ballklubb - forskuttering av spillemidler	0	1 466 250	0	0	0
Lån Mjøndalen Idrettsf. - forskuttering av spillemidler	1 661 750	977 500	0	0	0
Utlån Fontenehuset Drammen	292 200	438 300	0	0	0
Lån Mjøndalen sport og kultursenter AS- forskuttering av spille	0	1 589 500	0	0	0
Grønvold Eiendomsselskap AS	5 353 930	5 353 930	0	0	0
Sum egenfinansierte utlån	89 052 819	88 622 745	0	0	0
Sum	3 611 042 145	3 201 421 391	0	0	0

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Drammen kommune har ingen plasseringer i pengemarkedsfond pr 31.12.2024.

Aktivaklasse	Finansforvaltnings-reglement	Anskaffelses-kost	Balanseført verdi 31.12.2024	Balanseført verdi 01.01.2024
<i>Rentepapirer:</i>	<i>punkt 6.3</i>			
		0	0	0
		0	0	0

Plasseringer i pengemarkedsfond ble avsluttet i 2023 og det er ikke foretatt nye plasseringer i 2024.

Note 8 – Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld til investeringsformål tatt opp gjennom Lånefondet sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen pkt. 7.4 og 7.5.

Lån	Långiver	Gjeldende rente	Rentesikret gjeld	Rente binding	Slutt dato	Avdrags type
Fastrente inkl. rentbytteavtaler			4 190 408 390,00			
LF003 KBN-20150597	KommunalBanken	1,2800 %	85 714 320,00	NOK	0,89 År	26.11.2048 Serie
LF058 KBN-20210400	KommunalBanken	2,2100 %	300 000 000,00	NOK	6,88 År	17.11.2031 Ingen avdrag
LF060 KBN-20110199	KommunalBanken	2,1300 %	11 194 070,00	NOK	0,29 År	16.10.2034 Serie
LF061 DNB-NO0010860463	MARKET	2,0000 %	387 000 000,00	NOK	4,66 År	28.08.2029 Ingen avdrag
LF062 KBN-20150271	KommunalBanken	2,7000 %	200 000 000,00	NOK	0,44 År	10.06.2025 Ingen avdrag
LF068 KBN-20170571	KommunalBanken	2,4200 %	136 500 000,00	NOK	2,59 År	16.11.2037 Serie
LF073 KBN-20220128	KommunalBanken	3,3540 %	300 000 000,00	NOK	2,38 År	18.05.2027 Ingen avdrag
LF082 DNB-NO0012484478	MARKET	2,8900 %	300 000 000,00	NOK	0,23 År	25.03.2025 Ingen avdrag
LF091 Nordea-NO0012780081	MARKET	3,8170 %	350 000 000,00	NOK	2,95 År	13.12.2027 Ingen avdrag
LF094 Nordea-NO0012853391	MARKET	4,0700 %	300 000 000,00	NOK	3,16 År	28.02.2028 Ingen avdrag
LF098 SpB1-NO0012902073	MARKET	3,9530 %	250 000 000,00	NOK	5,32 År	26.04.2030 Ingen avdrag
LF099 DNB-NO0012933490	MARKET	4,3000 %	370 000 000,00	NOK	3,93 År	05.12.2028 Ingen avdrag
LF105 KBN-20240048	KommunalBanken	4,4000 %	300 000 000,00	NOK	4,11 År	08.02.2044 Serie
LF106 KBN-20240049	KommunalBanken	4,3500 %	500 000 000,00	NOK	6,11 År	08.02.2044 Serie
LF107 DNB-NO0013218925	MARKET	4,4630 %	400 000 000,00	NOK	9,31 År	24.04.2034 Ingen avdrag

Note 9 - Langsiktig gjeld

Drammen kommunen har organisert sine eksterne lån i et lånefond, som er ansvarlig for kommunekassens gjeld og gjelden i de kommunale foretakene. I kommunekassen ligger lånene til Husbanken som videreformidles til startlån.

Ekstern gjeldsforpliktelse	31.12.2024	01.01.2024	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente i 2024
Lånefondets eksterne gjeldsforpliktelse	10 316 700 144	9 564 100 145	7,66	3,69 %
Svelvik og Strømm Ungdomslag	700 000	700 000	Avdragsfritt	5,00 %
Husbanklån til videreutlån	3 893 092 512	3 292 262 286	17,02	3,73 %
Total	14 210 492 656	12 857 062 431		

Kommunens eksterne gjeld til investeringsformål er forvaltet gjennom Lånefondet. (Se egen oppstilling over Lånefondets balanse- og bevilgningsregnskap). Bokført gjeld i regnskapet til kommunekassen og i de kommunale foretakene, er gjeld er til kommunens lånefond. Finansiell leasing kan benyttes, under visse vilkår, i henhold til finansreglementet punkt 7.5. Finansiell leasing er ikke benyttet i 2023.

Lånefondets utlån	31.12.2024	01.01.2024
Utlån Drammen Eiendom KF	4 915 718 151	5 023 573 059
Utlån Drammensbadet KF	5 478 644	5 428 644
Utlån til Drammen kommunekasse	5 077 674 146	4 475 623 224
Totale utlån fra lånefondet	9 998 870 941	9 504 624 926

Kommunekassens gjeld til Lånefondet er fordelt på VA-investeringer og øvrige investeringer. Fordelingen er som følger:

Kommunekassens låneforpliktelse	31.12.2024	01.01.2024
Lån til VA investeringer	3 038 471 859	2 904 330 322
Lån til øvrige investeringer	2 039 202 287	1 571 292 901
Kommunekassens lån i Lånefondet	5 077 674 146	4 475 623 224

Rentesikret gjeld i lånefondet			
Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser (rentesikret gjeld i Lånefondet) 1)	% av total gjeld	Langsiktig gjeld 31.12.2024	Gj.snittlig rente i 2024
Langsiktig gjeld med fast rente:		4 190 408 390	3,29 %
Sikret gjennom rentebytteavtaler (swapper):		0	
Langsiktig gjeld med fast/sikret rente totalt:	41 %	4 190 408 390	3,29 %
Langsiktig gjeld med flytende rente:	59 %	6 126 291 754	4,12 %

1) Gjeld inklusive sertifikatgjeld med løpetid inntil 12 måneder

I henhold til reglement for finans- og gjeldsforvaltning er formålet at finansielle posisjoner skal forvaltes som en helhet hvor en søker å oppnå lavest mulig netto finansutgifter over tid, samtidig som det sikres størst mulig forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling. Minimum 1/3 av gjeldsporteføljen skal ha flytende rente, minimum 1/3 skal ha fast rente, mens 1/3 skal vurderes ut ifra markedssituasjonen. Rentebytteavtaler benyttes som et alternativ til fastrentekontrakt da dette gir økt fleksibilitet.

Gjeld som forfaller innen ett år	Beløp	Dato
LF082 DNB-NO0012484478	300 000 000	25.03.2025
LF062 KBN-20150271	200 000 000	10.06.2025
LF110 SEB-NO0013435792	400 000 000	23.06.2025
LF108 SpB1-NO0013339820	200 000 000	19.09.2025
LF084 KBN-20200541	250 000 000	09.12.2025
Sum forfaller neste år	1 350 000 000	

Note 10 – Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Noten er satt opp med utgangspunkt i Lånefondets lånegjeld, totale avskrivninger og avskrivbare anleggsmidler for Drammen kommunen som juridisk enhet (kommunekassen og kommunale foretak).

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

<i>Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag</i>	2024
Sum avskrivninger i året	555 192 223
Sum lånegjeld pr 1.1.	9 504 624 926
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	13 161 086 488
Beregnet minimumsavdrag	393 959 406
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	401 043 251
Avvik (minus = for lite utgiftsført)	7 083 845

Det er i regnskapet for 2024 utgiftsført 7 millioner kroner ut over minimumsavdraget.

Kommunekassen og de kommunale foretakene Drammen Eiendom og Drammensbadet har innbetalt mer enn minimumsavdraget til Lånefondet.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Lån til videreutlån og mottatte avdrag på videreutlån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån (jf Kommuneloven 14-17, 2. ledd). Praxis i Drammen kommune, i tråd med Husbankens føringer, har vært at innfrielse og ekstraordinære nedbetalinger på startlån benyttes til å finansiere nye startlån. Avdrag på lån til videreutlån er derfor i sin helhet holdt utenfor beregningen av kommunens minimumsavdrag.

Note 11 - Pensjonsforpliktelser

Drammen kommunekasse 2024

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP), Statens pensjonskasse (SPK) og Drammen kommunale pensjonskasse (DKP) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66 %, sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

KLP	2023	2024
Innestående på premiefond 01.01.	23 592	6 417
Tilført premiefondet i løpet av året	6 417	58 110
Bruk av premiefondet i løpet av året	23 592	29 092
Innestående på premiefond 31.12.	6 417	35 435

DKP *	2023	2024
Innestående på premiefond 01.01.	504 932	401 936
Tilført premiefondet i løpet av året	47 004	98 408
Bruk av premiefondet i løpet av året	150 000	250 000
Innestående på premiefond 31.12.	401 936	250 344

* Drammen kommunes premiefond i DKP omfatter både kommunekassen og kommunale foretak. Av disponert beløp på kr 250 mill i 2024, gjelder kr 4,6 mill Drammen Eiendom KF og kr 1,25 mill Drammensbadet KF. Kommunekassens andel er kr 244,15 mill.

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Dersom kommunen har endret amortiseringsperiode i regnskapsåret, skal virkningen av denne endringen opplyses om dersom den er vesentlig for å vurdere økonomisk utvikling og stilling.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2024 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 6 601 918 høyere enn faktisk betalte pensjonspremier, fordelt slik:

DKP	KLP	SPK	SUM
-23 767	9 012	8 153	- 6 602

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	DKP
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,00 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonskostnad og premieavvik	2023	2024	2024	2024	2024
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	399 452	440 693	307 694	69 099	63 899
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	310 040	382 527	303 621	51 781	27 125
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-344 930	-433 766	-355 020	-60 854	-17 892
Administrasjonskostnad	24 852	27 781	22 733	2 666	2 382
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	389 415	417 234	279 028	62 692	75 513
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	809 207	604 678	421 235	97 496	85 947
C Årets premieavvik (B-A)	419 791	187 444	142 207	34 803	10 434
	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2023	2024	2024	2024	2024
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	809 207	604 678	421 235	97 496	85 947
C Årets premieavvik	-419 791	-187 444	-142 207	-34 803	-10 434
D Amortisering av tidligere års premieavvik	175 859	193 230	163 037	26 905	3 288
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	565 274	610 464	442 065	89 598	78 802
G Pensjonstrekk ansatte	73 143	76 905	52 715	8 357	15 833
DKP(Sikringsstilskudd, AFP) KLP(Krisesenteret) inngår ikke i aktuarberegningen	27 792	31 092	31 072	20	
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-G)	519 923	564 651	420 421	81 261	62 968
	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Akkumulert premieavvik	2023	2024	2024	2024	2024
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	670 912	914 845	739 370	147 837	27 638
Årets premieavvik	419 791	187 444	142 207	34 803	10 434
Sum amortisert premieavvik dette året	-175 859	-193 230	-163 037	-26 905	-3 288
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	914 845	909 058	718 540	155 735	34 784
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	128 993	128 177	101 314	21 959	4 904
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	1 043 838	1 037 236	819 854	177 694	39 688
	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsmidler	2023	2024	2024	2024	2024
Pensjonsmidler pr 01.01	9 398 460	9 258 245,1	7 427 901	1 358 124	472 220
Premieinnbetaling	800 848	590 911,3	407 468	97 496	85 947
Administrasjon	-5 347	-5 047,7	0	-2 666	-2 382
Forventet avkastning	339 048	431 190,3	352 444	60 854	17 892
Utbetalinger	-312 326	-342 121,0	-290 408	-51 713	
Estimatavvik - midler	-962 438	310 119,9	404 187	-27 368	-66 699
Pensjonsmidler pr 31.12	9 258 245	10 243 298	8 301 592	1 434 727	506 978

	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsforpliktelser	2023	2024	2024	2024	2024
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	-8 738 351	-9 351 810	-7 440 046	-1 195 722	-716 043
Estimatawik	-211 030	-310 123	-292 482	-55 570	37 929
Årets opptjening	-399 452	-440 693	-307 694	-69 099	-63 899
Rentekostnad	-314 646	-388 207	-309 301	-51 781	-27 125
Utbetalinger	311 668	341 411	289 698	51 713	
Pensjonsforpliktelser pr 31.12	-9 351 811	-10 149 422	-8 059 825	-1 320 460	-769 137

	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2023	2024	2024	2024	2024
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr 31.12	-9 351 811	-10 149 422	-8 059 825	-1 320 460	-769 137
Pensjonsmidler pr 31.12	9 258 245	10 243 298	8 301 592	1 434 727	506 978
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	-93 566	93 876	241 767	114 268	-262 159
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-36 092	-36 964			-36 964

Konsolidert regnskap Drammen kommune 2024

Tall i hele 1000	Drammen Kommune	Drammen Eiendom KF	Drammensbadet KF	Konsolidert
	2024	2024	2024	2024
Pensjonspremier	604 678	12 394	3 666	620 738
Pensjonskostnader	564 651	8 864	3 882	577 397
Pensjonsmidler				
Pensjonsmidler 1.1	9 258 245	135 825	-	9 394 070
Premieinnbetaling	590 911	12 003		602 914
Administrasjon	- 5 048		-	5 048
Forventet avkastning	431 190	6 691		437 881
Utbetalinger	- 342 121	- 4 222	-	346 343
Estimatawik - midler	310 120	12 856		322 976
Pensjonsmidler 31.12	10 243 298	163 153	-	10 406 451
Pensjonsforpliktelser				
Pensjonsforpliktelse 1.1	- 9 351 810	- 140 851	-	- 9 492 661
Estimatawik	- 310 123	- 1 363	-	- 311 486
Årets opptjening	- 440 693	- 9 368	-	- 450 061
Rentekostnad	- 388 207	- 5 689	-	- 393 896
Utbetalinger	341 411	4 212		345 623
Pensjonsforpliktelse 31.12	- 10 149 422	- 153 059	-	- 10 302 481
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	93 876	10 094		103 970
Aga av netto forpliktelse	- 36 964			- 36 964

AFP for Drammensbadet er håndtert av Drammen Kommune.

Note 12 - Drammen kommunes garantiansvar

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.2024	Forventet låneopptak (utover saldo 31.12.)	Tillegg for rente og omk. o.l.	Godkjenning	Utløper
Medlemmer i Drammen komm. pensjonskasse	Innskuddsleiligheter	Garanti for lån	30 000 000	325 299			Godkjent	2034
Skattekisten Foreldrebarnehage BA	Barnehage		20 604 000	2 924 360			Godkjent	2036
Ekornheia Barnehage	Barnehage	Simpel kausjon	560 000	149 312			Godkjent	2032
Øren Andelslag SA	Barnehage	Simpel kausjon	8 000 000	1 933 314			Godkjent	2032
Eplehagan Barnehage SA	Barnehage	Simpel kausjon	8 155 000	1 939 026			Godkjent	2031
Stenseth Barnehage SA	Barnehage	Simpel kausjon	10 550 000	2 665 369			Godkjent	2036
Tømmerås Barnehage SA	Barnehage		8 070 000	2 392 650			Godkjent	2034
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	80 129 294	63 427 215			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2044
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	35 430 000	34 634 146			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2044
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	10 629 000	10 110 757			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2062
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	7 086 000	6 878 125			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2063
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	10 000 000	6 966 875			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2064
Glitre vannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausjon	10 000 000	7 011 250			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2064
Mjøndalen Sport og Kultursenter	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	22 500 000	19 875 000			Godkjent	2051
Drammens Ballklubb	Klubbhus	Selvskyldnerkausjon	2 500 000	2 377 028		10% (*)	Godkjent	2029
Kjerraten Barnehage	Barnehage	Selvskyldnerkausjon	2 500 000	1 750 000			Godkjent	2031
Kjerraten Barnehage	Barnehage	Simpel kausjon	6 867 000	1 047 500			Godkjent	2029
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	4 640 000	3 944 000			Godkjent	2041
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	9 100 000	4 322 500			Godkjent	2034
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	5 600 000	3 360 000			Godkjent	2036
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	7 200 000	4 860 000			Godkjent	2038
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	4 760 000	3 570 000			Godkjent	2039
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Simpel kausjon	699 940	549 910			Godkjent	2041
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausjon	7 500 000	6 000 000			Godkjent	2040
Drammen tennisklubb	Drammen Tennishall	Selvskyldnerkausjon	9 226 050	9 226 050			Godkjent	2048
Berskaughallen AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	15 715 955	13 965 461		10% (*)	Godkjent	2038
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	14 703 932	8 234 150			Godkjent	2038
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	16 500 000	1 503 920			Godkjent	2027
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	2 800 000	646 170			Godkjent	2027
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	5 000 000	1 315 760			Godkjent	2029
Sameiet Fossekleiva	Kulturformål	Selvskyldnerkausjon	3 200 000	1 200 000			Godkjent	2032
Solberg Sportsklubb	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	3 545 000	2 189 620			Godkjent	2035
Solberg Sportsklubb	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	4 736 667	4 449 580		10% (*)	Godkjent	2040
Vinn Drammen AS	Finansiering av nye lokaler	Selvskyldnerkausjon	30 000 000	29 854 023		10% (*)	Godkjent	2059
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	4 419 968	4 419 968		10% (**)	Sendt Statsforvalteren for godkjenning	2044
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	4 253 434	4 253 434		10% (**)	Sendt Statsforvalteren for godkjenning	2047
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausjon	2 466 940	2 466 940		10% (**)	Sendt Statsforvalteren for godkjenning	2031
Kommunens garantiansvar pr 31.12			418 507 838	265 598 370	-			

(*) Tillegg i prosent av gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.

(**) Søknaden var pr. 31.12 til statsforvalter til behandling. 16.01.2025 avslo Statsforvalteren søknaden, ref. kommunestyresak 18.02.2025

Kolonne for saldo er garantiansvaret ved utgangen av regnskapsåret.

Note 13 - Bundne fond

Drammen kommunekasse 2024

(i hele 1000)

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
<i>Bundne driftsfond</i>				
Viltfond	186	11	0	197
Fond tilskuddsmidler Husbanken - etablering	7 301	0	2 591	4 710
Fond tilskuddsmidler Husbanken - utbedring	1 344	0	0	1 344
Fond bundne driftsmidler	83 356	84 416	83 033	84 740
Årsresultat IUA	2 614	2	0	2 616
Fond Nedre Eiker mannskor	40	2	0	42
Stipendmidler Moe og Vogler fond	639	35	0	674
Årsresultat Betzy	3 010	0	0	3 010
Årsresultat NOK.Drammen	1 073	215	0	1 288
Årsresultat Kønner	2 466	0	0	2 466
Årsresultat Kommuneadvokat	264	0	0	264
Tilfluktsromsfond	523	224	0	747
Fond garanti Mjøndalen Sport- og Kultursenter as	2 000	0	0	2 000
Fond utvidet introprogram covid-19	8 198	0	0	8 198
Fond utvidet norskopplæring covid-19	3 991	0	0	3 991
Fond årsresultat Buskerudbyen (sekretariat)	968	0	968	0
Fond årsresultat Buskerudbyen belønningsmidler	3 123	0	3 123	0
Sum	121 096	84 905	89 715	116 286
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Fond tilfluktsrom	3 570	0	0	3 570
Avsetning tap Startlån	5 916	0	811	5 105
Avsetning e.o.avdrag Startlån	135 405	147 342	0	282 747
Fond til parkeringsformål	20 393	953	0	21 345
Fond trafiksikkerhetstiltak Buskerudbyen	8 524	250	0	8 774
Fond Tangen Fjordpark	37	0	0	37
Fond Opprusting kyststien	63	0	0	63
Fond Utsmykking off.rom	70	0	0	70
Fond Drammen Busstasjon Buskerudbyen	400	0	0	400
Fond Bybrua	8 166	0	8 166	0
Fond Økning Sykkelplass	9 933	0	0	9 933
Fond Sundlandsveien vestre del	33 876	0	8 507	25 369
Fond Konnerud infrastruktur	20 517	0	1 136	19 381
Fond nytt sykehus Drammen	3 726	0	1 519	2 207
Fond utbygging Holmen vei	5 580	0	297	5 284
Fond sykkelplan Buskerudbyen	250	0	250	0
Fond Gamle Riksvei trafiksikkerhetstiltak	2 213	0	0	2 213
Fond Bokerøyveien VA	834	0	834	0
Fond Turvei Nøstet	785	0	785	0
Fond Dr. Hansteinsgt, Ryddinggangen ect.	2 894	0	826	2 068
Fond Holmen VA utbyggingsavtale	26 523	0	25 332	1 191
Fond Snarveier	893	0	0	893
Fond Kirkegårdsplassen	0	2 203	0	2 203
Sum	290 567	150 748	48 462	392 854

Konsolidert regnskap Drammen kommune 2024

(i hele 1000)

Bundne fond	Beholdning 01.01.24	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.24
<i>Bundne driftsfond</i>				
Drammen Kommune (se spesifikasjon over)	121 096	84 905	89 715	116 286
Drammensbadet:				
Innskutt egenkapital	619	0	0	619
Sum	121 715	84 905	89 715	116 906
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Drammen Kommune (se spesifikasjon over)	290 567	150 748	48 462	392 854
Drammen Eiendom:				
Kapitalfrigjøring til DK	56 700	0	21 000	35 700
Solgte utleieboliger - leie til eie	10 914	4 065	0	14 979
Sum	358 182	154 813	69 462	443 533

Note 14 - Selvkostberegninger Vann, avløp, arealtjenester og renovasjon

Vann etterkalkyle selvkost 2024	Vann
Direkte driftsutgifter	109 627 320
Avskrivningskostnad	39 119 127
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	43 038 716
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 341 248
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	67 062
Driftskostnader	193 193 474
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkylen	-5 887 384
- Øvrige driftsinntekter	-1 914 651
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	197 166 207
Gebyrinntekter	186 898 720
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-10 267 487
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	95 %
Selvkostfond 01.01	-13 431 068
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-10 267 487
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-807 569
Selvkostfond 31.12	-24 506 124

Avløp etterkalkyle selvkost 2024	Avløp
Direkte driftsutgifter	153 743 812
Avskrivningskostnad	76 866 526
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	73 418 085
Indirekte driftsutgifter (netto)	2 090 200
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	104 510
Driftskostnader	306 223 132
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkylen	-8 264 540
+/- Bruk avsetning til budne fond	3 305 789
- Øvrige driftsinntekter	-7 004 723
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	304 177 160
Gebyrinntekter	290 481 514
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-13 695 646
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	95 %
Selvkostfond 01.01	-50 613 290
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-13 695 646
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-2 499 558
Selvkostfond 31.12	-66 808 494

Private planforslag etterkalkyle selvkost 2024	Private planforslag
Direkte driftsutgifter	10 437 077
Avskrivningskostnad	4 967
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	2 880
Indirekte driftsutgifter (netto)	383 065
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	19 153
Driftskostnader	10 847 143
+ Tilskudd/subsidiering	5 939 389
- Øvrige driftsinntekter	-527 294
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	10 319 849
Gebyrinntekter	4 380 460
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	5 939 389
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	42 %
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Bygge -og delesaker etterkalkyle selvkost 2024	Bygge- og delesaker
Direkte driftsutgifter	34 298 882
Avskrivningskostnad	212 521
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	8 886
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 230 615
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	61 531
Driftskostnader	35 812 434
+ Tilskudd/subsidiering	5 084 434
- Øvrige driftsinntekter	-3 127 483
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	32 684 951
Gebyrinntekter	27 600 518
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-5 084 434
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	84 %
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Oppmåling etterkalkyle selvkost 2024	Oppmåling
Direkte driftsutgifter	7 486 140
Avskrivningskostnad	85 818
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	29 687
Indirekte driftsutgifter (netto)	265 611
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	13 281
Driftskostnader	7 880 536
+ Tilskudd/subsidiering	3 365 281
- Øvrige driftsinntekter	-260 006
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	7 620 529
Gebyrinntekter	4 255 248
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-3 365 281
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	<i>56 %</i>
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Eierseksjonering etterkalkyle selvkost 2024	Eierseksjonering
Direkte driftsutgifter	1 371 937
Avskrivningskostnad	0
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	0
Indirekte driftsutgifter (netto)	34 623
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	1 731
Driftskostnader	1 408 291
+ Tilskudd/subsidiering	307 521
- Øvrige driftsinntekter	-62 986
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 345 305
Gebyrinntekter	1 037 784
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-307 521
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	<i>77 %</i>
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Etterdrift deponi Mile 2024	
Direkte driftsutgifter	1 899 892
Avskrivningskostnad	59 107
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	35 897
Indirekte driftsutgifter (netto)	37 447
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	1 872
Driftskostnader	2 034 214
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkylen	-194 626
- Øvrige driftsinntekter	-956 052
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 272 788
Gebyrinntekter	0
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-1 272 788
Finansiell dekningsgrad i %	43 %
Selvkostandel fra 2024 som faktureres RfD i 2025	158 368

Tjenesten utføres av Drammen Kommune, 50% av tjenesten er etterdrift av husholdningsavfall og er dermed selvkost som skal dekkes av Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD). Selvkostandelen faktureres RfD og fremkommer som «øvrige inntekter» i selvkostberegningen.

Renovasjon etterkalkyle selvkost 2024	Alle beløp i hele 1000 kroner
Direkte driftsutgifter	81 299
Kalkulatoriske avskrivninger	10 288
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	4 900
Henførbare indirekte driftsutgifter (netto)	62 331
Driftskostnader	
- Øvrige driftsinntekter	-12 792
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	146 026
Gebyrinntekter	162 822
Årets finansielle resultat	16 796
Selvkostfond	
Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart unders	16 796
Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0
Saldo selvkostfond per 01.01.	-8 132
Alternativkostnad bundet kapital selvkostfond eller fremfør	11
Saldo selvkostfond 31.12	8 675
Nøkkel tall (alle tall i prosent)	
Årets finansielle dekningsgrad i %	111,5
Årets selvkostgrad i %	100
Årsgebyr (alle tall i hele kroner eks.merverdiavgift)	
Standard renovasjon	3 720

Tjenesten utføres av RfD og inngår ikke i Drammen Kommunes regnskap.

Note 15 – Ytelser til ledende personer

	Brutto lønn og fast godtgjørelse	Tilleggs-godtgjørelse (km og elektronisk komm) (2)
Tidligere rådmann, pensjon (1)	362 317	
Kommunedirektør	1 863 175	6 392
Ordfører	1 458 770	10 188

Tilleggsopplysninger:

- (1) Det er inngått egen pensjonsavtale med tidligere Rådmann i 2017 for utbetaling av pensjon for lønn ut over 12 G frem til senest fylte 80 år. Avtalen betyr en 66 % pensjon av hele lønnsgrunnlaget.
- (2) Tallene omfatter alle oppgavepliktige ytelser

Ordfører og rådmann er inkludert i kommunens ordinære tjenstepensjonsordning i Drammen Kommunale Pensjonskasse. Det er betalt ordinær arbeidsgiverpremie tilsvarende 11% av lønn/godtgjørelse inntil 12G

Note 16 - Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Viken kommunerevisjon IKS

Godtgjørelse til revisor	2023	2024
Regnskapsrevisjon	1 081 000	1 155 000
Forvaltningsrevisjon	2 325 000	2 625 000
Andre oppgaver	1 502 700	1 586 110
Samlet godtgjørelse	4 908 700	5 366 110

Revisjonshonoraret gjelder regnskapsrevisjon for Drammen kommunekasse, Drammen Kommunes lånefond og konsolidert regnskap. Forvaltningsrevisjon er etter bestillinger fra Kontrollutvalget og andre.

Andre oppgaver omfatter blant annet attestasjoner knyttet til merverdiavgift og momskompensasjon, skattemelding, ulike tilskuddsordninger mm. Det inkluderer også møtedeltakelse i kontrollutvalget og kommunestyret, samt uttalelse til kommunens finansreglement og finansrapportering.

Godtgjørelsen inkluderer også saker med særskilt rapportering til kontrollutvalget, budsjettpremisser, samt forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltning.

Note 17 - Usikre forpliktelser

I denne noten omtales stevninger og prosessvarsler mv. som *kan* innebære økonomiske konsekvenser for Drammen kommune. Eventuelle økonomiske konsekvensene er imidlertid uavklarte, og er derfor ikke ført i regnskapet for 2024.

1. Pågående saker for domstol og forliksråd

I det etterfølgende omtales pågående rettstvister og forventede krav, og et estimat av de økonomiske konsekvensene, herunder tilknyttede kostnader dersom kommunen taper saken.

- Skjønn: Avholdes 14.02.25. Gjelder ekspropriasjonen av nødvendige rettigheter for gjennomføring av tiltak med å legge vann og avløpsledninger på eiendommen Gnr.218 Bnr. 92 i Drammen kommune. Tiltaket skal sikre eksisterende hovednett, samt tilrettelegge for vann- og avløpstjenester for fremtidige boligområder i Åsen i Mjøndalen i Drammen kommune. Drammen kommunen har oppnådd minnelig løsning ovenfor samtlige øvrige grunneiere som berøres av tiltaket. Vi har tilbudt kr 0. Begrenset risiko for utbetaling, vil i så fall være et begrenset beløp.
- Drammen kommune ble i mars 2023 sammen med Oslo, Bergen og Malvik kommuner og staten saksøkt for Oslo tingrett av tre private barnehagekjeder. Saksøkerne krever at forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager kjennes ugyldig og at de kommunale vedtakene om beregning av tilskudd til saksøkernes private barnehager for årene 2020-23, kjennes ugyldige. Søksmålet er del av et større søksmål der alle landets kommuner med private barnehager er saksøkt. Saken mot kommunen er nå overført til Buskerud tingrett og stanset i påvente av at saken mot staten avgjøres først. Dersom saksøkerne gis medhold er det varslet et stort erstatningskrav mot kommunene, men omfanget er ikke angitt. Det er derfor ikke mulig å si noe konkret om den økonomiske konsekvensen, utover at vi antar at kravet blir stort. Dersom kommunen må betale erstatning som følge av at forskriften er ugyldig vil kommunen rette regresskrav mot staten. Staten har i den sammenheng signert på at foreldelse utsettes. Dersom et erstatningskrav har sin årsak i eventuelle feil kommunen har gjort kan det innebære en økonomisk konsekvens for kommunen.
- Stevning 22. februar 2022 med krav om erstatning for ekspropriasjon av rettighet på Brakerøya for bygging av nytt sykehus. Buskerud tingrett avsa dom i januar 24. Kommunen fikk fullt medhold. Saksøker anket til Borgarting lagmannsrett og saken ble behandlet i januar 2025. Dom er ikke avsagt. Kommunen har inngått avtale med tredjepart om dekning av alle kommunens kostnader i anledning saken, inkludert evt. idømt erstatningsansvar. De økonomiske konsekvensene for kommunen er derfor beskjedne.

2. Saker som ikke er igangsatt for domstolene, men som er varslet etter tvisteloven § 5-2

- I brev 21. mars 2022 ble det fremmet krav om at Drammen kommune måtte erkjenne erstatningsansvar for personskade overfor en tidligere bosatt i kommunen. Grunnlaget er ifølge kravstiller at kommunen ikke grep inn i omsorgssituasjonen i hjemmet og heller ikke da vedkommende ble mobbet på skolen. Kommunen har avvist kravet, men har også utsatt foreldelsesfristen til august 2024. Det er derfor ikke kjent hvorvidt dette vil bli fulgt opp

ytterligere fra motparten. Saken håndteres av forsikringsselskapet. Kommunen mener at det ikke er ansvarsgrunnlag i saken. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel).

- Den 29. juni 2022 krevde Spinnerisletta Borettslag at kommunen skulle frafalle tildelingsrett og prisregulering av boligene. Kommunen bestred kravet. Det er ikke kommet stevning i saken. Den økonomiske konsekvensen er høyst usikker. Dersom kommunen må frafalle tildelingsretten, vil det kunne medføre behov for anskaffelse av nye boliger til målgruppen. I e-post av 1. juni 2023 informerte advokatfirmaet Svensson Nøkleby om at borettslaget fortsatt ikke har tatt endelig stilling til om de vil gå videre med rettslig prosess. Antas lav økonomisk risiko.
- Krav om erstatning grunnet manglende oppfølging fra barnevernet mottatt 29. august 2023. Kvinne f. 1997, manglende omsorgsovertakelse i tidlig barndom. Krav ikke konkretisert. Sak er meldt forsikringsselskap. Saken er ikke endelig behandlet og omfang og grunnlag er lite avklart. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel).
- Krav om erstatning for manglende oppfølging fra barnevernet, kvinne f. 1993. Angivelig manglende omplussing rett etter fødsel samt i 2005. Krav er anslått til cirka 1,6 millioner kroner. Kravet er meldt forsikringsselskapet. Kravet er ikke endelig behandlet. Idet saken er meldt forsikrings-selskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel)
- Krav om erstatning fra tidligere elev ved grunnskolen i Drammen. Eleven anfører at skolen ikke oppfylte sine plikter etter opplæringsloven kapittel 9A når det gjaldt å sikre et godt og trygt skolemiljø. Det kreves at kommunen erkjenner ansvar. Størrelsen på erstatningskravet er ikke konkretisert. Kommunen har avvist kravet, fordi man mener at skolen har oppfylt sine plikter etter kapittel 9A. Kravet meldt forsikringsselskapet. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel)

3. Andre rettsforhold som berører kommunen og som kan ha betydning for dets finansielle stilling

- Kommunen har i desember 2024 sagt opp driftsavtale IKT med Sopra Steria AS. Avtalen har løpt i cirka ett år. Partene er uenige om betalingsmodell, og hva som følger av avtalen. Differansen mellom partenes oppfatning er forholdsvis stor. Det er foreløpig ikke mottatt formelt krav på alle poster og uavklart hvorvidt uenigheten kan løses minnelig eller ikke. Kommunen har bokført omtvistede utgifter, men ikke betalt fakturaer som ikke samsvarer med avtalen. Det vises til ytterligere omtale i note 19 Vesentlige poster og transaksjoner.
- I sluttoppgjør etter kontrakt om vann- og avløpsarbeider krever entreprenøren tillegg til avtalt kontraktssum for påståtte merkostnader. Kommunen bestrider flere av kravene. Uenigheten gjelder til sammen i størrelsesorden NOK 8-9 millioner. Partene er i forhandlinger. Under forhandlingene har partene nærmet seg hverandre noe, men har ikke kommet til full enighet, slik at partene er tilbake til de opprinnelige posisjonene.
- En mottaker av hjemmetjenester har fremmet krav om erstatning mot kommunen pga. skade på gulv etter at en ansatt gikk på gulvet med brodder. Det er ikke tatt formelt stilling til ansvar. Kommunen holder på å undersøke hva utbedring vil koste. Hvis det beløper seg til over egenandelen etter forsikringsavtalen, vil saken bli meldt inn som en forsikrings sak. Den økonomiske risikoen for kommunen dreier seg m.a.o. antagelig om maksimalt egenandelen på NOK 100 000.

Note 18 – Skatteutgifter

Kommunen er skattepliktig for inntekter knyttet til gjeldsbrevkraft på Ramfoss og Mykstu Kraftverk. Kommunen har i 2024 hatt et netto overskudd på kr 1 618 899.

	Skattepliktig resultat	Årets skatteutgift
Finansielt oppgjør gjeldsbrevkraft 2024	2 075 511	0
Sum	2 075 511	456 612

Note 19 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet

Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS - avviklingsoppgjør

Drammen kommune har hatt 100 prosent eierandel i Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS (NEE). Som omtalt i tilsvarende note til kommunekassens årsregnskap for 2023 ble det i forbindelse med avvikling av selskapet inntektsført 62 405 582 kroner i kommunekassens investeringsregnskap. Beløpet ble inntektsført som avhendelse av aksjer. Av det inntektsførte beløpet ble 16 482 585 kroner ført som erverv av andel av Miletomta som Drammen kommune har overtatt i forbindelse med avviklingen. Resterende del av overføringen 45 922 997 kroner inngikk som generell finansiering av investeringsregnskapet.

NEE ble formelt avviklet per 9. juli 2024, og avviklingsoppgjøret er endelig avregnet i 2024. Sluttoppgjøret ble 302 586 kroner høyere enn beløpet som ble inntektsført i 2023-regnskapet. Tilleggsbeløpet er på samme måte som i 2023 inntektsført som avhendelse av aksjer i investeringsregnskapet for 2024.

Eidra AS – justering av kapitalinnskudd

Drammen kommune eier 100 % av Eidra AS (tidligere Drammen kommune Eiendomsutvikling AS). Kommunen har over flere år tilført selskapet kapital gjennom tingsinnskudd ved overdragelse av eiendommer. Ved utgangen av 2024 viser kommunekassens balanse aksjeinnskudd i Eidra AS på 802 752 659 kroner. En avstemming mot selskapets balanse viser at bokført aksjeinnskudd er nesten 11,9 millioner kroner lavere enn i selskapets regnskap.

Differansen skyldes følgende transaksjoner vedtatt på ekstraordinær generalforsamling 17. desember 2020:

- Tilbakesalg til Drammen kommune av en tidligere overført eiendom utenfor selskapets utviklingsområde. Verdien er satt til 5 450 000 kroner.
- Overdragelse av eiendom fra Drammen kommune som selskapet tidligere har hatt forkjøpsrett til, innenfor regulert utviklingsområde. Verdien er satt til 17 310 000 kroner.

Disse transaksjonene er ført i kommunekassens investeringsregnskap for 2024. Netto beløpet på 11 860 000 kroner er ført som kjøp av aksjer (tingsinnskudd). Samlet kapitalinnskudd er etter dette 814 612 659 kroner.

Drammen til sky – uenighet med leverandør

Drammen kommune inngikk en avtale med Sopra Steria om IKT-drift og servicedesk 21. desember 2023. Driften ble overlevert til Sopra Steria 30. april 2024. I desember 2024 sa kommunen opp avtalen på grunn av uenighet om betalingsmodell og avtaleinnhold. Etter en oppsigelsestid på tre måneder avsluttes avtalen senest 31. mars 2025.

Prosjektet "Drammen til sky" hadde et budsjett på 54,8 millioner kroner i 2024, mens utgiftene ble 80,5 millioner kroner. Dette gir et merforbruk på 25,7 millioner kroner. Kommunen har bokført omtvistede utgifter, men ikke betalt fakturaer som ikke samsvarer med avtalen.

Startlån – ubrukte lånemidler og avsetninger

Startlån er et boligsosialt tiltak der kommunen låner midler fra Husbanken og videreutlåner dem. For 2024 var det budsjettet med 650 millioner kroner, mens det i tillegg var ubrukte midler fra 2023 på 134,6 millioner kroner.

Bruk av startlån har vært lavere enn forventet, og det ble i 2024 lånt ut 605,7 millioner kroner. Dette er 44,3 millioner kroner mindre enn budsjettet. Ubrukte lånemidler økte dermed til 178,9 millioner kroner ved utgangen av 2024.

Ved inngangen til 2024 var det avsatt 135,4 millioner kroner til bundet investeringsfond fra ekstraordinære avdrag og innfrielse av startlån. Ved utgangen av 2024 var saldoen økt til 282,7 millioner kroner. Dette er midler kommunen har anledning til re-utlåne til nye startlån, men det har ikke vært behov for å disponere midler fra denne avsetningen i 2024.

Manglende momskompensasjon i investeringsregnskapet

I 2023 var det en mindreinntekt fra momskompensasjon på 38,2 millioner kroner på grunn av en konflikt med Bane NOR om følgende formulering i utbyggingsavtale inngått i tilknytning til bygging av ny jernbane (IC) i Drammen kommune: «*Partene er enige om å tilrettelegge for at hver av partene opprettholder sin rett til fradrag for inngående merverdiavgift der regelverket åpner for dette.*» Bane NOR fakturerte kommunen uten å spesifisere merverdiavgift, og kommunen kunne derfor ikke kreve momskompensasjon. Kommunen betalte kun nettobeløpet og holdt tilbake 44,8 millioner kroner.

I 2024 ble det avklart at kommunen skal betale merverdiavgift, og nye fakturaer ble sendt. Kommunen har dermed tilbakeført 41 millioner kroner i momskompensasjon i investeringsregnskapet for 2024.

Tilskudd ressurskrevende tjenester

Fra 2024 benyttes Momentums modell for beregning av refusjon for ressurskrevende tjenester. På grunn av overgang til nytt system er beregningen noe forsinket, og avsatt inntekt i regnskapet for 2024 er beheftet med større usikkerhet enn normalt. Ut fra forsiktighetsprinsippet er det avsatt en forventet inntekt på 145 millioner kroner, 12,5 millioner kroner lavere enn i 2023.

Tilskudd ressurskrevende tjenester 2023 og avsetning 2024

Tusen kroner	Avsetn. regn. 2023	Tilskud 2023 (Hdir)	Budsjett 2024	Avsetn. regn 2024
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	84 010	73 350	77 000	84 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	55 500	54 854	57 200	36 000
P07 Rus og psykisk helse	26 990	29 290	22 800	25 000
Sum tilskudd ressurskrevende tjenester	166 500	157 494	157 000	145 000

Note 20 - Enheter i det konsoliderte årsregnskapet

Det konsoliderte årsregnskapet for Drammen kommune består av følgende regnskapsenheter:

- Drammen kommune (kommunekassen)
- Drammen Eiendom KF
- Drammensbadet KF
- Lånefondet

Note 21 - Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet

Drammen Kommune er vertskommune for følgende interkommunale samarbeid, som ikke er egne rettssubjekter. De er vurdert å være så små, at de ikke har betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling. De er derfor utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet:

- Interkommunalt Utvalg for Akutt Forurensning (IUA)
- Buskerudbyen sekretariat
- Buskerudbyen belønningsmidler